

Begroting 2023

Versie 14-9-2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding.....	3
Leeswijzer.....	25
I. Beleidsbegroting	28
1. Ruimtelijk domein	29
2. Openbaar domein	31
3. Sociaal domein	32
4. Bestuur	34
5. Algemene dekkingsmiddelen	35
6. Overhead.....	37
7. Vennootschapsbelasting	38
8. Onvoorzien	39
Paragrafen	40
§ A Lokale heffingen.....	41
§ B Weerstandsvermogen.....	52
§ C Onderhoud kapitaalgoederen	61
§ D Financiering.....	65
§ E Bedrijfsvoering	68
§ F Verbonden partijen	72
§ G Grondbeleid	80
§ H Subsidies	81
II. Financiële begroting	85
Overzicht exploitatie	86
1. Overzicht van baten en lasten	87
2. Meerjarenraming	89
3. Incidentele baten en lasten.....	91
4. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	93
Uiteenzetting van de financiële positie	95
1. Geprognosticeerde balans 2023-2026.....	96
2. Geprognosticeerd EMU-saldo	98
3. Stand en het gespecificeerde verloop van de reserves	100
4. Stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen	103
5. Financiering	105
6. Investeringskredieten	106
7. Verplichtingen jaarlijks terugkerende arbeidskosten	109
III. Bijlagen	110
1. Uitvoeringsinformatie 2023-2026.....	111
2. Overzicht van baten en lasten per taakveld	115
COLOFON.....	117

Inleiding

Ondanks alle turbulentie in Europa en zeker ook in Nederland wordt ook dit jaar weer een sluitende meerjarenbegroting gepresenteerd. Met een positief saldo in alle begrotingsjaren. Het lagere begrotingssaldo in 2026 wordt veroorzaakt door de onduidelijkheid omtrent de uitkering in het gemeentefonds voor dat jaar. Er wordt op dit moment door het Rijk en de gemeenten gesproken over het dichtten van deze dip, dan wel door een hogere uitkering, dan wel door het uitbreiden van het belastinggebied van de gemeente. Het wachten is nu op een besluit van de regering.

Ervan uitgaande dat deze dip in de algemene uitkering gemeentefonds opgelost wordt, kent onze meerjarenbegroting ten opzichte van voorgaande jaren relatief hoge begrotingssaldi. Gezien de huidige onzekerheid ten aanzien van de inflatie, maar ook het feit dat het aantrekken en behouden van personeel in de huidige gespannen arbeidsmarkt lastig is en tot hogere kosten kan leiden, is ervoor gekozen dit saldo als buffer te hanteren.

Ondanks deze risico's wordt in 2023 en de opvolgende jaren volop aan het realiseren van onze doelstellingen gewerkt. Zo wordt er verder gewerkt aan de impuls op het gebied van verkeer en duurzaamheid waarvoor u de budgetten al in 2022 beschikbaar heeft gesteld. Bovendien wordt voorgesteld om binnen de meerjarenbegroting structureel extra geld te reserveren voor het groenonderhoud binnen onze gemeente en de versterking van de bibliotheekfunctie.

Het college beraadt zich ten tijde van de afronding van het voorliggende begrotingsvoorstel nog op de financiële betekenis van enkele onderdelen van het coalitie akkoord. Het laat zich denken, dat dit nog leidt tot aanpassing via een Nota van Wijziging op wat er nu voorligt. Daarbij draagt het college er zorg voor, dat dit eventueel de raad zodanig tijdig bereikt, dat de raad in staat blijft tot een integrale afweging.

Net als voorgaande jaren wordt ook in het komende begrotingsjaar een sociaal beleid met aandacht voor de mensen in onze samenleving die ondersteuning nodig hebben gevoerd. Daarbij is er duidelijk oog voor de opgelegde taak ten aanzien van de opvang van Oekraïners en statushouders. De huidige inflatie en de stijgende energiekosten vormen ook voor onze inwoners en ondernemers een last, terwijl er nog onvoldoende inzicht is of en zo ja hoe er vanuit het Rijk structurele compensatie wordt geboden. Daarom is ervoor gekozen om de lasten verhoging te beperken tot 2,9%. Een percentage dat ruim onder het huidige landelijke inflatiepercentage ligt.

De in de vorige collegeperiode in gang gezette organisatie ontwikkeling wordt voortgezet, door uitvoering te geven aan het Strategisch Personeelsplan en het Strategisch Informatieplan. Op deze wijze wordt de ambtelijke organisatie versterkt en de dienstverlening aan onze inwoners verbeterd. Bijzondere aandacht zal in 2023 uitgaan naar het scherper beschrijven en handhaven van de werkprocessen in de gemeentelijke organisatie; dat is een essentieel kwaliteitselement. Het derde plan, de Strategische Agenda, wordt in het kader van de nieuwe bestuursperiode opnieuw beoordeeld en herijkt waar nodig.

Het college werkt momenteel – ter concretisering van het coalitieakkoord - aan een nieuw collegeprogramma. Daar waar dit op korte termijn al uitgewerkt kon worden, is dit in deze begroting verwerkt. Een aantal onderwerpen vereisen nog nadere uitwerking, deze zullen in een later stadium worden verwerkt. In deze begroting is wel al verwerkt:

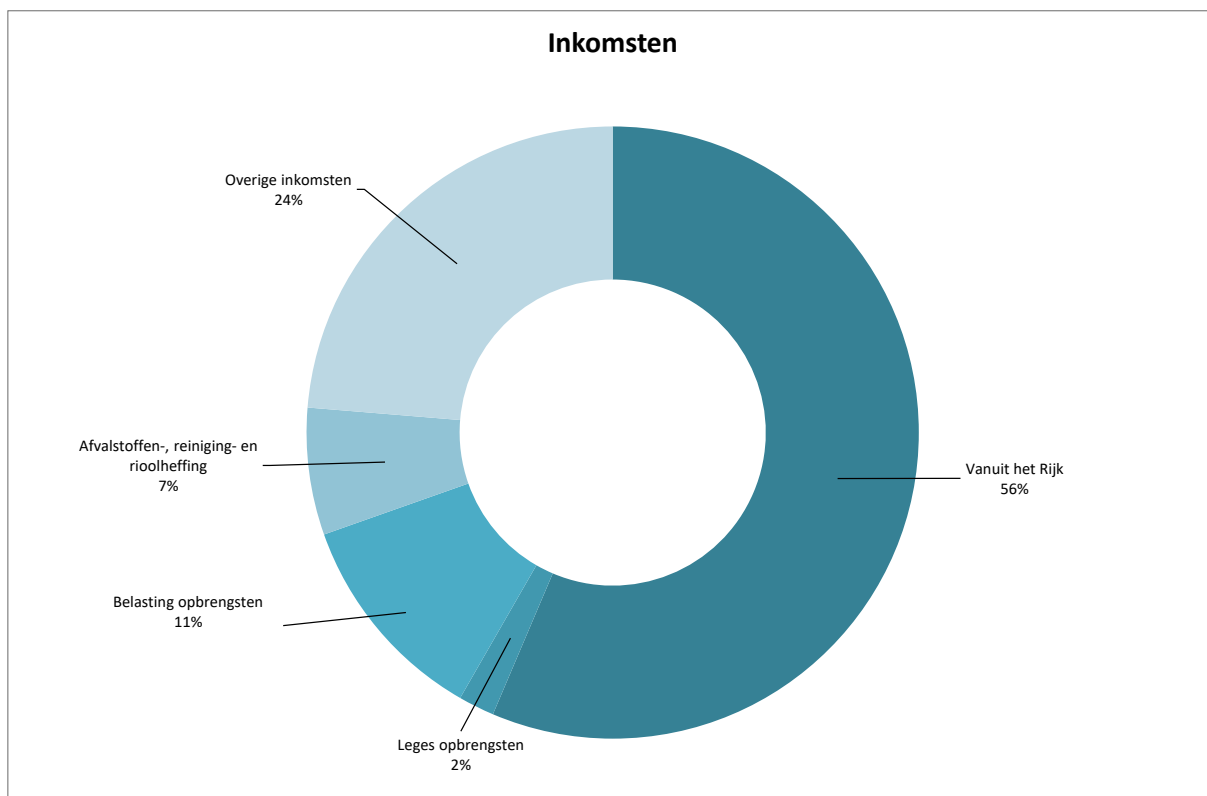
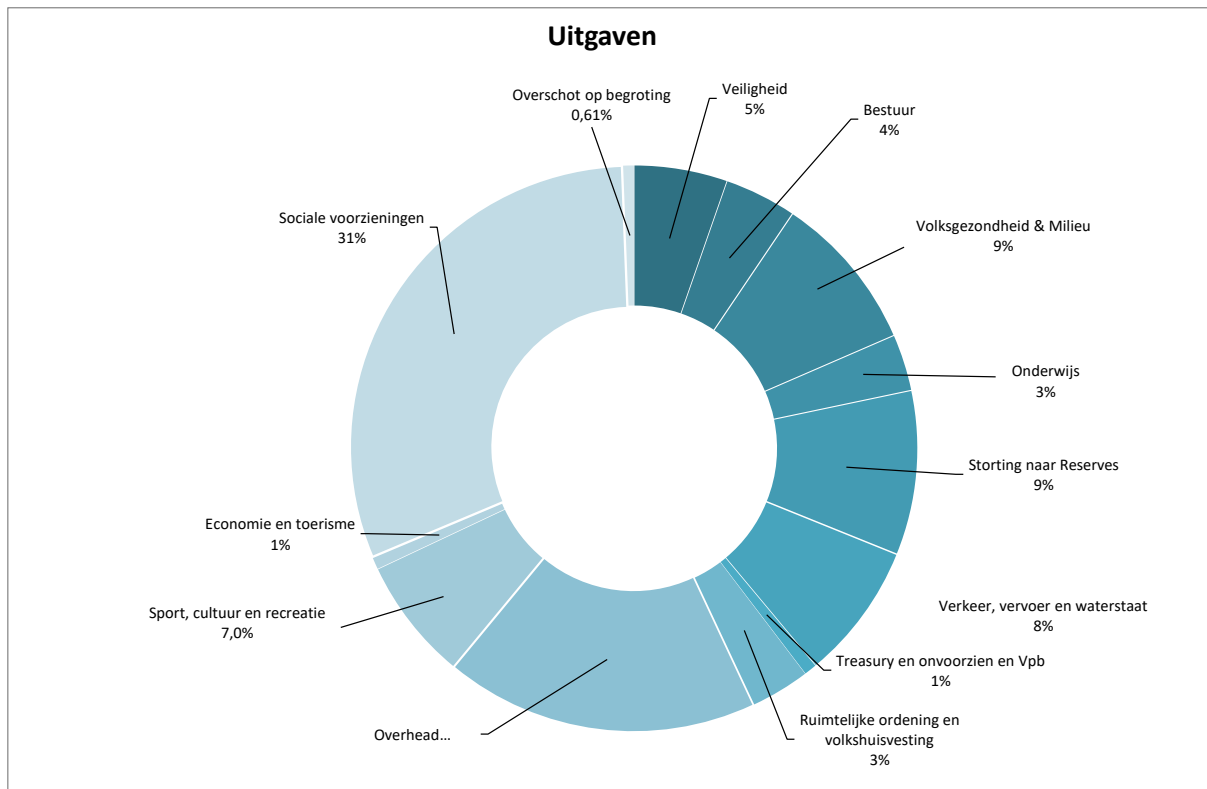
- structureel is een budget van € 100.000 verwerkt voor het onderhoud van groen;
- voor het onderhoud van de in de Najaarsnota 2022 verwerkte verkeersmaatregelen is een jaarlijks budget van € 10.000 opgenomen;
- structureel is een extra budget van € 40.000 voor de bibliotheek opgenomen; en

- voor het toepassen van het 30/30/40 uitgangspunt bij woningbouw is een structureel budget van € 30.000 opgenomen.

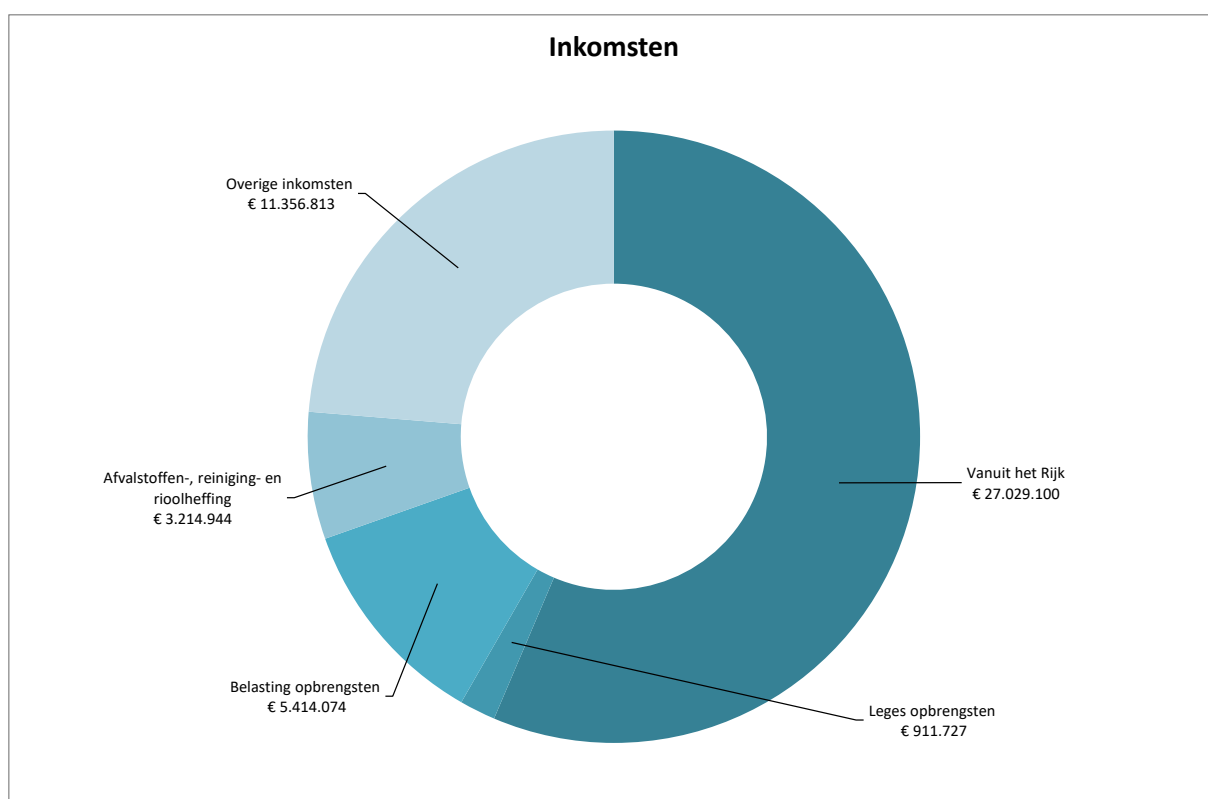
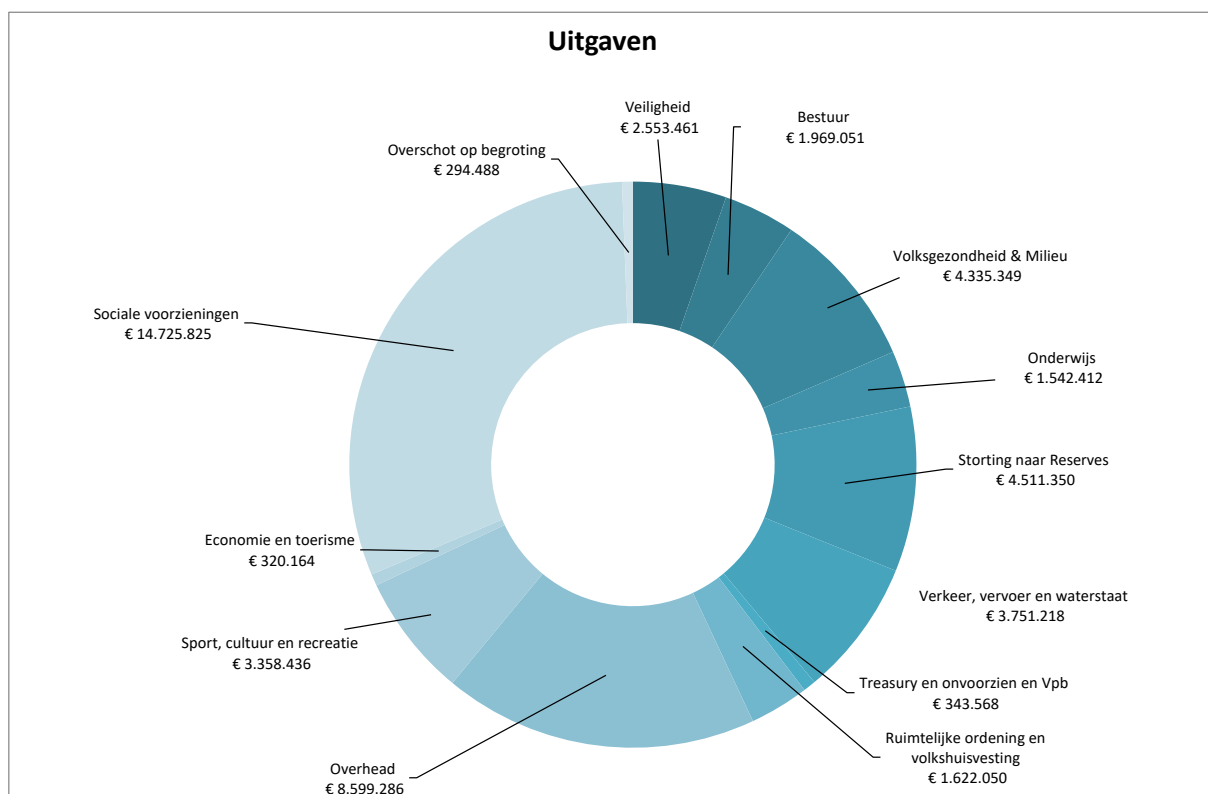
Deze budgetten komen bovenop de in de Najaarsnota 2022 beschikbaar gestelde incidentele budgetten van € 400.000 voor duurzaamheid, € 400.000 voor verkeersproblematiek en € 50.000 voor onderzoek naar een eigen milieustraat. De budgetten voor onderhoud groen en toepassing 30/30/40 regel zijn middels de Najaarsnota al vanaf 2022 opgenomen. In het eerste kwartaal van 2023 zal aan de raad kenbaar worden gemaakt of en, zo ja, welke aanpassingen er uit deze herijking voortkomen.

Hieronder worden overzichten weergegeven van de verschillende inkomsten en uitgaven in percentages en bedragen binnen de gemeente Waterland betreffende de begroting 2023:

In percentages:

In bedragen:

Ruimtelijk domein

Bouwen, wonen en voorzieningen

Ook in Waterland is er een tekort aan woningen. Naast de bekende woningbouwontwikkelingen in het Meerjarenprogramma Woningbouw (MPW) dat ruimte biedt aan 1.300 woningen wordt ernaar gestreefd dit te verhogen naar 2.000 woningen. Deze woningen worden in principe gebouwd binnen bestaand bebouwd gebied, gebeurt zo veel mogelijk circulair en benut optimaal de kansen om de biodiversiteit te verhogen. Naast de bouw van 2.000 structurele woningen zullen ook de mogelijkheden worden verkend voor tijdelijke woningen.

De betaalbaarheid van de nieuwe woningen dient op voorhand gewaarborgd te zijn. Daarom wordt de huidige verdeling 30:10:60 (30% sociale koop/huur, 10% sociale huur/koop plus en 60% vrije sector) gewijzigd in 30:30:40 (30% sociale huur, 30% betaalbare koop en middenhuur en 40% vrije sector).

Er wordt specifiek ingezet op de woningbouw voor ouderen en jongeren. Voor de ouderen worden alternatieve woonvormen mogelijk gemaakt om doorstroom op de woningmarkt te bevorderen. Hierbij bieden de woningcorporaties hulp en in het kader van de op te stellen woonzorgvisie worden hier specifieke locaties voor aangewezen. Ook zullen de kansen voor jongeren op een sociale huurwoning worden vergroot door de invoering in 2023 van een gewijzigd systeem van toewijzing.

Dankzij subsidie van het Rijk kan in samenspraak met kerkeigenaren, inwoners en erfgoedorganisaties de toekomst van onze monumentale en niet-monumentale kerkgebouwen worden geïnventariseerd in een zogenoemde kerkenvisie.

Duurzaamheid, energietransitie en klimaatadaptatie

Naast de vele alarmerende rapporten over de klimaatverandering heeft de energieafhankelijkheid als gevolg van de oorlog in Oekraïne ons gewezen op twee belangrijke opgaven. Enerzijds moet zoveel mogelijk energie worden bespaard door er zo duurzaam mogelijk mee om te gaan, wat je niet gebruikt hoeft je namelijk niet op te wekken. Anderzijds moet naar het duurzaam en onafhankelijk (van bijvoorbeeld Rusland) op te wekken (of zelfs opslaan) van energie binnen onze eigen (nationale/regionale) invloedssfeer of zelfs in huis worden gestreefd. De energietransitie blijft gelet op deze opgaven van en binnen de gemeente een forse inspanning vragen. De afgelopen periode is al veel geïnvesteerd via het duurzaamheidsfonds. Daar wordt ook in 2023 mee doorgegaan met daarbij extra aandacht voor inwoners die getroffen worden door energiearmoede. Niet alleen bij nieuwbouw maar ook bij verbouw en grootschalige renovatie is aardgasloos (of tenminste hybride) het uitgangspunt. Ook de bestaande woningvoorraad wordt zoveel mogelijk verduurzaamd ter voorbereiding op de energietransitie.

Samen met de diverse belanghebbenden, wordt de uitvoering van de Transitievisie Warmte vervolgd, (richting aardgasvrije wijken) waarbij deze visie tevens wordt geëvalueerd en waar nodig herzien. Daarnaast wordt verwacht in regionaal verband verder te kunnen werken aan de Regionale Energie Strategie (RES) 2.0 waarin zoekgebieden worden verkend voor grootschalige opwek van duurzame energie. Bij de vaststelling in 2021 van de eerste RES 1.0 zijn de eerste potentiële zoeklocaties voor zon- en windenergie bepaald. Daar kunnen weer zoekgebieden bijkomen en afvallen. Hierbij wordt kritisch gekeken naar de landschappelijke gevolgen en hoe het extra rendement ten goede komt aan de inwoners van Waterland in de vorm van lokaal eigendom. Verder wordt er op het gebied van klimaatadaptatie gewerkt aan bewustwording door communicatie en kleine gerichte maatregelen zoals het stimuleren van groene daken en het klimaat adaptief maken van de openbare ruimte.

Toerisme, recreatie en landschap

Het belang van toerisme voor onze economie wordt onderschreven, maar tegelijkertijd ontstaat ook een druk op onze kernen en samenleving. Daarom wordt ingezet op spreiding van bezoekers en bezoekers die langer blijven en meer besteden tijdens hun verblijf. Uitgangspunt blijft dat Waterland een prettige woonomgeving is met ruimte voor toerisme en recreatie; een goede balans tussen leefbaarheid en leefbaarheid. In regionaal (Zaanstreek-Waterland) verband en MRA verband wordt samengewerkt om deze balans te creëren.

Het Kader Ruimtelijke Kwaliteit (KRK) en het Esthetisch Programma van Eisen (EPvE) zijn respectievelijk door de raad en het college vastgesteld. In beide documenten geeft de gemeente richtinggevend criteria voor de ruimtelijke kwaliteit en de esthetische aspecten voor de versterkingsopgave van de omringdijk op Marken. De gemeente spant zich in om de criteria zoveel mogelijk navolging te doen vinden in het ontwerp van de nieuwe dijk. Tevens is de gemeente aangehaakt op het ontwerpproces van de nieuwe dijk met het oog op een goede uitwerking en integratie van de recreatieve meekoppelkansen.

Het mooie Waterlandse landschap verdient actieve bescherming. Daar wordt gestalte aan gegeven door eigen gemeentelijk beleid en door in de regio Zaanstreek-Waterland en de Metropoolregio Amsterdam, het Waterlandse landschap als kernwaarde te positioneren. Die kernwaarden worden gevormd door de biodiversiteit, het erfgoed, de beleving en het recreatieve en agrarische gebruik van het landschap. Het stoppen van bodemdaling en het reduceren van de CO₂-uitstoot als gevolg van veenoxidatie in de veenweiden zijn zeer grote opgaven. Waterland neemt actief deel aan de interbestuurlijke samenwerkingsverbanden die werken aan oplossingen voor deze problematiek. Met name de Regiegroep Laag Holland vormt met betrekking tot voornoemde beleidsvraagstukken een belangrijke overlegtafel. Waterland is zodoende aangehaakt op actuele opgaven in Laag Holland en is daardoor beter in staat ontwikkelingen te signaleren die voor de gemeente relevant en van belang kunnen zijn. De belangen van (agrarische) gebruikers en eigenaren hebben daarbij in ieder geval nadrukkelijk onze aandacht.

Uit de resultaten van de "Inventarisatie de Purmer" is gebleken dat de gemeenten Purmerend, Edam-Volendam en Waterland ten aanzien van de Purmer gemeentegrens overstijgende belangen hebben. Vandaar dat er een gezamenlijke intergemeentelijke gebiedsvisie op de Purmer op- en vaststellen wordt. Belangrijke thema's in de visie zijn: bedrijvigheid, woningbouw, het Purmerbos, bereikbaarheid, het agrarisch hart en energie. De ontwerpvisie wordt in het voorjaar van 2022 verwacht.

Maatschappelijk doel: Faciliteren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving waarin iedereen kan wonen, werken, recreëren en verblijven.		
<i>Wat wil het college bereiken?</i>		
Beleidsdoel A: Voldoende betaalbare woningen voor jongeren en ouderen.	Beleidsdoel B: Werken aan de energietransitie d.m.v. het reduceren van (fossiele) energie en uitbreiden van duurzame opwek richting 2030.	Beleidsdoel C: Het toerisme in regionaal verband verder ontwikkelen, met oog voor de balans tussen inwoners en toerisme en focus op spreiding van bezoekers.
<i>Wat gaat het college daarvoor doen?</i>		
Activiteiten: 1. Wij geven uitvoering aan het Meerjarenprogramma Woningbouw. Daarbij wordt er naar gestreefd om de huidige plannen voor 1.300 woningen te verhogen naar 2.000 woningen. Hierbij staat centraal het ruimtelijke faciliteren van de projecten met de daarvoor beschikbare en meest doelmatige instrumenten. Daarbij is tevens aandacht voor kansen die zich aandienen voor locaties die niet in het meerjarenprogramma staan. Deze worden per locatie integraal beoordeeld op mogelijkheden en kansen die er zijn. 2. Wij introduceren bij nieuwbouw projecten een nieuwe verdeling in programma en gaan dit ook als zodanig beleidsmatig verankeren. Daarbij hanteren wij de volgende verdeling: a. 30% sociale huur b. 30% betaalbare koop en middenhuur c. 40% vrije sector. 3. Er wordt onderzoek gedaan naar de kansen die er zijn voor het realiseren van tijdelijke woningen. 4. Er worden specifieke locaties aangewezen waar alternatieve woonvormen voor ouderen gestimuleerd en gefaciliteerd worden.	Activiteiten: 1. Continuering van de vastgestelde transitievisie warmte en bijbehorende activiteiten met daarbij de eerste (tweejaarlijkse) evaluatie/herijking van de visie. 2. Continuering van de regionale energie strategie (RES proces), met bijbehorende procesactiviteiten/besluiten. 3. Vervolg geven aan het (herzien) duurzaamheidsfonds (met aandacht voor energieamoe-de) voor de inwoners conform het coalitieakkoord.	Activiteiten: 1. Monitoren van de werking van het convenant groepsrondleiding Marken ten behoeve van evaluatie in 2023. 2. Op basis van de resultaten van de in 2021 uitgevoerde pilot met het regionale registratiesysteem voor particuliere vakantie-verhuur wordt nagegaan of aansluiting van Waterland wenselijk is. 3. Wij continueren de regionale samenwerking tussen Purmerend, Edam-Volendam, Over-gemeenten en Landsmeer. Daarnaast zetten we de regionale samenwerking met Bureau Toerisme Laag Holland (BTLH) voort en zetten we in op een efficiëntere samenwerking tussen de lokale promotie organisaties, BTLH en de samenwerkende gemeenten. 4. Wij zetten in op kansen op het gebied van recreatie en toerisme en sluiten hierbij aan op de agenda van de Metropoolregio Amsterdam toerisme.

Beleidsdoel D: Zo veel mogelijk tegengaan van veenoxidatie door vernatting van veenbodems. Beoogd resultaat is het afremmen van bodemdaling en de reductie van de uitstoot van broeikasgassen; tot stand brengen van een robuust natuurnetwerk tbv behoud en bevordering van de biodiversiteit; toekomstbestendige en duurzame agrarische bedrijfsmodellen die goed samengaan met voornoemde doelstellingen.	Beleidsdoel E: Goede landschappelijke inpassing van de nieuwe dijk op Marken en een dijk die wat betreft uiterlijke verschijningsvorm voldoet aan het Kader Ruimtelijke Kwaliteit (KRK) en het Esthetisch Programma van Eisen (EPvE) enerzijds en verbetering van de recreatieve aantrekkingskracht van de dijk anderzijds.	Beleidsdoel F: Verbeteren van de governance.
<i>Wat gaat het college daarvoor doen?</i>		
Activiteiten: 1. Wij werken mee aan de uitvoering van de MRA Agenda 2.0, de Samenwerkingsagenda Zaanstreek-Waterland (ZaWa) en meer specifiek aan de Propositie die een nadere uitwerking van laatstgenoemde agenda vormt. Ambtelijk en bestuurlijk zit Waterland aan de overlegtafels van de MRA, deelregio ZaWa en Laag Holland. Aan deze tafels wordt gesproken over (beleids)ontwikkelingen op het vlak van natuur, landbouw, water, bodemdaling en klimaat. Waterland is zodoende aangehaakt op actuele opgaven en is daardoor beter in staat ontwikkelingen te signaleren die voor de gemeente relevant en van belang kunnen zijn. De gemeente Waterland zorgt ervoor dat de belangen van agrarische ondernemers en inwoners in het bijzonder op een passende wijze worden behartigd. 2. Gesprekspartner voor de provincie die in de gemeente Waterland delen van het Natuurnetwerk Nederland realiseert (gebiedsproces Waterland-Oost).	Activiteiten: 1. Het Kader Ruimtelijke Kwaliteit (KRK) en het Esthetisch Programma van Eisen (EPvE) zijn respectievelijk door de raad en het college vastgesteld. In beide documenten geeft de gemeente richtinggevende criteria voor de ruimtelijke kwaliteit en de esthetische aspecten voor de versterkingsopgave van de omringdijk op Marken. De gemeente spant zich in om de criteria zoveel mogelijk navolging te doen vinden in het ontwerp van de nieuwe dijk. De gemeente heeft in het kader daarvan overleg met Rijkswaterstaat en de uitvoerder van de dijkversterking. 2. De gemeente is aangehaakt op het ontwerpproces met het oog op een goede uitwerking en integratie van de recreatieve meekoppelingen in het ontwerp van de nieuwe dijk. 3. Regulier overleg met de Alliantie Markermeerdijken en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier tbv afstemming en kennisname van de voortgang van de verkijsopgave van de Markermeerdijken.	Activiteiten: 1. Vertegenwoordiging in het Ambtelijk Coördinatie Team: • Coördinatie en ondersteuning op regionale taken m.b.t. Bestuur en Algemene Vergadering MRA en burgemeesterskring. • Contact met griffiers m.b.t. afstemming Raadstafel MRA. • Jaarplannen en begroting (incl. tussen- en eindrapportage) regionale portefeuillehoudersoverleg gebundeld voorleggen aan colleges.

Openbaar domein

Groen en Infrastructuur

De openbare ruimte in Waterland moet veilig zijn en er goed uitzien, met een gezonde balans tussen groen en grijs. De bouw van meer woningen vergroot enerzijds het belang van bereikbaarheid en goed openbaar vervoer en anderzijds de vraag naar voldoende ruimte om te kunnen spelen, verblijven en recreëren. Dit betekent een goede infrastructuur met veilige wegen, goede fietspaden en voldoende fietsenstallingen en parkeerplaatsen. Ook moet de openbare ruimte rollator- en rolstoelvriendelijk zijn. Een groene en aantrekkelijke openbare ruimte met een diversiteit aan planten om de biodiversiteit van zowel flora als fauna te bevorderen en de terugloop van insecten voorkomen. De verschillende onderhoudsprogramma's, veelal op basis van beeldkwaliteit, bepalen het gewenste kwaliteitsniveau. Daarbij wordt in lijn met het coalitieakkoord de aandacht versterkt voor de vraag waar groen graag zien, maar ook voor waar dat juist niet de bedoeling is. De openbare ruimte verdient qua aanzicht een wat strakker onderhoud. De gedachte dat voor elke 10 bomen die in Waterland verdwijnen en 11 terug zouden moeten komen, leidt tot zoeken naar passende locaties voor "11 voor 10" bosjes.

Met de inrichting en onderhoud van onze openbare ruimte wordt het goede voorbeeld gegeven waar het een klimaatbewuste inrichting betreft. Er zullen meer bomen worden geplant en het openbaar groen wordt waar mogelijk uitgebreid.

Afval

In een circulaire economie bestaat afval niet meer, maar wordt gesproken over grondstoffen die hergebruikt kunnen worden. Hoe beter afval wordt gescheiden des te meer er hergebruikt kan worden. Dat dient de duurzaamheid, evenals afvalscheiding bij de bron. Onze dienstverlening wordt uitgebreid door in de kernen aanbiedmogelijkheden voor bepaalde afvalstromen, zoals groen, kleine huishoudelijke apparaten en kca, te realiseren. Daarnaast wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar het realiseren van een milieustraat in Katwoude.

Sport

Sport en bewegen is belangrijk voor een goede gezondheid. De gemeente wil haar inwoners daarom zoveel mogelijk aan het bewegen krijgen. Samen met de verenigingen en Team Sportservice wordt gezorgd dat de huidige faciliteiten op peil blijven en waar mogelijk worden versterkt. In lijn hiermee wordt de huidige sporthal 't Spil vervangen voor een multifunctionele sporthal op de locatie Marijeveld.

Naast een goede gezondheid draagt sport ook bij aan een maatschappelijke samenhang. Veel van onze sportverenigingen leunen grotendeels op het werk van vrijwilligers. Terwijl de eisen die aan de veelal vrijwillige besturen gesteld worden toenemen. Daarom worden de sportverenigingen en hun vrijwilligers ondersteund middels Team Sportservice en door het uitvoeren van het Sportakkoord.

Maatschappelijk doel: Zorgen voor een veilige, prettige, duurzame en klimaatbewuste leefomgeving en infrastructuur.		
<i>Wat wil het college bereiken?</i>		
Beleidsdoel A: Klimaatbewust inrichten en netjes onderhouden van de openbare ruimte met extra aandacht voor verkeer en groen.	Beleidsdoel B: Mogelijkheden afvalinzameling verschillende afvalstromen uitbreiden.	Beleidsdoel C: Sport toegankelijk houden voor alle inwoners.
<i>Wat gaat het college daarvoor doen?</i>		
Activiteiten: 1. Een voorbeeldfunctie vervullen waar het gaat om klimaatbewuste inrichting. 2. Bomen planten: 11 voor 10 bosjes. 3. Het openbaar groen instandhouden en waar mogelijk uitbreiden. 4. De terugloop van insecten voorkomen. 5. De openbare ruimte netjes en toegankelijk houden. 6. Een rollator- en rolstoelvriendelijke openbare ruimte realiseren. 7. Het groenonderhoud in de kernen optimaliseren, waarbij extra aandacht is voor onkruid in groenvakken en op bestrating. 8. Verkeersproblematiek in de verschillende kernen helder krijgen samen met de inwoners en de problemen aanpakken. 9. Realistische aanpassingen vanuit de gesprekken met inwoners en ondernemers uitwerken en waar mogelijk uitvoering aan geven.	Activiteiten: 1. Een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren m.b.t. de milieustraat in Katwoude. 2. Aanpassing bestemmingsplan Katwoude i.v.m. plaatsen milieustraat in gang zetten. 3. De huurovereenkomst Alliantie tijdig beëindigen, eventueel jaarlijks verlengen. 4. Het onderzoeken van mogelijkheden om de dienstverlening in alle kernen uit te breiden met een vast punt voor het aanbieden van groen afval en een mobiel punt voor het aanbieden van bijzondere afvalstromen (o.a. klein chemisch afval en kleine huishoudelijke apparaten).	Activiteiten: 1. Het Sport- en preventieakkoord voortzetten en voortvarend uitvoeren. 2. Samenwerkingsvormen tussen verenigingen stimuleren. 3. De sportpas voortzetten. 4. Stimuleren van multifunctioneel gebruik van de sportvoorzieningen. 5. Stimuleren van een gezonde leefstijl en sportkantines. 6. Een duurzame sporthal bouwen die voldoet aan de normen voor spelen van volwaardige competitie. 7. Bij de ontwikkeling van de sporthal worden de bewoners betrokken. 8. Ontsluiting sporthal via de Pierebaan realiseren.

Maatschappelijk doel: Zorgen voor een goede dienstverlening voor de inwoners van Waterland.		
<i>Wat wil het college bereiken?</i>		
Beleidsdoel A: Verbeteren bereikbaarheid gemeente.	Beleidsdoel B: Verbeteren verbinding inwoners met bestuur en organisatie.	
<i>Wat gaat het college daarvoor doen?</i>		
Activiteiten: 1. De fysieke, digitale en telefonische bereikbaarheid verbeteren. 2. Kortere responstijden op mail en meldingen realiseren. 3. De openstelling van het gemeentehuis op-nieuw ijkten.	Activiteiten: 1. Meer signalen delen via de website. 2. Instellen inloopspreekuur college. 3. De externe oriëntatie van de ambtelijke organisatie versterken.	

Sociaal domein

Integrale doelstelling Sociaal domein

De doelstelling van het Sociaal domein is het garanderen van goede (jeugd)zorg en het bieden van hulp en ondersteuning zodat alle inwoners kunnen deelnemen aan de samenleving.

Het Sociaal domein omvat onder andere de hulp aan ouders en jongeren, ondersteuning van inwoners met een beperking en kwetsbare inwoners. Maar ook het organiseren van voorzieningen die inwoners in staat stellen om bijvoorbeeld langer thuis te blijven wonen of die deelname aan de samenleving laagdrempeliger maken. Daarnaast gaat het om ondersteuning bij het vinden van werk, hulp bij het oplossen van schuldenproblematiek en zo nodig inkomensondersteuning.

Deze activiteiten worden zoveel mogelijk integraal en in samenhang uitgevoerd. Dit betekent een stevige verbinding tussen werk, inkomen, zorg, jeugd, onderwijs en gezondheid.

Bedrijfsvoering en financiën

Belangrijk aandachtspunt blijft de verdere optimalisatie van de bedrijfsvoering binnen het Sociaal domein. Het college is nog bezig met de verdere implementatie van het automatiseringsproject, waarmee meer inzicht in de gegevens kan worden verkregen. Doel van bovenstaande is om meer grip te houden/krijgen op de financiën binnen het Sociaal domein.

In de Voorjaarsnota 2022 is het budget voor het Sociaal domein opnieuw opgehoogd. Toename van het aantal cliënten bij de Jeugdwet en de Wmo gaf hiertoe aanleiding. Wel dient hierbij de kanteekening gemaakt te worden dat binnen het Sociaal domein sprake blijft van open eindregelingen.

Jeugd

Vanaf 1 januari 2022 werkt het college in de regio Zaanstreek-Waterland met nieuwe contracten voor de jeugdhulp (segment B, C en Verblijf). Het huidige aanbod is meer dekkend dan in de vorige periode, maar nooit compleet. Daarom wordt lokaal maatwerk geleverd als er geen regionaal aanbod beschikbaar is en passen het regionale aanbod vanuit die ervaringen aan. Op basis van de opgedane ervaringen in 2022, werkt het college in 2023 samen met aanbieders en ketenpartners aan het doorontwikkelen van het stelsel. Met ontwikkeltafels wil het college onderzoeken hoe o.a. administratieve lasten en wachtlijsten worden aangepakt. Ook rondt het college in 2023 de bovenregionale aanbesteding dyslexiezorg af en besteedt zij in 2023 de jeugdbeschermingszorg via Gecertificeerde Instellingen aan. Het college werkt als jeugdzorgregio in Noord-Hollands verband mee aan een meer dekkend aanbod van kleinere (kortdurende) verblijfsvoorzieningen in de provincie.

Lokaal geeft het college in 2023 ons jeugdteam opnieuw vorm, zodat naast toegang tot specialistische jeugdhulp ook weer kortdurende hulp dichtbij kan worden aangeboden. Dit in samenhang met de doorontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en gezin en het preventieve aanbod dat het college samen met ketenpartners wil uitbreiden.

Zorg en veiligheid

In 2023 werkt het college regionaal samen aan het onder de aandacht brengen en voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling en mensenhandel. Het college verbetert de zorg door doorontwikkeling van de Zorg- en veiligheidshuizen, de regionale expertiseteams en door het borgen van het regionaal actieplan Geweld Hoort Nergens Thuis.

Lokaal wil het college de interne structuur voor zorg aan gezinnen zonder kinderen waar bijvoorbeeld huiselijk geweld en/of psychiatrische problematiek een rol speelt verbeteren. Dit wordt gedaan door in 2023 in te zetten op kennisoverdracht, het uitbreiden van mogelijkheden tot hulpverlening en het verbeteren van de escalatieroute en dossiervorming. Ook worden de Wmo-consulenten getraind op dit onderwerp. Er komt ook meer aandacht voor het meer integraal werken tussen de teams binnen het sociaal domein op het gebied van Zorg & Veiligheid.

Het Rijk heeft een toekomstscenario gepresenteerd voor de omvorming van de jeugd- en gezinsbescherming. Op dit moment wordt er op verschillende plaatsen in Nederland geëxperimenteerd. Ook Zaanstreek-Waterland heeft financiering aangevraagd om in deze regio met twee of drie lokale teams te gaan experimenteren. Waterland is één van de teams die hier naar verwachting in 2023 mee aan de slag gaat in samenhang met de doorontwikkeling van het jeugdteam. Hiervoor worden naast de aangevraagde subsidie ook de regionale POK-middelen (extra middelen naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag) ingezet.

Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)

In 2021 zijn de tarieven voor de regionaal ingekochte Wmo-arrangementen gewijzigd. Hierdoor zijn de tarieven van vier weken gewijzigd naar maandtarieven. De tarieven zijn hierdoor iets hoger geworden, maar een dertiende periode is komen te vervallen. De gewijzigde tarieven zijn opgenomen in de beleids- en uitvoeringsregels Wet maatschappelijke ondersteuning.

In 2023 zal er voor bestaande PGB's (Persoonsgebonden budget) overgegaan worden op de nieuwe regels. In 2021 heeft het college een start gemaakt met nieuwe PGB-aanvragen en was er voor bestaande cliënten een overgangsjaar. De nieuwe PGB-tarieven komen voort uit en hangen nauw samen met de tarieven uit de zorgarrangementen. Hiermee heeft het college voor zowel inwoner als uitvoering een helder PGB-tarief. Daarnaast mogen de PGB-tarieven het zorg in naturatarief (ZIN) niet overschrijden. Hiermee realiseert het college lagere PGB-uitkeringen en wordt er een duidelijk onderscheid gemaakt tussen (zorg) instellingen, ZZP'ers en het sociale netwerk. Dit wordt gedaan middels de 100%, 85% en 50% regel. Voor (zorg) instellingen rekent het college met 100% van het ZIN-tarief, voor ZZP'ers met 85% en voor het sociale netwerk met 50%. Deze regel wordt in Nederland vaker gebruikt door gemeenten.

Verder is er vanuit het Rijk onderzoek gestart naar de invoering van een "eerlijkere Eigen Bijdrage" voor de Wmo. Een inkomensafhankelijke Eigen Bijdrage hoort hierbij tot de mogelijkheden. In 2023 wordt er een wetswijziging verwacht met betrekking tot de Eigen Bijdrage voor Wmo indicaties.

Wet inburgering

In de Wet inburgering 2021 hebben gemeenten de regie gekregen om nieuwkomers gedurende 3 jaar in te laten burgeren en onderwijs te laten volgen. Het college wil dat statushouders zich thuis voelen in onze gemeente, zelfredzaam zijn en regie kunnen nemen over hun leven. Tijdens het inburgeringsproces wordt daarom gestimuleerd dat statushouders zo snel mogelijk mee doen in Waterland, bijvoorbeeld door combinaties van inburgering, scholing en (vrijwilligers) werk in duale trajecten. Hiervoor worden activiteiten van de Participatiewet met de Wet inburgering gecombineerd.

Maatschappelijke voorzieningen

Het stimuleringsfonds, voor maatschappelijke initiatieven van kernraden, sportverenigingen, sociale culturele instellingen en inwoners, wordt voortgezet.

Voorzieningen in de kernen moeten op peil blijven. Hiervoor is samenwerking tussen de verschillende maatschappelijke organisaties en subsidierelaties van de gemeente noodzakelijk.

Werk en inkomen

Het college blijft extra aandacht geven aan mensen die niet zelfstandig het minimumloon kunnen verdienen. Cliënten worden naar onderwijs of werk begeleid. Hiervoor worden diverse instrumenten ingezet zoals: begeleiding, scholing, leerwerkbanen, loonkostensubsidie etc. Ook wordt ingezet op preventieactiviteiten zoals de regionale "van werk naar werk" trajecten en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Daarnaast wordt de samenwerking binnen de arbeidsmarktregio voor betere werkgeversdienstverlening geïntensiveerd.

Inkomen is ondersteunend aan en onlosmakelijk verbonden met re-integratie. Dit geldt ook voor de bijzondere bijstand en het meedoenbeleid als inkomensondersteuning. Dit is belangrijk en draagt bij aan onze inzet om onze cliënten direct op weg naar werk, onderwijs, of participatie te helpen.

Onderwijs, cultuur

Waterland is een goede plek om naar school te gaan. In een kleinschalige omgeving waar de leraren de kinderen kennen, hebben kinderen een goede start voor hun maatschappelijk leven. In de Onderwijsvisie (2020-2025) en het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) (2021-2037) zijn doelen gesteld en acties geformuleerd. Voor 2023 staan een update van de verordening leerlingenvervoer en het uitbouwen van de Lokaal Educatieve Agenda op het programma. Naar verwachting worden de vernieuwbouw van De Havenridders en de nieuwbouw van De Verwondering in 2023 afgerond, net als de uitbreiding van de Grote Grutto in Ilpendam.

Cultuur draagt bij aan het woonplezier van de Waterlander. De gemeente geeft met subsidie vele laagdrempelige culturele activiteiten een steuntje in de rug. Denk daarbij aan koren, muziekkorpsen en toneelverenigingen. De Muziekschool Waterland biedt muzieklessen aan alle leerlingen in groep 5 aan op de basisschool. Daarnaast zorgt zij ervoor dat scholen via Cultuureducatie met Kwaliteit verschillende kunstdisciplines kunnen verankeren in het onderwijscurriculum.

Maatschappelijk doel: Samen met de bewoners en instellingen zorgdragen voor een goede sociale structuur met laagdrempelige voorzieningen waar mensen zelfstandig een beroep op kunnen doen.		
<i>Wat wil het college bereiken?</i>		
Beleidsdoel A Preventie meer aandacht geven.	Beleidsdoel B Kwetsbare inwoners ondersteunen.	Beleidsdoel C Zorgen dat inwoners zich gehoord voelen in het sociaal domein.
<i>Wat gaat het college daarvoor doen?</i>		
Activiteiten: 1. Het college geeft uitvoering aan de Gezondheidsnota, het Preventieakkoord en het Sportakkoord. Onder andere door het voortzetten van de sportpas en het stimuleren van multifunctioneel gebruik van sportvoorzieningen en een gezonde leefstijl in sportkantines. 2. Het college breidt het schoolmaatschappelijk werk en het jongerenwerk uit.	Activiteiten: 1. Voorkomen van instroom in de bijstand en verhogen van de uitstroom uit de bijstand. 2. Inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk laten meedoen in de maatschappij. 3. Het college intensiveert de ondersteuning van statushouders die het niet lukt om betaald werk te krijgen. 4. Bevorderen van een integrale ondersteuning in het sociaal domein.	Activiteiten: 1. Het college betreft inwoners beter bij de uitvoering van het huidige beleid en bedenkt hoe het college inwoners structureel kan betrekken bij het opstellen van toekomstig beleid. 2. Het college maakt gebruik van de expertise van inwoners en hun ervaringsdeskundigheid.

<i>Wat wil het college bereiken?</i>		
Beleidsdoel D De dienstverlening in het sociaal domein verbeteren.	Beleidsdoel E Volwaardig sociaal cultureel werk in de kernen realiseren.	Beleidsdoel F Een laagdrempelig cultuuraanbod faciliteren.
<i>Wat gaat het college daarvoor doen?</i>		
Activiteiten: Het college ontwikkelt het jeugdteam en het sociale wijkteam door en werkt mee aan het (onderzoek naar het) afschaffen van de gesloten jeugdzorg.	Activiteiten: Het college heroriënteert zich op de positie van Sociaal Cultureel Centrum De Bolder in Monnickendam en de dorpshuizen in de kernen.	Activiteiten: Het college transformeert de klassieke bibliotheek naar een bibliotheek met een brede maatschappelijke functie.

Bestuur/overhead

Financiën

De doelstelling is een meerjarig sluitende begroting. Structurele uitgaven dienen gedekt te worden door structurele inkomsten. Het college gaat er van uit dat 2023 een jaar wordt zonder lokale COVID-19 maatregelen. Bij het opstellen van de jaarrekening 2022 wordt bekeken hoe om te gaan met de COVID-19 reserve.

Bestuurlijke toekomst/versterking gemeentelijke organisatie

Uw gemeenteraad heeft in 2020 een besluit genomen over de bestuurlijke toekomst van onze gemeente. De gemeente Waterland blijft bestendig zelfstandig, en u heeft daar ook middelen voor vrij gemaakt.

In vervolg op het versterken van de gemeentelijke organisatie zijn in 2021 drie strategische plannen (personeelsplan, informatievoorziening, Strategische Agenda) naar uw gemeenteraad gestuurd. Hiermee is door het nieuwe management een heldere koers ingezet in de verdere ontwikkeling van onze organisatie om toegerust te zijn de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening en de bedrijfsvoering c.a. te kunnen waarborgen en te versterken. De Strategische Agenda wordt gezien op eventueel herijken. En de hier genoemde documenten in samenhang tonen “gereedschap” dat beschikbaar is voor de uitvoering van het nieuwe coalitieakkoord.

Het coalitieakkoord spreekt van een kritische blik op het samenwerkingsbeleid aan de hand van expliciet benoemde criteria. Ook is er sprake van terughoudendheid bij reservevorming bij gemeenschappelijke regelingen. Die kritische blik is al relevant bij het kijken naar de ontwikkelingen die zich nu regionaal voordoen, maar zal vooral georganiseerd worden door een intern onderzoek naar het functioneren van bestaande samenwerkingsrelaties, met inbegrip van de “verbonden partijen”. Dit onderzoek kan in de loop van 2023 verricht worden. De vraag naar de wenselijke omvang van reserves bij organisaties waar de gemeente Waterland bestuurlijk bij betrokken is, kan mee lopen in de P&C-cycli.

Maatschappelijk doel: Het borgen van democratische transparante besluitvorming en goede dienstverlening aan inwoners, instellingen, ondernemers en bezoekers.		
<i>Wat wil het college bereiken?</i>		
Beleidsdoel A: De gemeentelijke organisatie gereed te maken om als regisserende netwerkorganisatie te kunnen functioneren.	Beleidsdoel B: Burgerparticipatie bevorderen	Beleidsdoel C: Een gezond financieel meerjarenbeleid voeren
<i>Wat gaat het college daarvoor doen?</i>		
Activiteiten: 1. Implementatie van het reorganisatieplan. 2. Organisatie trainen en opleiden.	Activiteiten: 1. Initiatieven van bewoners worden aangemoedigd. 2. Het college zal actief aan de gang (blijven) gaan met de verbetering van de participatie. Geen uitgebreide visie, maar een heldere aanpak voor diverse beleidsterreinen en publieke functies. 3. Zorg dragen dat bij burgerparticipatie de gemeente steeds duidelijkheid biedt over de reikwijdte ervan.	Activiteiten: 1. Het college biedt jaarlijks een structureel sluitende meerjarenbegroting aan. 2. Structurele uitgaven zullen gedekt worden door structurele inkomsten.

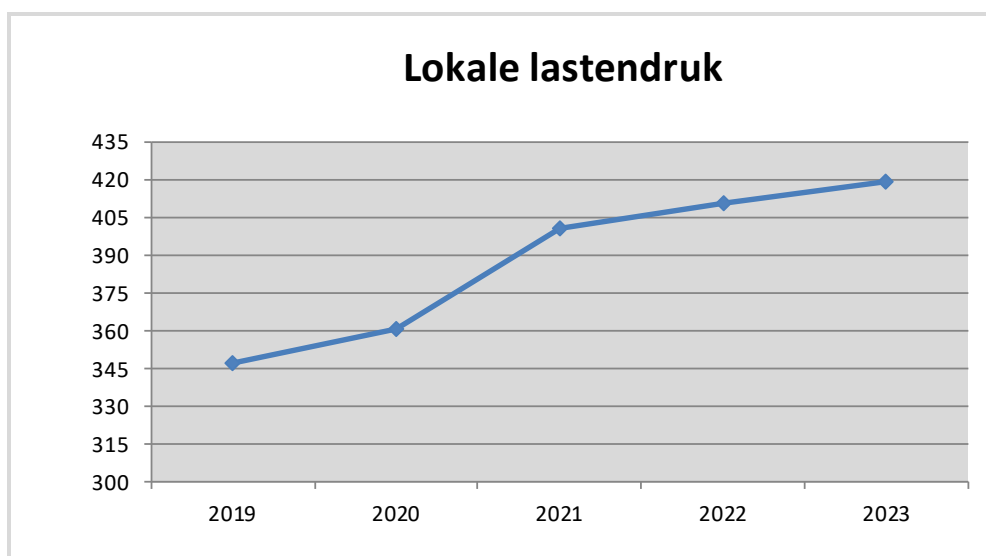
<i>Wat wil het college bereiken?</i>		
Beleidsdoel D: Een kwalitatieve (elektronische) dienstverlening.	Beleidsdoel E: Versterken van de grip op verbonden partijen.	
<i>Wat gaat het college daarvoor doen?</i>		
Activiteiten: 1. Het optimaliseren van de dienstverlening en het uitbreiden van het aantal producten dat via elektronische dienstverlening kan worden aangevraagd. Daarnaast wordt verder gebouwd aan het zaakgericht werken en het -ook voor klanten- transparant maken van die gegevens. 2. Uitvoering geven aan en actualiseren van het Informatiebeleidsplan en het I-projectenplan. Daarbij is 'beveiliging' van gegevens en informatie evident. 3. In alle contacten blijft het college vragen naar verbeteringen van de (al dan niet elektronische) dienstverlening.	Activiteiten: 1. Het college faciliteert de raad op het actief grip houden op regionale samenwerking/verbonden partijen samen met de gemeenteraad.	

Lokale lastendruk

In onderstaande tabel is het totaal van de onroerendezaakbelasting, belasting op roerende woon- en bedrijfsruimte, afvalstoffenheffing en rioolheffing per inwoner weergegeven.

Lokale heffing	2019	2020	2021	2022	2023
OZB+RZB	178,23	188,65	225,69	231,38	236,18
Rioolheffing	67,03	68,49	70,13	71,90	73,40
Afvalstoffenheffing	101,67	104,01	105,16	107,81	110,05
Totaal	346,93	361,15	400,98	411,09	419,63

Op basis van deze tabel kan het meerjarenperspectief van de lokale lastendruk als volgt worden weergegeven.

In onderstaande tabel is het totaal van de onroerendezaakbelasting, belasting op roerende woon- en bedrijfsruimte, afvalstoffenheffing en rioolheffing per huishouden weergegeven. Deze tabel wordt vanaf 2022 opgebouwd waarmee de tabel per inwoner uiteindelijk zal vervallen. Door de cijfers per huishouden op te nemen, zijn de gegevens beter vergelijkbaar met andere gemeenten. Over de jaren 2021 en eerder zijn deze cijfers niet beschikbaar.

Lokale heffing	2022	2023
OZB+RZB	540,71	549,78
Rioolheffing	168,03	170,85
Afvalstoffenheffing	251,95	256,18
Totaal	960,69	976,81

In onderstaande overzichten wordt een vergelijking gemaakt tussen de tarieven die gelden binnen de gemeente Waterland en de overige gemeenten van de regio Zaanstreek-Waterland. De gepresenteerde informatie is afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl. De overige gemeenten bestaan uit: Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Wormerland en Zaanstad.

OZB		
Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland
2019	0,0940%	0,1096%
2020	0,0930%	0,1012%
2021	0,1049%	0,0962%
2022	0,0997%	0,0887%

Afval		
Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland
2019	€ 278	€ 298
2020	€ 283	€ 313
2021	€ 289	€ 342
2022	€ 294	€ 351

Riool		
Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland
2019	€ 169	€ 240
2020	€ 171	€ 244
2021	€ 175	€ 249
2022	€ 178	€ 248

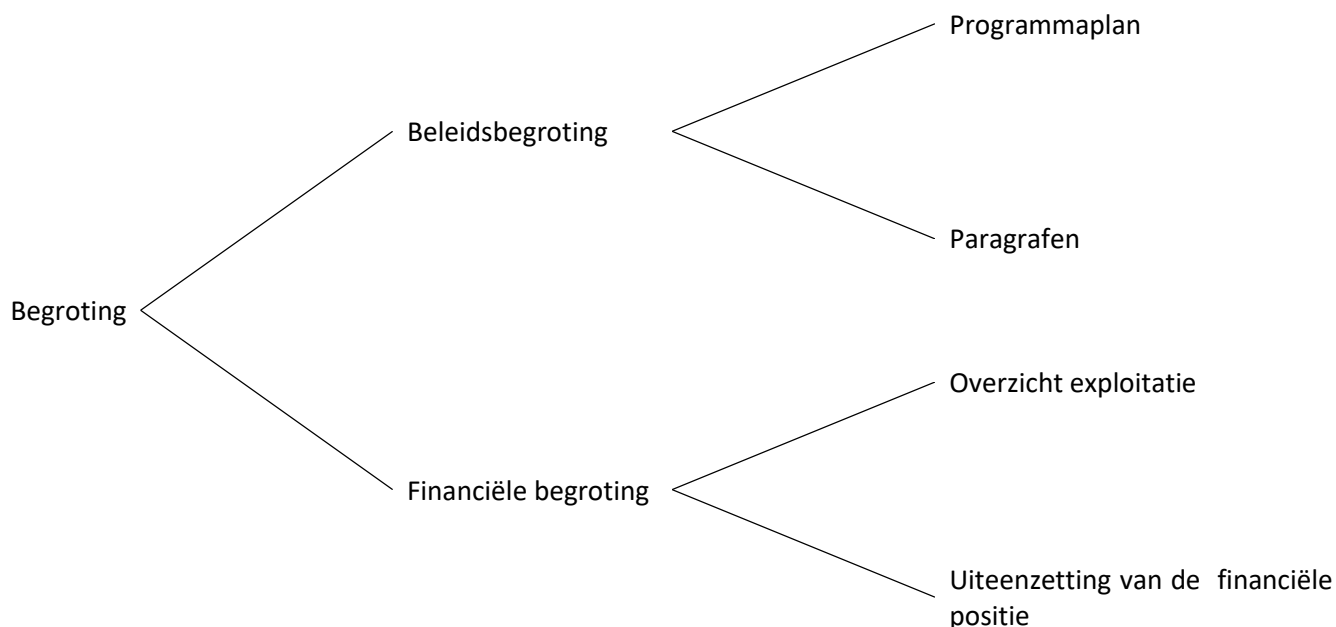
Samenvattend overzicht

In onderstaande tabel treft u een overzicht van de saldo's per programma aan, alsmede de mutaties in de reserves, voor de komende jaren, na verwerking van alle mutaties.

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Saldo 2023	Saldo 2024	Saldo 2025	Saldo 2026
1.	Ruimtelijk domein	- 3.253	- 1.192	- 3.448	- 3.448
2.	Openbaar domein	- 6.072	- 5.957	- 6.029	- 6.062
3.	Sociaal domein	- 13.218	- 13.024	- 13.033	- 13.032
4.	Bestuur	- 1.726	- 1.726	- 1.726	- 1.717
5.	Algemene dekkingsmiddelen	32.309	33.358	34.302	32.531
6.	Overhead	- 8.537	- 8.502	- 8.185	- 8.075
7.	Vennootschapsbelasting	- 2	- 2	- 2	- 2
8.	Onvoorzien	- 50	- 50	- 50	- 50
	Totaal saldo van baten en lasten	- 550	2.905	1.829	145
0.101	Onttrekking aan de reserves	5.356	2.179	2.013	1.988
	- algemene reserve	3.283	51	-	-
	Totaal Bestemmingsreserves	2.073	2.129	2.013	1.988
0.102	- reserve kapitaallasten gebouwen	50	50	50	50
0.103	- reserve onderhoud Hemmeland	59	59	-	-
0.107	- reserve fundering kerktorens	1	1	1	1
0.108	- reserve afschrijvingen gemeentewerf	201	201	201	201
0.109	- reserve afschrijving geluidsinstallatie	9	9	9	-
0.112	- reserve nieuwbouw de Verwondering	48	48	48	48
0.113	- reserve nieuwbouw sporthal	150	150	150	150
0.114	- reserve afschrijvingen ICT	200	200	200	200
0.115	- reserve onderhoud wegen	702	700	700	684
0.116	- reserve onderhoud gebouwen	269	269	269	269
0.117	- reserve onderhoud openbare verlichting	120	117	125	125
0.118	- reserve onderhoud oevers	254	254	254	254
0.119	- reserve onderhoud stroomkasten	11	71	7	7
0.101	Stortingen in de reserves	- 4.511	- 3.487	- 1.387	- 1.387
	- algemene reserve	-	- 2.100	-	-
	Totaal Bestemmingsreserves	- 4.511	- 1.387	- 1.387	- 1.387
0.108	- reserve afschrijvingen gemeentewerf	- 3.125	-	-	-
0.115	- reserve onderhoud wegen	- 696	- 696	- 696	- 696
0.116	- reserve onderhoud gebouwen	- 428	- 428	- 428	- 428
0.117	- reserve onderhoud openbare verlichting	- 118	- 118	- 118	- 118
0.118	- reserve onderhoud oevers	- 130	- 130	- 130	- 130
0.119	- reserve onderhoud stroomkasten	- 15	- 15	- 15	- 15
	Geraamd resultaat	294	1.597	2.456	747

Leeswijzer

De begroting is onderverdeeld in een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting en de financiële begroting zijn op hun beurt weer verdeeld in twee onderdelen. Schematisch ziet de onderverdeling van de begroting er als volgt uit:

Programmaplan

In de gemeente Waterland zijn de volgende programma's vastgesteld:

1. Ruimtelijk domein
2. Openbaar domein
3. Sociaal domein
4. Bestuur
5. Algemene dekkingsmiddelen
6. Overhead
7. Vennootschapsbelasting
8. Onvoorzien

Vanaf begrotingsjaar 2017 is het verplicht de uniforme beleidsindicatoren te presenteren. Conform de bijlage behorende bij artikel 1 van de Regeling beleidsindicatoren gemeenten van 24 maart 2016 zijn deze beleidsindicatoren ingedeeld naar de programma's.

Paragrafen

De paragrafen bij de beleidsbegroting geven een dwarsdoorsnede van de begroting gezien vanuit een bepaald perspectief. Alle baten en lasten die vermeld worden in de paragrafen zijn dus al verwerkt in de verschillende programma's.

In de begroting worden de volgende paragrafen opgenomen:

- §A Lokale heffingen
- §B Weerstandsvermogen
- §C Onderhoud kapitaalgoederen
- §D Financiering
- §E Bedrijfsvoering
- §F Verbonden partijen
- §G Grondbeleid
- §H Subsidies

Overzicht exploitatie

Het overzicht exploitatie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Overzicht van baten en lasten.
Alle baten en lasten van het programmaplan in een samenvattende tabel. Het betreft hier een integraal overzicht van alle baten en lasten en het saldo van het begrotingsjaar. Alle baten en lasten van de programma's leiden tot een totaal saldo van baten en lasten. Vervolgens wordt aangegeven welke bedragen aan de reserves worden onttrokken of toegevoegd. Na deze toevoegingen en onttrekkingen volgt het geraamde resultaat. Met de vaststelling van de begroting worden de bedragen uit deze tabel door de raad geautoriseerd.
2. Meerjarenraming.
In de meerjarenraming worden opgenomen, het gerealiseerde bedrag van het voorvorige begrotingsjaar, het geraamde bedrag van het vorige begrotingsjaar, het geraamde bedrag van het begrotingsjaar en een raming voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar.
3. Incidentele baten en lasten.
In het overzicht incidentele baten en lasten worden de baten en lasten met een niet-structureel karakter opgenomen. Deze baten en lasten worden deels toegevoegd respectievelijk onttrokken aan de reserves.
4. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.
In het overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden de baten en lasten met een structureel karakter opgenomen.

Uiteenzetting van de financiële positie

De uiteenzetting van de financiële positie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Geprognosticeerde Balans 2023-2026;
2. Geprognosticeerd EMU-saldo;
3. Stand en het gespecificeerde verloop van de reserves;
4. Stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen;
5. Financiering;
6. Investeringskosten;
7. Verplichtingen jaarlijks terugkerende arbeidskosten.

Bijlagen

Tot slot bevat dit begrotingsdocument twee bijlagen. In de 1^e bijlage wordt de Uitvoeringsinformatie 2023-2026 weergegeven. Hierin worden de begrotingscijfers gepresenteerd op een gedetailleerder niveau. In de 2^e bijlage wordt het verplichte overzicht van baten en lasten per taakveld weergegeven.

I. Beleidsbegroting

1. Ruimtelijk domein

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Taakveld	Progr	Eenheid	Bron	2020	2021	2022
6	Verwijzingen Halt	1. Veiligheid	1	per 1.000 jongeren	Stichting Halt	5	6	nb
8	Winkeldiefstallen	1. Veiligheid	1	per 1.000 inwoners	CBS	0,0	0,9	nb
9	Geweldsmisdrijven	1. Veiligheid	1	per 1.000 inwoners	CBS	2,3	2,6	nb
10	Diefstallen uit woning	1. Veiligheid	1	per 1.000 inwoners	CBS	1,4	1,7	nb
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	1. Veiligheid	1	per 1.000 inwoners	CBS	5,5	5,5	nb
14	Functioniemenging	3. Economie	1	%	LISA	39,5	38,9	nb
16	Vestigingen (van bedrijven)	3. Economie	1	per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	184,7	188,3	nb
35	Gemiddelde WOZ waarde	8. Vhrosv	1	x € 1.000	CBS	365	382	nb
36	Nieuw gebouwde woningen	8. Vhrosv	1	per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	11,2	0,1	nb
37	Demografische druk	8. Vhrosv	1	%	CBS	86,4	87,9	89,8
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	8. Vhrosv	1	€	COELO	650	718	795
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	8. Vhrosv	1	€	COELO	789	860	939

Toelichting

Bovenstaande beleidsindicatoren dienen gemeenten op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) in de begroting op te nemen. De gepresenteerde informatie is afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl. Indien er nb in de tabel is weergegeven is deze informatie niet beschikbaar. Daarnaast betreft sommige informatie van deze site informatie over oudere jaren omdat er geen nieuwe cijfers beschikbaar zijn op de site.

Daarnaast is er een aanvullende indicator opgenomen voor dit programma:

Naam Indicator	2020	2021	2022
Opgesteld vermogen zonnepanelen	5980Kw	7158Kw	nb

Raming baten en lasten

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2023	Baten 2023	Saldo 2023
1.01	Veiligheid	2.553	18	- 2.535
1.02	Economie en toerisme	320	25	- 295
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	1.622	1.199	- 423
Totaal		4.496	1.243	- 3.253

2. Openbaar domein

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Taakveld	Progr	Eenheid	Bron	2020	2021	2022
20	Niet-sporters	5. Sport, cultuur en recreatie	2	%	RIVM	43,8	nb	nb
33	Omvang huishoudelijk restafval	7. Volksgezondheid en Milieu	2	kg per inwoner	CBS	nb	nb	nb
34	Hernieuwbare elektriciteit	7. Volksgezondheid en Milieu	2	%	Rijkswaterstaat	28,2	nb	nb

Toelichting

Bovenstaande beleidsindicatoren dienen gemeenten op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) in de begroting op te nemen. De gepresenteerde informatie is afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl. Indien er nb in de tabel is weergegeven is deze informatie niet beschikbaar. Daarnaast betreft sommige informatie van deze site informatie over oudere jaren omdat er geen nieuwe cijfers beschikbaar zijn op de site.

Raming baten en lasten

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2023	Baten 2023	Saldo 2023
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	3.751	455	- 3.296
2.02	Sport, cultuur en recreatie	3.358	390	- 2.969
2.03	Milieu	3.521	3.713	193
Totaal		10.630	4.558	- 6.072

3. Sociaal domein

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Taakveld	Progr	Eenheid	Bron	2020	2021	2022
17	Absoluut verzuim	4. Onderwijs	3	per 1.000 leerlingen	DUO	2,7	nb	nb
18	Relatief verzuim	4. Onderwijs	3	per 1.000 leerlingen	DUO	nb	21	nb
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	4. Onderwijs	3	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	1,1	1,8	nb
21	Banen	6. Sociaal domein	3	per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	458,9	460,5	nb
22	Jongeren met een delict voor de rechter	6. Sociaal domein	3	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1	nb	nb
23	Kinderen in uitkeringsgezin	6. Sociaal domein	3	% kinderen tot 18 jaar	CBS	4	nb	nb
24	Netto arbeidsparticipatie	6. Sociaal domein	3	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	67,6	nb	nb
26	Werkloze jongeren	6. Sociaal domein	3	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	2	nb	nb
27	Personen met een bijstandsuitkering	6. Sociaal domein	3	per 10.000 inwoners	CBS	306,3	232,6	nb
28	Lopende reïntegratievoorzieningen	6. Sociaal domein	3	per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	96,2	nb	nb
29	Jongeren met jeugdhulp	6. Sociaal domein	3	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	8,4	11,1	nb
30	Jongeren met jeugdbescherming	6. Sociaal domein	3	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,6	0,6	nb
31	Jongeren met jeugdreclassering	6. Sociaal domein	3	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar.	CBS	nb	nb	nb
32	Cliënten met een maatwerk-arrangement WMO	6. Sociaal domein	3	per 10.000 inwoners	GMSD	630	630	nb

Toelichting

Bovenstaande beleidsindicatoren dienen gemeenten op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) in de begroting op te nemen. De gepresenteerde informatie is afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl. Indien er n.b. in de tabel is weergegeven is deze informatie niet beschikbaar. Daarnaast betreft sommige informatie van deze site informatie over oudere jaren omdat er geen nieuwe cijfers beschikbaar zijn op de site. Bij een aantal indicatoren zijn doelstellingen geformuleerd.

Hieronder treft u deze doelstellingen aan:

- 29. Het percentage jongeren met jeugdhulp stabiliseren.
- 30. Het percentage jongeren met jeugdbescherming stabiliseren.

Raming baten en lasten

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2023	Baten 2023	Saldo 2023
3.01	Onderwijs	1.542	121	- 1.421
3.02	Sociale voorzieningen	14.726	3.744	- 10.982
3.03	Volksgesondheid	815	-	- 815
Totaal		17.083	3.865	- 13.218

4. Bestuur

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Taakveld	progr	Eenheid	Bron	2021	2022	2023
1	Formatie	0. Bestuur en ondersteuning	4	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,9	8,2	8,5
2	Bezetting	0. Bestuur en ondersteuning	4	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	8,0	8,5	8,7
3	Apparaatskosten	0. Bestuur en ondersteuning	4	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	835	873	982
4	Externe inhuur	0. Bestuur en ondersteuning	4	Kosten als percentage van totale loonsom + totale inhuur externen	Eigen gegevens	4,0%	3,4%	4,7%

Toelichting

Bovenstaande beleidsindicatoren dienen gemeenten op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) in de begroting op te nemen. De gepresenteerde informatie is afkomstig uit onze eigen begroting.

De apparaatskosten zijn in 2023 toegenomen in verband met de organisatieontwikkeling. De externe inhuur is in 2023 toegenomen door de krapte op de arbeidsmarkt. Daarnaast is op basis van ervaringscijfers gebleken dat het budget voor externe inhuur structureel te laag is begroot.

Raming baten en lasten

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2023	Baten 2023	Saldo 2023
4.01	Bestuur	1.969	243	- 1.726
Totaal		1.969	243	- 1.726

5. Algemene dekkingsmiddelen

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2023	Baten 2023	Saldo 2023
5.01	Dividend	1	140	139
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	284	5.414	5.130
5.03	Algemene uitkering	-	27.029	27.029
5.04	Saldo van financieringsfunctie	77	17	- 60
5.05	Overige dekkingsmiddelen	- 70	-	70
Totaal		291	32.600	32.309

Dividend

De gemeente Waterland ontvangt in 2022 het dividend over 2021 uit hoofde van haar aandelenbezit in N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (ontvangen in 2022: € 32.011,20).

De aandelen Alliander zijn overgedragen naar de gemeente/aandeelhouders. Van Alliander is een dividend ontvangen in 2022 over 2021 van € 100.244. In de begroting 2023 en verder is een verwacht dividend opgenomen voor Alliander en BNG van € 140.000.

Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is

In dit overzicht zijn onder de lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, opgenomen:

- onroerendezaakbelasting;
- belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten;
- forensenbelasting;
- toeristenbelasting;
- parkeerbelasting;
- hondenbelasting;
- precariobelasting.

Lokale heffingen waarvan de besteding wél gebonden is, zoals de riool- en afvalstoffenheffing en de leges worden niet in dit overzicht verantwoord, maar staan vermeld in programma 2. Openbaar domein.

Algemene uitkering

Het gemeentefonds is het fonds van waaruit gemeenten jaarlijks een algemene uitkering ontvangen van het Rijk. Deze uitkering komt ten goede aan de algemene middelen van de gemeente en is dus vrij besteedbaar. De verdeling van de gelden over de verschillende gemeenten in Nederland geschiedt middels een ingewikkelde systematiek. Hierbij worden de volgende verdeelmaatstaven gehanteerd:

- belastingcapaciteit onroerendezaakbelasting van de gemeenten (onderscheiden naar woningen en niet-woningen);
- de inwoners van de gemeenten (onderscheiden naar leeftijd, woonplaats, inkomen, recht op uitkering, behorende tot een minderheidsgroep en beroep op voorzieningen in de gemeenten);
- het grondgebied van de gemeenten (onderscheiden naar oppervlakte, bodemgeschiktheid en historische kern);
- de bebouwing in de gemeenten (onderscheiden naar grondoppervlak bebouwing, woonruimten, historisch aantal woonruimten, noodzaak voor vernieuwing van de bebouwing en dichtheid van de bebouwing).

Door middel van circulaires informeert het Rijk de gemeenten over de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Naar aanleiding van de meicirculaire 2022 is de verwachte algemene uitkering als volgt:

Bedrag x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Algemene uitkering	27.029	27.863	28.777	27.059

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie kan worden gedefinieerd als het saldo van:

- de verwachte te betalen rente over de aangegane leningen en over de aan te trekken middelen;
- de verwachte te ontvangen rente over de uitzettingen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder overige algemene dekkingsmiddelen wordt verstaan de berekende rente van 0,15% over de vaste activa. Dit percentage is gebaseerd op de huidige rentelasten afgezet tegen de totale boekwaarde van de vaste activa.

6. Overhead

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Taakveld	progr	Eenheid	Bron	2021	2022	2023
5	Overhead	0. Bestuur en ondersteuning	6	Percentage van totale lasten	Eigen gegevens	19,4%	19,4%	19,8%

Toelichting

Bovenstaande beleidsindicatoren dienen gemeenten op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) in de begroting op te nemen. De gepresenteerde informatie is afkomstig uit onze eigen begroting.

Raming baten en lasten

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2023	Baten 2023	Saldo 2023
6.01	Overhead	8.599	62	- 8.537
Totaal		8.599	62	- 8.537

7. Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 zijn wij als gemeente belastingplichtig in het kader van de vennootschapsbelasting.

Voor gemeente Waterland zijn de volgende onderwerpen in de VPB aangifte betrokken:

- Parkeren op Marken. Hiervoor wordt aangifte gedaan, maar de activiteit is vrijgesteld dus hoeft er geen VPB te worden betaald.
- Potentieel winstgevende activiteiten zijn de grondexploitaties. De grondexploitaties zijn extern getoetst op VPB plicht. Alleen voor het project Galgeriet is de gemeente Waterland ondernemer dus VPB plichtig in het jaar dat de gronden geleverd worden. Dat is voor het eerst in 2023. Inschatting is dat er geen fiscale winst gemaakt wordt.
- Reclame inkomsten zijn ook een ondernemers activiteit dus VPB plichtig. Vanaf juli 2020 is een contract gesloten voor reclame op bushaltes. De fiscale winst hierover is nog niet definitief bekend. Indicatie is € 2.300 te betalen VPB per jaar.

Raming baten en lasten

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2023	Baten 2023	Saldo 2023
7.01	Vennootschapsbelasting	2	-	- 2
Totaal		2	-	- 2

8. Onvoorzien

Definitie onvoorzien

Verplicht te ramen bedrag op de begroting voor het opvangen van onvoorzienbare, onuitstelbare en onvermijdbare uitgaven die ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet waren voorzien.

Bij het gebruik van onvoorzien dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen structurele en incidentele lasten. Gebruik van de post onvoorzien voor structurele zaken heeft tot gevolg dat in jaar t (het begrotingsjaar) dekking door de post onvoorzien aanwezig is, maar in jaar t+1 (het volgende begrotingsjaar) deze dekking niet meer aanwezig is. De dekking moet dan worden gevonden in de totale afweging van de begroting. Gesteld kan worden dat de post onvoorzien alleen gebruikt moet worden als dekkingsmiddel voor incidentele zaken. Waarbij het te hanteren criterium alleen voor de incidentele uitgave is, waarbij uitgegaan moet worden van het 'drie O's-scenario', te weten: onvoorzienbaar, onuitstelbaar en onvermijdbaar. Overigens wordt bij het opstellen van de begroting de post onvoorzien wel als een structurele last aangemerkt, alsmede onderdeel van het weerstandsvermogen.

Raming baten en lasten

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2023	Baten 2023	Saldo 2023
8.01	Onvoorzien	50	-	- 50
Totaal		50	-	- 50

Paragrafen

§ A Lokale heffingen

De gemeentelijke inkomsten bestaan voor een belangrijk deel uit de gemeentelijke heffingen. Enerzijds gaat het daarbij om lokale heffingen waarvan de besteding gebonden is, zoals de riool- en afvalstoffenheffing en de leges. Deze inkomsten moeten specifiek aangewend worden voor het doel waarvoor ze worden geheven en worden verantwoord in de desbetreffende programma's. Anderzijds zijn er ook lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, zoals de onroerendezaakbelasting. De hieruit voortvloeiende inkomsten worden verantwoord in het overzicht van algemene dekkingsmiddelen.

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden als de heffingen waarvan de besteding niet gebonden is. In deze paragraaf zijn opgenomen:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- de tarieven van de verschillende heffingen;
- de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Per heffing wordt de kostendekkendheid weergegeven zoals voorgeschreven in de BBV-regels.

1. Overzicht

Bedrag x € 1.000 Omschrijving lokale heffing	Inkomsten 2020	Inkomsten 2021	Begroting 2022 na wijziging*	Begroting 2023
Onroerendezaakbelasting	3.238	3.793	3.976	4.092
Belasting op roerende woon- en bedrijfsr.	30	34	28	29
Forensenbelasting	17	31	36	37
Toeristenbelasting	556	856	722	743
Parkeerbelasting	209	282	419	431
Hondenbelasting	59	61	65	67
Precariobelasting	14	0	14	15
Subtotaal besteding niet gebonden	4.123	5.058	5.261	5.414
Rioolheffing	1.186	1.209	1.244	1.281
Afvalstoffenheffing	1.801	1.853	1.866	1.920
Reinigingsheffing	13	13	14	14
Haven-, kade- en liggelden	45	62	88	90
Lijkbezorgingsrechten	246	339	217	223
Markt- en standplaatsgelden	15	16	14	15
Leges	1.445	922	867	912
Totaal	8.874	9.473	9.572	9.869

* begroting inclusief reeds door de raad vastgestelde wijzigingen

2. Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

In het coalitieakkoord is aangegeven dat er vastgehouden wordt aan een sluitende meerjarenbegroting en dat de gemeentelijke belastingen met niet meer dan de inflatiecorrectie zullen worden verhoogd. Jaarlijks vindt de inflatiecorrectie plaats op basis van het gewogen gemiddelde van de CPB index loonvoet sector overheid en de CPB index bruto overheidsinvesteringen. Voor de begroting 2023 wordt uitgegaan van een percentage van 2,9%.

Onderscheid wordt gemaakt tussen belastingen als algemene dekkingsmiddelen en retributies. De algemene dekkingsmiddelen zijn de niet aan een programma gebonden belastingen (bijvoorbeeld on-

roerendezaakbelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting en forensenbelasting). De gemeente mag de inkomsten hiervan vrij besteden.

Retributies daarentegen zijn heffingen van gebruikers waarvoor de gemeente een tegenprestatie levert. Voor een aantal rechten mogen de tarieven niet zodanig worden vastgesteld dat de geraamde baten uitkomen boven de geraamde lasten. Met andere woorden het is niet toegestaan om winst op de aangehaalde rechten te maken (zie ook artikel 229b van de Gemeentewet).

3. Onroerendezaakbelasting

Onder de naam onroerendezaakbelasting (OZB) worden de volgende twee belastingen geheven:

- een gebruikersbelasting voor onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen, en
- een eigenarenbelasting voor alle onroerende zaken (woningen én niet-woningen).

Maatstaf van heffing is de WOZ-waarde van de desbetreffende onroerende zaak. Bij het bepalen van de WOZ-waarde van woningen wordt de zogeheten vergelijkingsmethode gehanteerd. Dit wil zeggen dat de waarde is afgeleid van vergelijkbare woningen die recent zijn verkocht. Van die woningen is bekend welke verkoopprijzen er rond de waardepeildatum zijn gerealiseerd.

Tussen de woning en de woningen waarmee wordt vergeleken, kunnen verschillen bestaan in grootte, bouwkundige staat, ligging en dergelijke. Met die verschillen moet de gemeente rekening houden voor zover ze objectief gezien de waarde beïnvloeden. Voor objecten anders dan woningen wordt de waarde afgeleid van de huurwaarde of de vervangingswaarde.

Omschrijving	Tarief 2020 %	Tarief 2021 %	Tarief 2022 %
Gebruikersbelasting	0,1856	0,2226	0,2365
Eigenarenbelasting woning	0,0930	0,1049	0,0997
Eigenarenbelasting niet-woning	0,2473	0,2966	0,3103

Het tarief voor 2023 wordt vastgesteld in de verordening die eind 2022 wordt vastgesteld. Voor het nieuwe belastingjaar worden de WOZ-waarden opnieuw bepaald. Voor 2023 wordt dit de waarde per 1 januari 2022. Bij het opstellen van deze begroting kan deze waarde nog niet exact worden vastgesteld. Op het moment van de vaststelling van de belastingverordening in de raad zullen de nieuwe WOZ-waarden echter wel bekend zijn. Een waardestijging zal leiden tot lagere tarieven en visa versa. De exacte tarieven voor 2023 kunnen pas dan worden vastgesteld. Ditzelfde geldt ook voor de belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten.

4. Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten

Onder de naam belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten worden de volgende twee belastingen geheven:

- een gebruikersbelasting voor roerende zaken die dienen als bedrijfsruimte, en
- een eigenarenbelasting voor alle roerende zaken (woningen én niet-woningen).

Maatstaf van heffing is de waarde die aan de roerende zaak kan worden toegekend.

Omschrijving	Tarief 2020 %	Tarief 2021 %	Tarief 2022 %
Gebruikersbelasting	0,1856	0,2226	0,2365
Eigenarenbelasting woning	0,0930	0,1049	0,0997
Eigenarenbelasting niet-woning	0,2473	0,2966	0,3103

Het tarief voor 2023 wordt opgenomen in de verordening die eind 2022 wordt vastgesteld.

5. Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting wordt een belasting geheven van natuurlijke personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, hier gedurende meer dan 90 maal nachtverblijf kunnen houden of een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Deze belasting is ingevoerd omdat de gemeente voor deze belastingplichtigen, nu zij niet ingeschreven zijn in de gemeentelijke basisadministratie, geen uitkering krijgt uit het gemeentefonds, maar wel kosten maakt voor gemeentelijke diensten en voorzieningen.

Omschrijving	Tarief 2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
(Sta)caravan, zomerhuisje, woonboot tot 15 m ²	163,23	166,65	169,65	174,57
(Sta)caravan, zomerhuisje, woonboot van 15-20 m ²	217,68	222,25	226,25	232,81
(Sta)caravan, zomerhuisje, woonboot groter dan 20 m ²	435,46	444,61	452,61	465,74
Ieder ander gemeubileerde woning	1.301,53	1.328,86	1.352,78	1.392,01

De inflatiecorrectie is voor 2023 vastgesteld op 2,9%.

6. Toeristenbelasting

Ter zake van het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente door personen die niet als ingezetenen in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente zijn ingeschreven, wordt een nachttoeristenbelasting geheven. Ook wordt watertoeristenbelasting geheven ter zake van het houden van verblijf binnen de gemeente op vaartuigen door personen die niet als ingezetenen in de BRP van de gemeente zijn ingeschreven.

Omschrijving	Tarief 2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Nachttoeristenbelasting, per persoon per nacht	2,50	2,60	2,65	2,75
Watertoeristenbelasting, per persoon per etmaal	1,85	1,90	1,95	2,05

De inflatiecorrectie is voor 2023 vastgesteld op 2,9% en de tarieven zijn afgerond op € 0,05.

7. Parkeerbelasting

Onder de naam parkeerbelasting wordt geheven:

- een belasting ter zake van het parkeren van een voertuig op een bepaalde plaats, tijdstip en wijze (op dit moment is alleen op Marken sprake van betaald parkeren)
- een belasting ter zake van een van gemeentewege verleende vergunning voor het parkeren van een voertuig op de in die vergunning aangegeven plaats en wijze.

Omschrijving	Tarief 2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Parkeren van een motorvoertuig anders dan bus/toeringcar	3,00 max 9,00	3,00 max 9,00	3,25 max 10,00	3,35 max 10,50
Parkeren bus/toeringcar	15,75	16,10	16,40	16,90
Parkeervergunning per jaar	30,00	30,00	32,50	33,45
1e en 2e kentekenwisseling	gratis	gratis	gratis	gratis
3e kentekenwisseling	30,00	30,00	30,00	30,00

De inflatiecorrectie is voor 2023 vastgesteld op 2,9% voor de tarieven parkeren bus/touringcar, parkeren van een motorvoering anders dan bus/touringcar en parkeervergunning per jaar. Alle tarieven zijn afgerond op € 0,05.

8. Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een belasting geheven ter zake van het houden van een of meerdere honden binnen de gemeente.

Omschrijving	Tarief 2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Eerste hond	55,20	56,40	57,48	59,16
Tweede hond	76,00	77,40	78,84	81,14
Iedere hond boven het aantal van twee	96,00	97,80	99,60	102,48

De inflatiecorrectie is voor 2023 vastgesteld op 2,9%. Het percentage van de verhoging kan iets afwijken aangezien de tarieven, in verband met mogelijke restitutie, zijn berekend op deelbare bedragen per maand (tarief is 12 maanden).

9. Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt ter zake van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond voor de openbare dienst bestemd, belasting geheven.

Omschrijving	Tarief 2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
<u>Algemeen tarief voor gebruik gemeentegrond of -water</u>				
- per m ² per dag	0,00	0,80	0,81	0,84
- per m ² per week	0,00	2,66	2,71	2,79
- per m ² per maand	0,00	7,77	7,91	8,14
- per m ² per jaar	0,00	80,59	82,04	84,42
<u>Bouw-, sloop- en onderhoudswerk</u>				
- tot 10 m ² per dag	0,00	4,42	4,50	4,63
- tot 10 m ² per week	0,00	12,67	12,90	13,27
- tot 10 m ² per maand	0,00	38,00	38,69	39,81
- tot 10 m ² per jaar	0,00	303,72	309,19	318,15
- tot 20 m ² per dag	0,00	6,28	6,39	6,58
- tot 20 m ² per week	0,00	18,95	19,29	19,85
- tot 20 m ² per maand	0,00	57,06	58,09	59,77
- tot 20 m ² per jaar	0,00	455,90	464,10	477,56
- tot 100 m ² per dag	0,00	25,28	25,74	26,48
- tot 100 m ² per week	0,00	75,96	77,32	79,57
- tot 100 m ² per maand	0,00	227,71	231,81	238,53
- tot 100 m ² per jaar	0,00	1.821,35	1.854,14	1.907,91
- vanaf 100 m ² per dag	0,00	57,06	58,09	59,77
- vanaf 100 m ² per week	0,00	171,02	174,10	179,15
- vanaf 100 m ² per maand	0,00	512,48	521,70	536,83
- vanaf 100 m ² per jaar	0,00	4.100,36	4.174,16	4.295,21
<u>Kramen, kiosken, wagens, tenten, automaten e.d.</u>				
- per m ² per dag	0,00	1,33	1,35	1,39
- per m ² per week	0,00	4,90	4,99	5,13
- per m ² per maand	0,00	14,48	14,74	15,17
- per m ² per jaar	0,00	142,54	145,11	149,32
- maximumbedrag	0,00	1.600,03	1.628,83	1.676,07
<u>Septictanks, beer- of vetvangputten, etc.</u>				
- per jaar	0,00	9,53	9,70	9,98
<u>Terrassen</u>				
- per m ² per jaar	0,00	47,99	48,85	50,27
<u>Kermis</u>				
- per m ² per dag	0,00	0,51	0,52	0,53

De inflatiecorrectie is voor 2023 vastgesteld op 2,9%.

10. Rioolheffing

Onder de naam rioolheffing wordt een belasting geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

Omschrijving	Tarief 2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Gebruik door één persoon	142,30	145,30	147,95	152,25
Gebruik door twee personen	156,40	159,70	162,60	167,35
Gebruik door meer dan twee personen	171,40	175,00	178,15	183,35
Gebruik door bedrijven	variabel	variabel	variabel	variabel

De inflatiecorrectie is voor 2023 vastgesteld op 2,9% en de tarieven zijn afgerond op € 0,05.

De berekening van de kostendekkendheid 2023 van de heffing riool ziet er als volgt uit:

Kosten		Bedrag
2.1	Verkeer en vervoer	€ 5.306
6.3	Inkomensregelingen (kijtschelding)	€ 35.521
7.2	Riolering	€ 799.240
	Overhead	€ 286.169
	BTW	€ 154.287
Totaal Kosten		€ 1.280.523

Opbrengsten		Bedrag
1.1	Rioolrecht woningen	€ 1.280.523
Totaal Opbrengsten		€ 1.280.523

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		€ 1.280.523
Totaal opbrengsten		€ 1.280.523
Kostendekkendheidspercentage		100,00%

11. Afvalstoffenheffing

Onder de naam afvalstoffenheffing wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan het beheer van huishoudelijke afvalstoffen. De belasting wordt geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel ten aanzien waarvan een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt.

Omschrijving	Tarief 2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Gebruik door één persoon	172,87	176,55	179,75	185,00
Gebruik door twee personen	261,26	266,80	271,65	279,55
Gebruik door meer dan twee personen	282,65	288,60	293,80	302,35
Extra groene container van 140 liter	83,26	85,05	86,60	89,15
Extra grijze container van 140 liter	103,12	105,30	107,20	110,35
Extra grijze container van 240 liter	128,88	131,60	134,00	137,90

De inflatiecorrectie is voor 2023 vastgesteld op 2,9% en de tarieven zijn afgerond op € 0,05.

12. Reinigingsheffing

De hiervoor genoemde afvalstoffenheffing wordt uitsluitend geheven van particuliere huishoudens. Voor bedrijven is in 2009 de reinigingsheffing ingevoerd voor bedrijven met bedrijfsafval dat qua samenstelling overeenkomt met huishoudelijk afval. Als deze bedrijven voor de verwijdering van bedrijfsafval geen geldig contract met een particuliere inzamelaar hebben afgesloten, worden zij aangeslagen voor het reinigingsrecht. Voor de heffing wordt gebruik gemaakt van een indeling van de bedrijven in categorieën. Deze indeling is gebaseerd op het aantal werkzame personen en de branche. Horeca en industrie komen standaard één categorie hoger omdat zij gemiddeld meer afval produceren dan andere bedrijven.

Omschrijving	Tarief 2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Categorie 1: werkzame personen 0 t/m 1	185,73	189,65	193,10	198,70
Categorie 2: werkzame personen 2 t/m 4	304,70	311,15	316,80	326,00
Categorie 3: werkzame personen 5 t/m 10	571,70	583,75	594,30	611,55
Categorie 4: werkzame personen 11 en meer	1.035,71	1.057,50	1.076,55	1.107,80

De inflatiecorrectie is voor 2023 vastgesteld op 2,9% en de tarieven zijn afgerond op € 0,05.

De berekening van de kostendekkendheid 2023 van de afvalstoffen- en reinigingsheffing ziet er als volgt uit:

Kosten		Bedrag
2.1	Verkeer en vervoer	€ 5.306
6.3	Inkomensregelingen (kwijschelding)	€ 53.268
7.3	Afval	€ 1.251.597
	Overhead	€ 281.964
	BTW	€ 344.920
Totaal Kosten		€ 1.937.055

Opbrengsten		Bedrag
1.1	Particulieren	€ 1.922.673
1.2	Bedrijven	€ 14.382
Totaal Opbrengsten		€ 1.937.055

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		€ 1.937.055
Totaal opbrengsten		€ 1.937.055
Kostendekkendheidspercentage		100,00%

13. Haven-, kade- en liggelden

- Onder de naam van havengelden wordt een recht geheven ter zake van het gebruik overeenkomstig de bestemming voor de openbare dienst bestemd gemeentelijk vaarwater (zogenaamde pas-santentarief).
- Onder de naam van liggelden wordt een recht geheven ter zake van het geregeld gebruik van een aangewezen ligplaats in de gemeentelijke haven.
- Onder de naam van kadegelden wordt een recht geheven ter zake van het gebruik van langs de kaden of wallen van de haven gelegen voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond ten behoeve van opslag van goederen of het gebruik door scheepswerven en bedrijven voor toerisme en recreatie.

Omschrijving	Tarief 2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
<u>Havengeld</u>				
- Passagiersschepen per dagdeel voor elke strekkende meter	0,45	0,45	0,45	0,45
- Passagiersschepen per dag tot en met een lengte van 12 meter	9,67	9,88	10,08	10,37
- Passagiersschepen per dag voor elke strekkende meter boven 12	0,99	0,99	1,03	1,07
- Pleziervaartuigen langer dan één uur voor elke strekkende meter	0,33	0,37	0,37	0,37
- Pleziervaartuigen per dag tot en met een lengte van 6 meter	6,36	6,53	6,61	6,82
- Pleziervaartuigen per dag voor elke strekkende meter boven 6 meter	1,12	1,16	1,20	1,20
<u>Liggelden</u>				
- Woonschepen voor een jaar per strekkende meter	36,40	37,19	37,85	38,93
- Passagiers- en pleziervaartuigen zomerseizoen per strekkende meter	81,24	82,93	84,42	86,86
- Passagiers- en pleziervaartuigen winterseizoen per strekkende meter	41,16	42,02	42,77	44,01
- Passagiers- en pleziervaartuigen per jaar per strekkende meter	120,00	122,52	124,75	128,35
- Charterschepen zomerseizoen per strekkende meter	60,54	61,82	62,89	64,75
- Charterschepen winterseizoen per strekkende meter	24,71	25,21	25,66	26,40
- Charterschepen per jaar per strekkende meter	80,04	81,74	83,18	85,62
- Historische Zuiderzee schepen zomerseizoen per strekkende meter	32,77	33,47	34,05	35,04
- Historische Zuiderzee schepen winterseizoen per strekkende meter	16,69	17,07	17,36	17,85
- Historische Zuiderzee schepen per jaar per strekkende meter	48,51	49,55	50,41	51,90
<u>Kadegeld</u>				
- Tijdelijke opslag per vierkante meter per dag	0,79	0,83	0,83	0,83
- Gebruik voor toerisme en recreatie per strekkende meter per dag	1,24	1,24	1,28	1,32
- Gebruik voor toerisme en recreatie per strekkende meter per maand	33,68	34,42	35,04	36,04

De inflatiecorrectie is voor 2023 vastgesteld op 2,9%. In verband met de BTW component kan deze verhoging niet exact worden uitgevoerd.

De berekening van de kostendekkendheid 2023 van de heffing haven-, kade- en liggelden ziet er als volgt uit:

Kosten		Bedrag
2.3	Recreatieve havens	€ 58.147
	Overhead	€ 37.765
	BTW	€ 0
Totaal Kosten		€ 95.912

Opbrengsten		Bedrag
1	Havens	€ 90.266
Totaal Opbrengsten		€ 90.266

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		€ 95.912
Totaal opbrengsten		€ 90.266
Kostendekkendheidspercentage		94,11%

14. Markt- en standplaatsgelden

- Onder de naam van marktgelden worden rechten geheven voor het hebben van een standplaats betreffende het gebruik van, voor de openbare dienst bestemde gemeentebezittingen, werken of inrichtingen op de onderscheidene markten gedurende de voor die markten aangewezen marktdagen.
- Onder de naam van standplaatsgelden worden rechten geheven voor het, voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond, hebben van een standplaats waarvoor door het college een vergunning is verleend voor wagens, tenten, kramen en dergelijke inrichtingen dienende tot het verkopen of het ten verkoop uitstallen van goederen en waren van elke aard.

Omschrijving	Tarief 2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023
Vaste standplaatshouders per kwartaal/per meter	21,70	22,20	22,60	23,30
doch ten minste	86,30	88,15	89,75	92,40
Losse standplaatshouders per dag/per meter	2,55	2,65	2,70	2,80
doch ten minste	9,60	9,85	10,05	10,35
<u>Elektriciteit per dag</u>				
verlichting, koeling, oven en/of overige elektrische apparatuur	5,60	5,75	5,90	6,10
verlichting	3,20	3,30	3,40	3,50
<u>Locatie A</u>				
per dag	10,65	10,90	11,10	11,45
per maand (bij een dag per week)	42,35	43,25	44,05	45,35
per jaar (bij een dag per week)	506,95	517,60	526,95	542,25
<u>Locatie B</u>				
per dag	8,25	8,45	8,65	8,95
per maand (bij een dag per week)	31,15	31,85	32,45	33,40
per jaar (bij een dag per week)	380,80	388,80	395,80	407,30

De inflatiecorrectie is voor 2023 vastgesteld op 2,9% en de tarieven zijn afgerond op € 0,05.

De berekening van de kostendekkendheid 2023 van de heffing markt- en standplaatsgelden ziet er als volgt uit:

Kosten		Bedrag
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (marktgelden)	€ 19.951
	Overhead	€ 5.481
	BTW	€ 0
Totaal Kosten		€ 25.432

Opbrengsten		Bedrag
1	Marktgelden	€ 14.884
Totaal Opbrengsten		€ 14.884

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		€ 25.432
Totaal opbrengsten		€ 14.884
Kostendekkendheidspercentage		58,52%

15. Lijkbezorgingsrechten

Onder de naam lijkbezorgingsrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de algemene begraafplaats, overige begraafplaatsen of de lijkbezorging. Voor de tarieven wordt verwezen naar de tarieventabel behorend bij de Verordening lijkbezorgingsrechten Waterland. De inflatiecorrectie is voor 2023 vastgesteld op 2,9%.

De berekening van de kostendekkendheid 2023 van de heffing lijkbezorgingsrechten ziet er als volgt uit:

Kosten		Bedrag
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	€ 204.775
	Overhead	€ 94.281
	BTW	€ 12.828
Totaal Kosten		€ 311.884

Opbrengsten		Bedrag
1	Begraafplaatsen	€ 223.236
Totaal Opbrengsten		€ 223.236

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		€ 311.884
Totaal opbrengsten		€ 223.236
Kostendekkendheidspercentage		71,58%

16. Leges

Onder de naam leges worden rechten geheven ter zake van het genot van door het gemeentebestuur verstrekte diensten. Voor de tarieven wordt verwezen naar de tarieventabel uit de Legesverordening.

De berekening van de kostendekkendheid 2023 van de leges ziet er als volgt uit:

Titel 1 Algemene dienstverlening			Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
paragraaf	1	Burgerlijke stand	€ 63.623	€ 35.644	56,02%
paragraaf	2	Reisdocumenten	€ 58.527	€ 42.027	71,81%
paragraaf	3	Rijbewijzen	€ 74.142	€ 68.805	92,80%
paragraaf	4	Verstrekingen uit de basisregistratie personen	€ 12.646	€ 4.526	35,79%
paragraaf	9	Overige publiekszaken	€ 7.639	€ 5.519	72,25%
paragraaf	11	Huisvestingswet	€ 1.243	€ 937	75,38%
paragraaf	18	Ondergrondse infrastructuur	€ 19.317	€ 25.001	129,42%
paragraaf	19	Verkeer en vervoer	€ 7.311	€ 3.904	53,40%
paragraaf	20	Diversen	€ 7.899	€ 8.526	107,94%
Kostendekking Titel 1			€ 252.347	€ 194.889	77,23%

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
paragraaf	1	Begripsomschrijvingen	€ 0	€ 0	0,00%
paragraaf	2	Vooroverleg / beoordeling conceptaanvraag	€ 33.223	€ 19.071	57,40%
paragraaf	3	Omgevingsvergunning	€ 770.100	€ 614.204	79,76%
paragraaf	5	Teruggaaf	€ 0	€ -22.656	0,00%
Kostendekking Titel 2			€ 803.323	€ 610.619	76,01%

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn			Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
paragraaf	1	Horeca	€ 7.808	€ 7.013	89,82%
paragraaf	2	Organiseren evenementen of markten	€ 3.141	€ 1.845	58,74%
Kostendekking Titel 3			€ 10.949	€ 8.858	80,90%

17. Lokale lastendruk

In onderstaande overzichten wordt een vergelijking gemaakt tussen de tarieven die gelden binnen de gemeente Waterland en de overige gemeenten van de regio Zaanstreek-Waterland. De gepresenteerde informatie is afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl. De overige gemeenten bestaan uit: Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Wormerland en Zaanstad.

OZB			Afval			Riool		
Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland	Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland	Jaar	Waterland	Overige gemeenten Zaanstreek-Waterland
2019	0,0940%	0,1096%	2019	€ 278	€ 298	2019	€ 169	€ 240
2020	0,0930%	0,1012%	2020	€ 283	€ 313	2020	€ 171	€ 244
2021	0,1049%	0,0962%	2021	€ 289	€ 342	2021	€ 175	€ 249
2022	0,0997%	0,0887%	2022	€ 294	€ 351	2022	€ 178	€ 248

18. Kwijtscheldingsbeleid

Voor huishoudens en zelfstandigen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting. Verwezen wordt naar de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Waterland 2010 (inclusief wijzigingsverordening 2017 ingangsdatum 1 januari 2018). Kwijtschelding hoeft slechts één keer te worden aangevraagd. Voor de daaropvolgende jaren hoeft, indien er geen wijzigingen in de inkomens- en/of vermogenssituatie zijn opgetreden, geen nieuwe aanvraag ingediend te worden. Toetsing voor de daaropvolgende jaren geschiedt door het Inlichtingenbureau.

§ B Weerstandsvermogen

Deze paragraaf geeft antwoord op de vraag hoe robuust de begroting is. Dit antwoord is van belang wanneer er zich een financiële tegenvaller voordoet. Het weerstandsvermogen is gedefinieerd als het vermogen van de gemeente Waterland om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde de taken te kunnen voortzetten. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

1. Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van de gemeente Waterland wordt als volgt berekend:

Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)		
Weerstandscapaciteit exploitatie			
Onvoorzien	50		
Onbenutte belastingcapaciteit	2.502		
		2.552	
Weerstandscapaciteit vermogen			
Algemene reserve	3.004		
Stille reserves onroerende zaken	1.954		
		4.958	
Totale weerstandscapaciteit			7.509

Toelichting

- **Onbenutte belastingcapaciteit**
De onbenutte belastingcapaciteit is gedefinieerd als het bedrag dat in redelijkheid nog aan extra inkomsten gegenereerd kan worden voor het geval zich tegenvallers voordoen. Aangezien de tarieven van de onroerendezaakbelasting in beginsel niet gebonden zijn aan een bepaald maximum, zou theoretisch gezien sprake zijn van een onbeperkte onbenutte belastingcapaciteit. Om toch een reëel bedrag te kunnen noemen is berekend hoeveel OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing de gemeente Waterland zou moeten heffen indien zij onder financiële curatele zou komen te staan (de zogenoemde artikel 12-status). Aangezien de rioolheffing en de afvalstoffenheffing in 2023 reeds overeenkomen met de artikel 12-norm van 100% kostendekkendheid, is er alleen bij de OZB sprake van onbenutte belastingcapaciteit. Het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot de artikel 12-status is voor 2023 vastgesteld op 0,1729% van de WOZ-waarde. Op basis hiervan bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit € 2.501.656.
- **Onvoorzien**
De budgetten per programmaonderdeel zijn scherp begroot. Om in operationele situaties snel te kunnen handelen is in de begroting een budget van € 50.000 voor onvoorzien opgenomen. Het college kan, indien nodig, over dit budget beschikken.
- **Stille reserves**
Onder stille reserves zijn opgenomen de meerwaarde van de gemeentelijke onroerende zaken die direct verkoopbaar zijn zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken. De

hoogte van deze stille reserves is voornamelijk bepaald door de WOZ-waarde van de gemeentelijke onroerende zaken te verminderen met de boekwaarde.

- Algemene reserve

De algemene reserve is gecorrigeerd met € 3,1 miljoen, omdat dit bedrag in 2023 toegevoegd zal worden aan de bestemmingsreserve Afschrijvingen nieuwbouw gemeentewerf.

Hieronder een overzicht van de stille reserves gemeente Waterland:

Stille reserves onroerende zaken	Bedrag (x € 1.000)
Leeteinde 16, Broek in Waterland (Broekerhuis + woning)	444
Buurterstraat 43, Marken (Medisch Centrum)	760
Noordeinde 4, Monnickendam (De Speeltoren)	97
Weilanden	653
Totaal	1.954

2. Inventarisatie risico's

De risico's relevant voor deze paragraaf zijn risico's die niet (geheel) gedekt worden door beheersmaatregelen, een negatieve financiële impact kunnen hebben en waar geen voorziening voor opgenomen is. Om deze in kaart te brengen heeft het Directie en Management Team (DMT) van ieders verantwoordingsgebied de (rest)risico's geïnventariseerd en daarbij de mogelijke financiële impact en kans ingeschat. Middels een gezamenlijk overleg zijn deze afgewogen en is er een top 13 samengesteld.

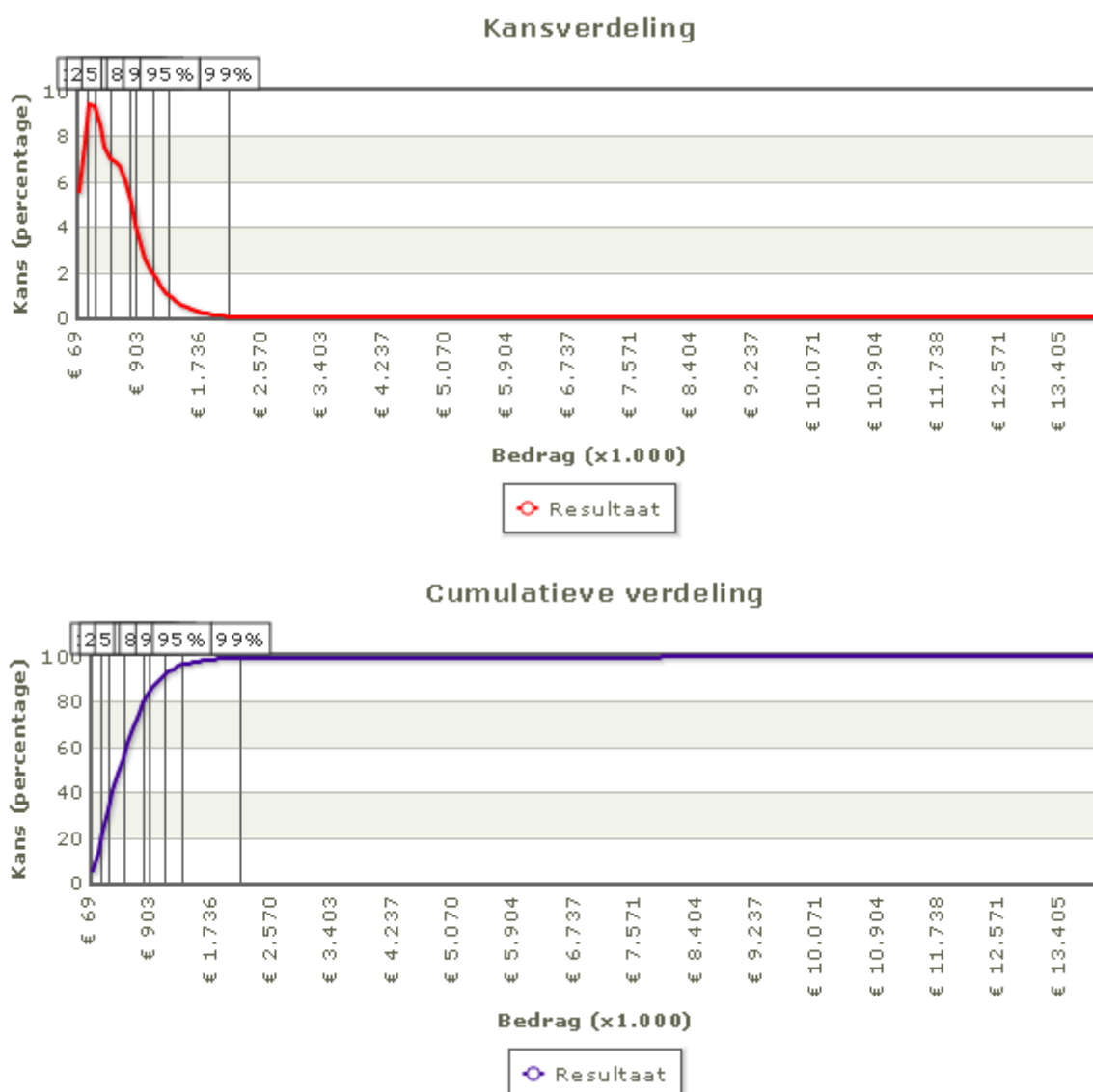
Als resultaat van deze inventarisatie zijn de volgende risico's bepaald.

Nr.	Risico	Maximum impact	Bruto kans
1	Hogere uitgaven sociale voorzieningen	600	50%
2	Project Galgeriet	12.585	1%
3	Lagere ontwikkeling gemeentefonds	500	25%
4	Hogere lasten inhuur	200	50%
5	ICT ontwikkelingen	200	50%
6	Uitval van de ICT-omgeving eventueel met gijzeling van gegevens	1.000	10%
7	Duurder uitvallen van aanbestedingen	150	50%
8	Datalek met boete vanuit AP en/of claim vanuit betrokkenen	570	10%
9	Wachtgeld betalingen politieke ambtsdragers	100	50%
10	Aanspreken verleende garanties	1.000	5%
11	Juridische kosten	100	20%
12	Uitbetaling garantstelling medewerkers zwembad	150	10%
13	Btw op parkeerinkomsten	130	5%
Totaal		17.285	

Deze risico's zijn in een Monte-Carlo simulatie gezet om een gewogen inschatting te geven van de benodigde weerstandscapaciteit. Een Monte-Carlo simulatie is een techniek welke gebruikt wordt in de statische wetenschap waarbij middels vele herhaalde simulaties uitkomsten in beeld worden gebracht. Het resultaat is een verdeelfunctie die het hele gebied van mogelijke uitkomsten weergeeft. De naam van deze techniek vind zijn oorsprong in de behoefte naar een schuilnaam, welke refereert naar het beroemde casino.

Het gebruik van deze simulatietechniek is nieuw ten opzichte van voorgaand jaar. De reden dat er is gekozen voor deze methode is dat deze een betere afweging mogelijk maakt van de risico's. De kans dat alle risico's zich in een jaar voor het maximum bedrag voordoen is theoretisch mogelijk maar niet realistisch. Indien er een impact maal kans uitkomst wordt gehanteerd dan geeft dit een gewogen beeld waarbij het een resultaat betreft van een gering deel van de mogelijke scenario's. Door de Monte-Carlo methodiek toe te passen en ongeveer 90% van de mogelijke onfortuinlijke scenario's het vereiste weerstandsvermogen te hanteren, wordt beoogt een meer relevant inzicht te bieden. Daarnaast wordt deze methodiek door steeds meer gemeenten gebruikt wat de mogelijkheid om te vergelijken verbeterd. De lezer kan ook nog steeds de gewogen methode van voorgaand jaar toepassen en daarmee blijft de mogelijkheid om vergelijkingen met het verleden of andere gemeenten welke niet de Monte-Carlo simulatie hanteren, in stand.

Op basis van deze risico inschattingen is de volgende kansverdeling en cumulatieve verdeling tot stand gekomen middels de toegepaste simulatiemethodiek:

Met het opmaken van deze begroting betekent dit dat de benodigde weerstandscapaciteit wordt geschat op ongeveer € 1.000.000.

Toelichting

1. Hogere uitgaven Sociale voorzieningen
De uitgaven voor Jeugd en Wmo in het sub-programma Sociale voorzieningen zijn afhankelijk van de aanvragen die worden ontvangen. Voor enig jaar is het niet uitgesloten dat er aanzienlijk meer uitgaven moeten plaatsvinden dan begroot. Het risico van hogere uitgaven voor de Jeugd en Wmo wordt daarom opgenomen in deze risico paragraaf. Het financiële risico wordt ingeschat op € 600.000. Ervaring leert dat de kans op overschrijding vrij hoog kan zijn. Zodoende wordt hiervoor een kans geschat van 50%.
2. Project Galgeriet
Voor dit project zijn grote investeringen gedaan en er is sinds 8 juli 2022 een koopovereenkomst gesloten. Indien zich een probleem voordoet waardoor het project (in zijn geheel) afgeblazen wordt en dit tot gevolg kan hebben dat deze investeringen niet meer terugverdiend kunnen worden dan zou dit bedrag afgeschreven moeten worden waardoor het in de lasten terecht zal komen. Bij dit soort projecten valt er niet met zekerheid te zeggen vanuit welke hoek een risico zich kan vormen welke de totale investering negatief kan beïnvloeden. De belangen zijn voor een kleine gemeente enorm, zodoende kan dit onderdeel niet buiten beeld gelaten worden in deze paragraaf. Op basis hiervan wordt het maximum risico geschat op € 12.585.000. De kans dat deze totale investering in de huidige markt niet tot een positief resultaat kan leiden of zelfs in zijn volledigheid afgeschreven moet worden, wordt als zeer gering geschat: 1% of kleiner.
3. Lagere ontwikkeling gemeentefonds
Ontwikkelingen in het gemeentefonds kunnen altijd tot gevolg hebben dat de inkomsten tegenvallen. Het financiële risico wordt geschat op € 500.000 met een kans van 25%.
4. Hogere lasten inhuur
Ontwikkelingen binnen de organisatie en de omgeving kunnen leiden tot extra verloop en uitval van personeel. Dit zou extra inhuurlasten tot gevolg kunnen hebben. Het risico voor de begroting is € 200.000 de kans dat dit zich zal voordoen wordt geschat op 50%.
5. ICT ontwikkelingen
Onvoorziene en/of vereiste ontwikkelingen en problemen in de ICT omgeving kunnen leiden tot extra lasten in de begroting. Het risico voor de begroting is € 200.000. De kans dat dit risico zich voordoet: 50%.
6. Uitval ICT-omgeving, eventueel met gijzeling van gegevens
Met het steeds verder digitaliseren van processen en gegevens wordt cybercrime of een digitale oorlog een bedreiging die steeds relevanter wordt. Organisaties worden steeds meer afhankelijk van de beschikbaarheid van data en continuïteit van systemen. Zo ook voor de gemeentelijke organisatie is dit risico relevant maar zal een waterdicht systeem een utopie blijven. De mogelijke impact kan wezenlijk zijn en bijkomende kosten om de ICT-omgeving weer op orde te krijgen aanzienlijk. Dit risico wordt geschat op € 1.000.000. De kans dat dit risico zich voordoet wordt ingeschat op 10%.
7. Duurder uitvallen van aanbestedingen
Ook voor deze begroting en volgende jaren moet er weer een aantal aanbestedingen plaatsvinden. Het risico bestaat dat deze duurder uitvallen dan thans in de begroting is opgenomen. Het risico voor de begroting is € 150.000. De kans dat dit risico zich voordoet wordt geschat op 50%.

8. **Datalek met boete vanuit AP en/of claim vanuit betrokkenen**
De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) kan een bestuurlijke boete opleggen wanneer de gemeente als verwerkingsverantwoordelijke de privacyregelgeving onvoldoende naleeft. Ook kunnen er claims volgen vanuit de betrokkenen. Dit risicogebied is relatief nieuw en daarom erg onzeker. Het risico wordt geschat op € 570.000 met een kans van ongeveer 10%.
9. **Wachtgeld betalingen politieke ambtsdragers**
In de schatting en berekening van de wachtgeldvoorziening is beperkt ruimte voor het tussentijds vertrekken van wethouders. Het restrisico wordt geschat op € 100.000 en op basis van het verloop van de afgelopen perioden wordt de kans geschat op ongeveer 50%.
10. **Aanspreken verleende garanties**
De door banken en andere financiers aan woningbouwcorporaties verstrekte leningen inzake sociale woningbouw worden door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) gegarandeerd. De gemeenten en het Rijk hebben een achtervangfunctie voor het WSW. In het geval dat het WSW niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen, moeten renteloze leningen ter beschikking gesteld worden. Het risico dat de organisatie daarbij loopt wordt geschat op het saldo dat renteloos ter beschikking gesteld moet worden: € 1.000.000. De kans dat dit risico zich voordoet wordt geschat op maximaal 5%.
11. **Juridische kosten**
In de begroting is budget opgenomen voor de standaard juridische procedures zoals deze jaarlijks voorkomen. Er is echter geen budget opgenomen voor uitzonderlijke specialistische procedures. De hoogte van deze juridische kosten wordt geschat op € 100.000. De kans dat dit zich voordoet wordt geschat op 20%.
12. **Garantstelling voor het personeel van het zwembad**
De gemeente heeft zich garant gesteld voor een eventuele ontslaguitkering van het personeel van het zwembad dat voorheen in dienst was bij de gemeente. Het bedrag van dit risico is ingeschat op € 150.000 met een kans van ongeveer 10%.
13. **Btw op parkeeropbrengsten**
De belastingdienst heeft voor de Hoge Raad aangevoerd dat over parkeergelden btw verschuldigd zou zijn. Er ligt een advies voor waarin wordt gesteld hiermee in te stemmen. Indien de Hoge Raad in deze besluit dat dit het geval is, zal dit naar verwachting landelijk gaan spelen. Dan zal ook de gemeente Waterland met een dergelijke aanslag geconfronteerd gaan worden. De hoogte van de aanslag wordt ingeschat op 21% van de opbrengst parkeergeleden per saldo circa € 130.000. De verwachting dat dit betaald moet worden is klein en wordt geschat op maximaal 5%.

Weerstandscapaciteit versus inventarisatie risico's

De exploitatie kent een weerstandscapaciteit van € 2.551.656 daarnaast beschikt de gemeente over een weerstandscapaciteit in het vermogen van € 4.957.708. Totaal is er een weerstandscapaciteit van € 7.509.364 beschikbaar. Deze weerstandscapaciteit is voldoende om het geïnventariseerde risico van € 1.124.350 op te vangen.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit.

Ratio weerstands- vermogen	Beschikbare weerstandscapaciteit	7.509	6,68
	Benodigde weerstandscapaciteit	1.124	

De hieronder opgenomen normentabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement.

Normenkader		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende
D	0.8- 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

De ratio van de gemeente Waterland valt in klasse A. Gemeente Waterland streeft naar minimaal factor 2.

3. Kengetallen

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van de horizontale controle door de Provinciale Staten en de raad op de financiële positie van gemeenten. Welke informatie daarvoor nodig is, is een onderwerp dat al geruime tijd de nodige aandacht heeft. In de afgelopen jaren zijn vervolgens verschillende wijzigingen doorgevoerd met als doel de horizontale verantwoording en het verticale toezicht te versterken door de financiële informatie inzichtelijker en transparanter te maken. Het opnemen van kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie en omdat daarmee wordt beoogd Provinciale Staten en de raad in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en de lasten van de gemeenten. De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad en Provinciale Staten in hun beoordeling van de financiële positie moeten betrekken om daar een verantwoord oordeel over te kunnen geven.

Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Om dit te bereiken wordt voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Hieronder wordt per kengetal weergegeven welke verhouding wordt uitgedrukt.

- **Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen**
Deze kengetallen geven de verhouding tussen het vreemd vermogen en het eigen vermogen weer en geeft daarmee inzicht in het niveau van de schuldenlast. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De netto gecorrigeerde schuldquote houdt rekening met de door de gemeente doorgeleende gelden aan derden.

- Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.
- Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, door de structurele baten en structurele lasten te vergelijken met de totale baten.
- Grondexploitatie
Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.
- Belastingcapaciteit
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen en of ruimte is voor nieuw beleid.

Kengetallen gemeente Waterland

Omschrijving	Gemeente Waterland						Signaleringskader		
	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Categorie A Minst risicovol	Categorie B Neutraal	Categorie C Meest risicovol
Netto schuldquote	47,63%	38,93%	69,20%	59,81%	54,16%	50,90%	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	46,39%	37,65%	67,73%	58,51%	52,89%	49,65%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	26,67%	30,86%	22,47%	27,39%	31,58%	33,51%	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	0,24%	1,17%	1,06%	4,79%	5,72%	1,74%	Begr >0%	Begr = 0%	Begr <0%
Grondexploitatie	26,94%	nvt	17,82%	0,00%	0,00%	0,00%	<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit	106,70%	107,08%	99,09%	99,09%	99,09%	99,09%	<95%	95-105%	>105%

Hieronder de volgende analyse per kengetal:

- **Netto schuldquote**
De stijging van de netto schuldquote wordt veroorzaakt door het afnemen van de liquide middelen en aantrekken van extra leningen in verband met de in 2022 gedane en in 2023 voorgenomen investeringen en de af te lossen leningen. Daarnaast spelen de afgenomen te verwachten incidentele baten een rol.
- **Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen**
De stijging van de netto schuldquote wordt veroorzaakt door het afnemen van de liquide middelen en aantrekken van extra leningen in verband met de in 2022 gedane en in 2023 voorgenomen investeringen en de af te lossen leningen. Daarnaast spelen de afgenomen te verwachten incidentele baten een rol.
- **Solvabiliteitsratio**
Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. De solvabiliteitsratio drukt immers het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. Dit komt in 2023 voor de gemeente Waterland uit in de categorie 20-50%. De post voorziening wordt als vreemd vermogen aangezien en is op onze balans qua percentage best een grote post. Echter deze post wordt afgedekt in onze lopende exploitatie.
- **Structurele exploitatieruimte**
Een positief percentage betekent dat structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Met de sluitende meerjarenbegroting is de structurele exploitatieruimte positief.

- Grondexploitatie

In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage hoe beter. Het kengetal voor de grondexploitatie blijft binnen de grenzen van categorie B, neutraal.

- Belastingcapaciteit

Allereerst even wat achtergrond informatie. Om deze ruimte weer te kunnen geven is een ijkpunt nodig. Op voorstel van de stuurgroep BBV die naar aanleiding van het advies door de Commissie vernieuwing BBV is ingesteld is ervoor gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven. In de eerste plaats is voor een landelijk gemiddelde gekozen omdat over het algemeen geen maximum is gesteld aan belastingtarieven. Daarnaast geeft een gemiddelde meer inzicht in de betekenis van de belastingcapaciteit voor de financiële positie dan wanneer het gerelateerd wordt aan een maximaal te heffen tarief. De hoogte van belastingtarieven komt dus niet in een vacuüm tot stand; er wordt daarbij rekenschap gegeven hoe de eigen lastendruk (via tarifiering) zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. Zo publiceert het Coelo de Atlas van de Lokale Lasten, een macro- en micro-overzicht van opbrengsten van de hoogte en ontwikkeling van tarieven, heffingen en woonlasten dat mede daarvoor wordt gebruikt. Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing geldt dat er kostendekkende tarieven worden gehanteerd. Deze tarieven kunnen hoger zijn dan de landelijk gemiddelde tarieven omdat bijvoorbeeld de kosten van het riool hoger kunnen zijn voor de gemeente Waterland ten opzichte van de landelijk gemiddelde kosten. Gesteld kan worden dat ten opzichte van de landelijk gemiddelde woonlasten, de berekende ratio belastingcapaciteit voor de gemeente Waterland niets zegt over welke ruimte er is ten opzichte van het maximaal te heffen tarief. Echter er kan wel gesteld worden wanneer men alleen kijkt naar de onbenutte belastingcapaciteit in de begroting van de gemeente Waterland (zie tabel, pagina 51) er nog circa € 2.501.656 ruimte beschikbaar zou kunnen komen, rekening houdend met de artikel 12 status die hiervoor geldt.

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen hierboven blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatie ruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie. De kengetallen zijn daarom gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Gesteld kan worden dat op basis van de onderlinge samenhang de kengetallen voor de gemeente Waterland op termijn als voldoende beschouwd kunnen worden.

§ C Onderhoud kapitaalgoederen

Ook de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft een dwarsdoorsnede van de begroting. Lasten van onderhoud kunnen voorkomen in diverse programma's. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie. Onder kapitaalgoederen wordt verstaan het geheel aan zaken die onder het beheer van de gemeente vallen en al dan niet publiekrechtelijk kunnen worden gebruikt. Hierbij kan gedacht worden aan wegen, riolering, kunstwerken, openbare verlichting, waterwegen, gebouwen en beschoeiingen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. De lasten van dit onderhoud vormen jaarlijks een aanzienlijk deel van de begroting. Het beleid voor onderhoud van deze kapitaalgoederen is opgenomen in diverse beheerplannen. Hieronder wordt per onderdeel ingegaan op de feitelijke situatie. Aan het einde van deze paragraaf wordt een samenvattend overzicht gepresenteerd, mede op verzoek van de provincie.

1. Wegen

In 2018 is het huidige wegenbeheerplan 2019-2023 vastgesteld. Met het wegenbeheerplan zijn de benodigde middelen voor het (dagelijks) onderhoud verankerd en blijft de veiligheid en bruikbaarheid van de wegen gewaarborgd. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Geplande kosten	750	748	748	748

2. Riolering

In juli 2018 is het (regionale) Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) vastgesteld door de raad. Het rioleringsplan geeft aan hoe de gemeente omgaat met de zorgtaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorziening riolering weer:

Bedrag x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Stand voorziening 1 januari	4.913	4.715	4.516	4.318
Toevoeging aan voorziening	1.281	1.281	1.281	1.281
Geplande kosten	- 1.479	- 1.479	- 1.479	- 1.479
Stand voorziening 31 december	4.715	4.516	4.318	4.120

3. Groen

In december 2019 heeft het college ingestemd met de Groenvisie 2020-2024. In de visie staat op welke manier gemeente Waterland zich inzet om groen in de openbare ruimte te onderhouden en verder te verbeteren. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Geplande kosten	1.427	1.344	1.229	1.230

4. Gebouwen

In december 2017 is het geactualiseerde gebouwenbeheerplan voor de periode 2018-2037 vastgesteld door de raad. In dit plan is het onderhoudsniveau vastgelegd op basis van de technische levensduur van materialen en onderdelen van een gebouw. Uitgangspunt hierin is dat het onderhoud wordt aangevuld met duurzaamheidsmaatregelen waarmee de gemeentelijke gebouwen verder verduurzaamd worden. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Geplande kosten	269	269	269	269

5. Civiele kunstwerken

In juli 2017 is het nieuwe beheerplan Civiele kunstwerken 2017-2026 vastgesteld door de raad. Hiermee zijn de benodigde middelen voor het (dagelijks) onderhoud verankerd en blijft de veiligheid en bruikbaarheid van de civiele kunstwerken gewaarborgd. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Geplande kosten	292	294	296	298

6. Openbare verlichting

In januari 2021 heeft het college het beleidsplan Openbare verlichting Waterland 2021 t/m 2025 vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe wordt omgegaan met de openbare verlichting binnen de gemeente en op welke wijze deze wordt verduurzaamd. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Geplande kosten	120	117	125	125

7. Oevers

In april 2020 is het nieuwe Oeverbeheerplan 2020-2024 vastgesteld. Elke vijf jaar worden de oeververdedigingen geïnspecteerd op basis waarvan de noodzakelijke onderhoudsmaatregelen voor de komende periode worden vastgesteld. Deze werkzaamheden worden vertaald in het oeverbeheerplan. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Geplande kosten	254	254	254	254

8. Renovatie sportvelden

In 2022 is het Beheerplan buitensport vastgesteld. Eens per drie jaar wordt door het Instituut voor Sportaccommodaties (Kiwa ISA Sport) een renovatieadvies voor alle natuurgrasvelden gegeven. Voor kunstgrasvelden geldt dat deze eens per acht jaar worden gekeurd. Op basis van de keuringen wordt

het beheerplan indien nodig bijgesteld. Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorziening buitensport weer:

Bedrag x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Stand voorziening 1 januari	138	123	94	41
Toevoeging aan voorziening	57	57	57	57
Geplande kosten	- 73	- 86	- 110	- 11
Stand voorziening 31 december	123	94	41	87

9. Baggeren gemeentehaven Monnickendam

Bij de 1^e IBU 2016 is voor de gemeentehaven een voorziening in het leven geroepen om baggerwerkzaamheden uit te kunnen voeren. Met deze voorziening wordt gespaard om eens in de tien jaar baggerwerkzaamheden te kunnen uitvoeren. Deze toekomstige baggerwerkzaamheden staan nu geprognosticeerd voor 2027. Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorziening Baggeren gemeentehaven Monnickendam weer:

Bedrag x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Stand voorziening 1 januari	75	88	100	113
Toevoeging aan voorziening	13	13	13	13
Geplande kosten	-	-	-	-
Stand voorziening 31 december	88	100	113	125

10. Stroomkasten

In mei 2020 is het huidige beheerplan Gemeentelijke stroomkasten in de openbare ruimte 2020 – 2029 vastgesteld door de raad. Hiermee zijn de benodigde middelen voor het (dagelijks) onderhoud verankerd en blijft de veiligheid en bruikbaarheid van de gemeentelijke stroomkasten gewaarborgd. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer:

Bedrag x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Geplande kosten	11	71	7	7

Samenvattend overzicht onderhoud kapitaalgoederen

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen / Looptijdplannen	Financiële consequenties conform plannen
1. Wegen	Ja	max 16% onveilig	2019 - 2023	Ja
2. Riolering	Ja	Conform GRP	2018 - 2023	Ja
3. Groen	Ja	Conform beheerplan	2020 - 2024	Ja
4. Gebouwen	Ja	Conform beheerplan	2018 - 2037	Ja
5. Civiele kunstwerken (bruggen en tunnels)	Ja	Conform beheerplan	2017 - 2026	Ja
6. Openbare verlichting	Ja	Conform beheerplan	2021 - 2025	Ja
7. Oevers (kades en beschoeiingen)	Ja	Conform beheerplan	2020 - 2024	Ja
8. Renovatie sportvelden	Ja	NOC*NSF norm	2022 - 2042	Ja
9. Baggeren gemeentehaven Monnickendam	1x in de tien jaar baggeren	Minimale diepgang conform keuring	2017 - 2027	Ja
10. Stroomkasten	Ja	Conform beheerplan	2020 - 2029	Ja
Categorie	Ramingen tlv exploitatie / voorzieningen	Ramingen volledig en reëel in begroting?	Is er sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?	Zo ja, zijn er toereikende voorzieningen/reserves voor AOH?
1. Wegen	Ja	Ja	Nee	-
2. Riolering	Ja	Ja	Nee	-
3. Groen	Ja	Ja	Nee	-
4. Gebouwen	Ja	Ja	Nee	-
5. Civiele kunstwerken (bruggen en tunnels)	Ja	Ja	Nee	-
6. Openbare verlichting	Ja	Ja	Nee	-
7. Oevers (kades en beschoeiingen)	Ja	Ja	Nee	-
8. Renovatie sportvelden	Ja	Ja	Nee	-
9. Baggeren gemeentehaven Monnickendam	Ja	Ja	Nee	-
10. Stroomkasten	Ja	Ja	Nee	-

§ D Financiering

1. Beleidsvoornemens

Volgens de huidige plannings blijft Waterland in 2023 binnen de kasgeldlimiet. De rente-risiconorm zal in 2023 en 2025 worden overschreden.

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal één jaar en de rente-risiconorm op leningen met een looptijd vanaf één jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet financiering decentrale overheden (Fido) is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen er grote schokken kunnen optreden in de hoogte van de rente die door de gemeente moet worden betaald. De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet, is gelimiteerd tot 8,5% van het bedrag van de begroting. Onderstaand treft u de berekening van de kasgeldlimiet aan.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023
Begrotingstotaal per 1 januari	43.121
1. Toegestane kasgeldlimiet	
in procenten van de grondslag	8,5%
in bedrag	3.665
2. Omvang vlottende schuld	
Opgenomen gelden < 1 jaar	7.000
Schuld in rekening-courant	-
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-
Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	-
Totale omvang van de vlottende schuld	7.000
3. Vlottende middelen	
Contante gelden in kas	2
Tegoeden in rekening-courant	200
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	4.009
Totale omvang van de vlottende middelen	4.211
4. Toets kasgeldlimiet	
Totaal netto-vlottende schulden (2-3)	2.789
Toegestane kasgeldlimiet	3.665
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	876

De rente-risiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherzieningen niet meer dan 20% van de begroting mogen bedragen. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd. Onderstaand treft u de berekening van de rente-risiconorm aan.

Rente-risiconorm (bedragen x € 1.000)		Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1.	Renteherzieningen op leningen o/g	-	-	-	-
2.	Betaalde aflossingen	8.700	8.400	14.000	3.000
3.	Renterisico (1+2)	8.700	8.400	14.000	3.000
	Begrotingstotaal 2023	43.121	43.121	43.121	43.121
4.	Percentage regeling	0	0	0	0
5.	Rente-risiconorm	8.624	8.624	8.624	8.624
	Toets rente-risiconorm (5 - 3)				
	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	- 76	224	- 5.376	5.624

De verwachting is dat de rente-risiconorm in zowel 2023 als 2025 overschreden zal worden. De oorzaak hiervan is dat de aangetrokken lening in 2022 van totaal € 5 miljoen in 2023 moet worden afgelost. De aangetrokken lening in 2022 van totaal € 7 miljoen moet in 2025 worden afgelost. Hierdoor neemt het aandeel Betaalde aflossingen toe. Deze leningen zijn aangetrokken, omdat de inkomsten uit het project Galgriet later binnenkomen dan eerder aangegeven. De aflossing van genoemde leningen zal naar verwachting middels het aantrekken van een nieuwe lening worden gefinancierd. In de jaren 2024 en 2026 zal de rente-risiconorm naar verwachting binnen de toegestane limiet blijven.

2. Overzicht rentelasten

			Bedrag x € 1.000			
Lening	Rente %	Aflossing	Stand per 01-01-2023	Rente 2023	Aflossing 2023	Stand per 31-12-2023
BNG	2,09%	2023	700	1	700	-
BNG	0,21%	2023	1.600	3	1.600	-
BNG	0,19%	2024	2.800	3	1.400	1.400
BNG	-0,25%	2023	5.000	- 1	5.000	-
BNG	0,66%	2025	7.000	46	-	7.000
Totaal			17.100	52	8.700	8.400

3. Overzicht rentebaten

In 2023 zijn er geen rentebaten begroot ten aanzien van de rekening-courant. Wel staan hier de rentebaten van diverse verstrekte leningen.

4. Ontwikkelingen

De aflossing van leningen zorgt er voor dat er tussen eind 2022 en eind 2023 een nieuwe geldlening afgesloten moet worden.

Voor het aantrekken van geld in 2023 is rekening gehouden met een rentepercentage van 0,667%. Op dit moment is sprake van een stijgende rente op zowel de kapitaal- als de geldmarkt. Voor de jaren na 2023 is er naar verwachting geen financieringsbehoefte, de reden hiervoor zijn de binnenkomende gelden met betrekking tot het project Galgriet.

Gelet op de planning voor 2023, plus aflossingen van reeds aangegane leningen, minus afschrijvingen is nog circa € 3 miljoen nodig. Deze middelen zullen, afhankelijk van de behoefte, worden opgenomen in 2023.

5. Renteresultaat op het taakveld Treasury

Het BBV schrijft voor dat er inzicht in het renteresultaat wordt gegeven op het taakveld Treasury. Hieronder de specificatie:

Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	72
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	17
Saldo rentelasten en rentebaten	55
De rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	-
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= project-financiering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
	-
Aan taakveld toe te rekenen externe rente	55
Rente over eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen	-
Totaal aan taakveld toe te rekenen rente	55
De aan taakveld toegerekende rente (renteomslag)	65
Renteresultaat op het taakveld Treasury	10

Aan de diverse taakvelden wordt 0,15% rente over de boekwaarde van de vaste activa en de huurvoortuitbetaling aan Wooncompagnie inzake de Brede School IJpendam toegerekend. Dit percentage is gebaseerd op de huidige rentelasten afgezet tegen de totale boekwaarde van de vaste activa.

§ E Bedrijfsvoering

Manier van werken

Vanuit de bedrijfsvoering wordt zoveel mogelijk integraal gewerkt aan de 'voorkant' van processen. Uiteindelijk gaat het om integraal tot stand gekomen producten, waarbij het streven uiteraard is dat zo goed en goedkoop mogelijk te doen: efficiënt en effectief dus. Als gemeente -met een kleine en compacte organisatie- wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van onze kennis en kunde, maar ook met de beperkingen hiervan. En daarom wordt kritisch gekeken naar wat wij zelf nog kunnen en wat mogelijk moet worden uitbesteed. Zo wordt onze digitale werkplek voor een groot deel niet meer door onszelf, maar door een externe partij beheerd. Zij hebben daar de juiste expertise en continuïteit voor. Er wordt daardoor minder zelf beheerd en steeds meer een regiehouderrol genomen, passend bij onze schaalgrootte.

Uiteraard loopt het ene onderdeel beter dan het andere, en gaat er -vinden wij- teveel nog niet goed genoeg, zoals het archiefbeheer. Maar dat heeft onze nadrukkelijke aandacht.

Voor onze bedrijfsvoering is maatwerk nodig en zijn regels en routines ondergeschikt aan het resultaat, binnen wetgevende grenzen en kaders natuurlijk. De organisatie richt zich op zes pijlers:

- Denken en handelen als een compacte, regisserende netwerkorganisatie;
- Strategische Agenda/plan voor het behartigen van de Waterlandse belangen in regionale netwerken (vastgesteld in 2021);
- Het bieden van dienstverlening die dicht bij mensen, zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving is verankerd;
- Het versterken van integraal werken;
- Datagedreven werken binnen de digitale transformatie;
- Strategisch personeelsplan/tonen van goed werkgeverschap (ook vastgesteld in 2021).

Cultuur en structuur

Onze kernwaarden zijn lef, verbinding, vertrouwen en nieuwsgierigheid. Er wordt gedacht vanuit de inwoner/ondernemer en er wordt in toenemende mate met hen samengewerkt als netwerkpartner. De gemeente Waterland is een faciliterende gemeente, dichtbij en toegankelijk, passend bij onze schaal. Opgaven worden integraal aangepakt. Onze medewerkers, ondernemers én inwoners voelen en tonen meer en meer eigenaarschap. Resultaten tellen, dat verwachten de inwoners en ondernemers ook van ons. Die inwoner en ondernemer en zijn/haar opgave staan dan ook centraal. Dat wordt met toewijding gedaan! Dat geeft energie en voldoening. In de genen van de organisatie zit de wil het beter te doen dan wat verwacht mag worden.

Duidelijkheid en snelheid voor de burger

Maatschappelijke vragen komen en gaan in een enorm hoog tempo, vaak via verschillende kanalen. Denk aan Social Media, de Oekraïne-crisis en de COVID-19 pandemie. Er wordt helder gecommuniceerd over onderwerpen die belangrijk zijn voor onze inwoners. De presentatie daarvan vraagt om zogenaamde dashboards die hiervoor worden ontwikkeld. Er worden ook mogelijkheden aan inwoners geboden om met ons te communiceren. Onze maatschappelijke opgaven staan centraal, daarbij wordt gedaan wat minimaal nodig is. Er wordt ruimte geboden voor Waterlandse inwoners en partners (ook) zelf met oplossingen te komen en deze zoveel mogelijk zelf te realiseren (klant centraal). Het college verbindt zich aan haar partners (samenwerking) en pakt daarbij ook haar rol. Er wordt eigenaarschap getoond. Het college is en voelt zich verantwoordelijk om meer maatschappelijke impact te realiseren. Daar zijn wij proactief in.

Inzet van medewerkers

De organisatie werkt aan concrete maatschappelijke opgaven. Hiertoe is een wendbare organisatie ingericht, omdat opgaven steeds (sneller) veranderen. Door opgavegericht werken organiseert de

gemeentelijke organisatie zich 'binnen' steeds meer rondom het (steeds veranderende) werk 'buiten'. Met de vaststelling van het Strategisch Personeelsplan (SPP), in augustus 2021, is binnen het cluster Human Relations een planning opgezet om te komen tot een uitwerking van de daarin genoemde beleidsinstrumenten. De geplande uitwerking heeft door allerlei omstandigheden, waaronder langdurig ziekte, openstaande vacatures, e.d., vertraging opgelopen. Op dit moment zijn vrijwel alle vacatures ingevuld en wordt extra menskracht ingehuurd om het management optimaal te kunnen ondersteunen. Recent vond, in overleg met de Directie, herijking van de prioriteiten plaats. Dit heeft er toe geleid dat primair de aandacht uitgaat naar het op orde brengen van het personeelsinformatie systeem (Motion). Daarnaast hebben de beleidsinstrumenten 'begeleiding van nieuwe personeel/stagiaires/trainees' en 'begeleiding uitdiensttreding' een hoge prioriteit gekregen. De stappen die in 2022 en in de loop van 2023 worden gezet in de uitwerking van het SPP leiden ertoe dat de funding van waaruit gewerkt voor de organisatie op orde komt. Om te vermenigvuldigen moet je eerst kunnen delen.

Informatievoorziening

In 2021 is, naast het eerder genoemde Strategisch Personeelsplan en de u bekende Strategische Agenda, ook het Strategisch Plan voor de Informatievoorziening opgeleverd. Op basis van dit plan is een projectenportfolio opgesteld waarin de op te starten projecten in onderling verband en geprioriteerd zijn opgenomen. Een groot aantal van deze projecten is opgestart. Een goede informatievoorziening is de ruggengraat van onze organisatie. Het op orde brengen én het op orde houden hiervan is zeer complex en voor ons -als kleine gemeente- een grote uitdaging. Er wordt verwacht dat er in het begrotingsjaar stappen zijn gemaakt op in ieder geval de volgende onderdelen:

- Inrichten van het nieuwe zaaksysteem, waarna veel efficiënter en overzichtelijker in beeld is en blijft welke zaken/werkzaamheden er lopen voor de bewoners en de bedrijven van Waterland. Daarnaast is aandacht voor archiveren volgens een vastgesteld kwaliteitssysteem;
- Om zoveel mogelijk voor onze (in- en externe) klanten te kunnen betekenen moet er zo min mogelijk tijd worden besteed aan het beheren van de hiervoor benodigde IT-systemen. Dus niet meer zelf beheren, maar via onze dienstverleners die dat voor ons aansturen. Die verandering wordt "van uitvoering naar regie" genoemd.

Sturing

Nu de nieuwe organisatie al weer een tijdje operationeel is, wordt nagedacht over de volgende versterking van de -inhoudelijke- aansturing. Het relatief nieuwe management voert een heldere koers in de verdere ontwikkeling van onze organisatie, incl. de eigen rol. Onze actuele positie in de toch al zo gespannen arbeidsmarkt is een erg lastige, maar op het gebied van rekrutering zijn enkele mooie successen behaald. Zorg over en aandacht voor de kwaliteit van onze organisatie en haar medewerkers staan hoog op de directie-agenda.

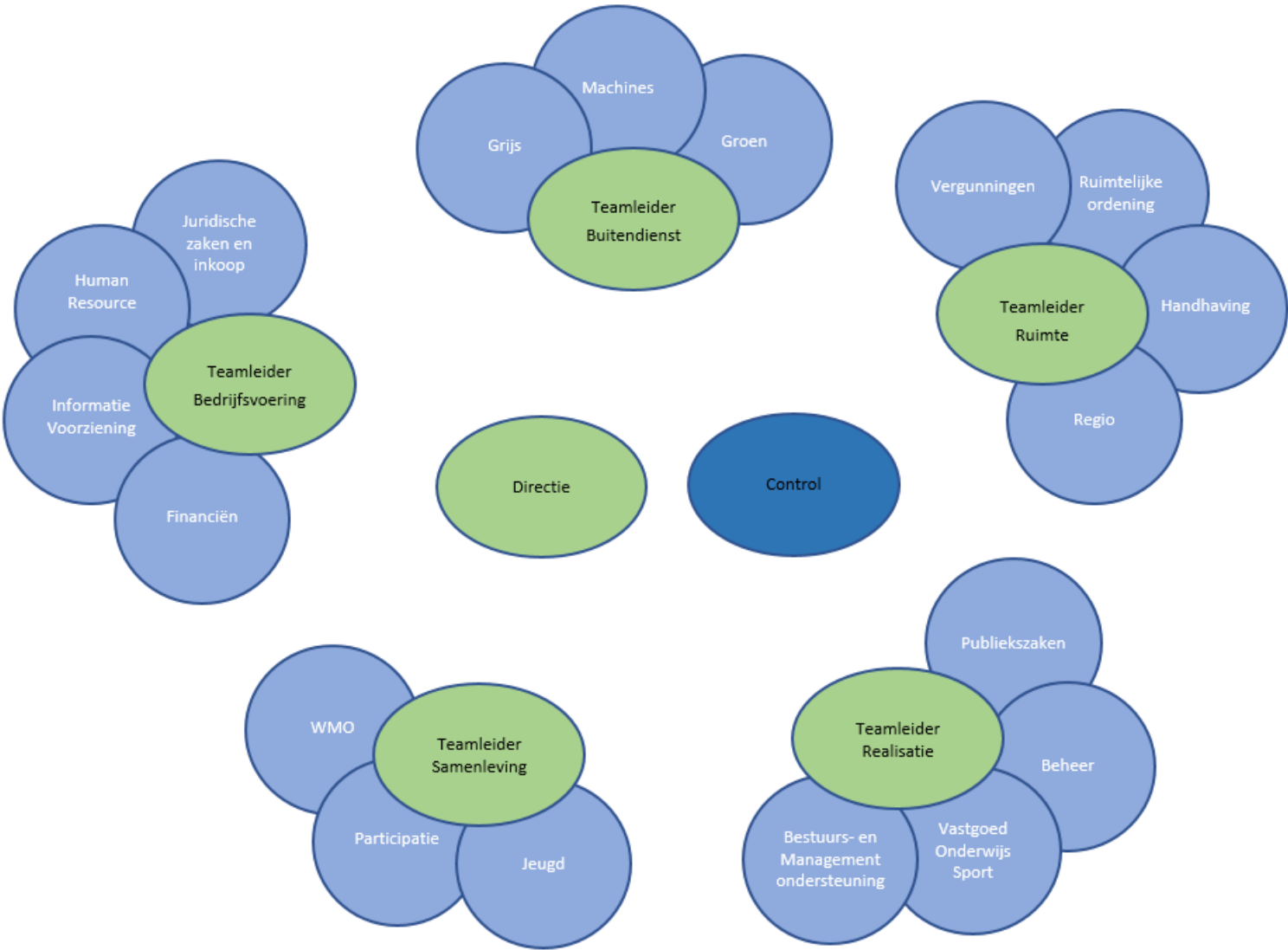
Samen zijn we sterker

Er wordt actief samengewerkt met bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere partners in de Waterlandse samenleving. Inmiddels is de koers van de bestuurlijke toekomst van Waterland bepaald. Versterkt zelfstandig, uitgaan van die kracht. Maar ook dan geldt dat we het -als kleine gemeente- vaak niet alleen kunnen. Het college heeft en houdt waar mogelijk een actieve rol in samenwerkingsgremia.

Bestuurskracht

Vanuit interbestuurlijk toezicht is gebleken dat onvoldoende inzichtelijk is gemaakt dat de onderdelen 'informatiebeheer' en 'financieel toezicht' op orde worden gebracht. Inmiddels zijn stappen gezet, in de vorm van een plan van aanpak en verbeterde communicatie met ketenpartners, om te borgen dat de resultaten bij een volgende inspectieronde resp. op redelijk adequaat (oranje) en adequaat (groen) worden beoordeeld.

Organisatiestructuur 2023

Toelichting

- De raad bestaat uit zeventien raadsleden;
- De functie griffier is één fulltime-equivalent (fte) en een griffiemedewerker/raadsadviseur van 0,89 fte. Deze maken geen onderdeel uit van de formatie binnen de organisatie;
- Het college bestaat uit de burgemeester (één fte), vier wethouders (totaal 2,8 fte) en de gemeentesecretaris/algemeen directeur;
- De organisatie bestaat uit een tweehoofdige Directie (gemeentesecretaris/ algemeen directeur en een directeur), het gremium Directie- en managementteam (Directie en Teammanagers), Control en vijf teams, waaronder zich in totaal 18 clusters bevinden. De formatie van de organisatie telt 152,38 fte. Dit is inclusief de formatie die wordt ingezet voor het uitvoeren van taken voor regionale partners (4,5 fte). De bezetting bedraagt 155,55 fte. Deze tijdelijke overbezetting wordt veroorzaakt door mutaties in de personele bezetting in het verleden.

De indeling van de formatie is per team als volgt:

Team	fte
Bedrijfsvoering	32,74
Samenleving	28,22
Ruimte	23,12
Realisatie	27,02
Buitendienst	27,89
Control	2,39
Management	8
Trainee	3
Totaal	152,38

Inhuur tijdelijke krachten

In de begroting is een structureel budget opgenomen ad € 532.459 voor inhuur van tijdelijke arbeidskrachten. Dit budget wordt in de begroting niet over de programma's verdeeld, maar is centraal beschikbaar. Het kan specifiek worden aangewend bij zwangerschap, uitval door ziekte of andere bijzondere verloopsoorten of knelpunten.

§ F Verbonden partijen

1. Algemeen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake als er sprake is van zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Deze definities houden in dat indien de gemeente participeert in een NV (Naamloze Vennootschap), BV (Besloten Vennootschap), VOF (Vennootschap Onder Firma), CV (Commanditaire Vennootschap) of een GR (Gemeenschappelijke Regeling) altijd sprake is van verbonden partijen. Ook stichtingen en verenigingen kunnen onder verbonden partijen vallen, indien de gemeente een zetel in het bestuur heeft en financiële risico's loopt. Een stichting of vereniging die jaarlijks subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij. Een eventuele morele verplichting tot betaling in geval van problemen zou in de paragraaf Weerstandsvermogen kunnen worden opgenomen. Bij een verbonden partij kan met name worden gedacht aan samenwerkingsverbanden. Deze samenwerkingsverbanden zijn ontstaan uit de behoefte om gezamenlijk met andere partijen een bepaald doel na te streven. Zonder deze samenwerkingsverbanden zou de gemeente deze taken zelf moeten uitvoeren. Aan een verbonden partij zijn bepaalde bevoegdheden overgedragen, waartoe de deelnemers elk jaar een financiële bijdrage beschikbaar stellen. De gemeente moet er zelf voor waken dat op de juiste wijze van de bevoegdheden gebruik wordt gemaakt en de beschikbaar gestelde gelden goed worden besteed. Daartoe is er ambtelijk en bestuurlijk toezicht en worden gegevens opgenomen in de begroting en de jaarrekening.

2. Waterlandsarchief (WA)

Vestigingsplaats:	Purmerend
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling met vijf gemeenten
Activiteiten:	het bevorderen van politiek-bestuurlijke samenwerking en beheer van archiefstukken van de deelnemende gemeenten
Programmaonderdelen:	6.01 Overhead
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het bestuur

De begroting 2023 van het Waterlands Archief is in het algemeen bestuur van het WA vastgesteld op 23 juni 2022.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2020	2021	2022	2023
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	131	149	152	172
Eigen vermogen per 31 december	377	220	138	84
Vreemd vermogen per 31 december	79	178	25	54
Jaarresultaat voor bestemming	- 43	- 157	7	5

Algemene informatie

De publieke taak van het archief komt voort uit de Archiefwet, die overheidsorganisaties oplegt om archieven publiek toegankelijk te maken. Het Waterlands Archief (WA) is een hiervoor opgericht samenwerkingsverband met als belangrijkste doelstelling het duurzaam beheren en beschikbaar stellen van proces gebonden overheidsinformatie. De wettelijke taken van de deelnemende gemeenten zijn gedelegeerd aan het Waterlands Archief.

Daaruit vloeien de volgende kerntaken voort:

- Toezicht op tijdige overdracht van de gemeentelijke archieven en op de kwaliteit van de archiefvorming bij de aangesloten gemeenten, en acquisitie van particuliere archieven die een aanvulling vormen op de collectie
- Beheer van de archieven en deze toegankelijk maken door inventarisatie en indexering
- Toezicht houden op de niet-overgebrachte archieven door middel van inspecties op het informatie- en archiefbeheer van de vijf gemeenten

Ontwikkelingen en beleidsvoornemen

Eind 2020 is het Uitvoeringsplan 2022-2025 'Van archiefbewaarplaats naar informatieknoppunt' door het bestuur van het Waterlands Archief vastgesteld. Dit plan geeft richting aan de ontwikkeling van het WA en is daarmee op weg om een knoppunt te worden in toezicht op, beheer van en toegang tot informatie. Er wordt onder andere stevig ingezet op ontmoeting met bezoekers, de publieke toegankelijkheid van (digitale) archieven en het borgen van de digitale duurzaamheid van archieven. Zo wordt de traditionele studiezaal omgebouwd tot ontmoetingspunt voor bezoekers. Er wordt voorts onderzocht op welke wijze E-depot (diensten) gekoppeld kunnen worden aan nieuwe applicaties van gemeenten, zodat vanaf de bron gearchiveerd kan worden ('Archivering by design'). Een belangrijke verschuiving in de rol van het WA is die van inspectie naar advies: in een vroeg stadium gemeenten adviseren bij het inrichten van systemen, maar ook ontwikkelingen die op de gemeente afkomen zoals de Wet open overheid (Woo), kwaliteitssystemen en de Omgevingswet.

Samenwerking

Het bestuur heeft de opdracht om, vanuit het oogpunt van financiële kwetsbaarheid, de samenwerking met andere archiefdiensten te onderzoeken. Eerder is het onderzoek naar samenwerking met Zaanstad mislukt. Thans wordt onderzocht of samenwerking met de gemeente Purmerend tot de mogelijkheden behoort. De samenwerking met historische verenigingen, onderwijsinstellingen, musea en bibliotheken wordt voortgezet.

Wetgeving

De Wet open overheid en de modernisering van de Archiefwet vragen van gemeenten dat de digitale informatiehuishouding op orde wordt gebracht als randvoorwaarde voor de wettelijke verplichting tot actieve openbaarheid van informatie. Dit maakt het noodzakelijk dat de aandacht wordt verschoven van hoeveelheid informatie naar de wijze waarop de informatie wordt gestructureerd en de kwaliteit ervan. Tegelijkertijd neemt de veelheid van informatie en data alleen maar toe mede door social media en berichten-apps. Ook deze vallen onder de Woo. In samenwerking met het bij het WA aangesloten gemeenten wordt een adequate invulling gegeven bij het inrichten van archivering aan het begin van het proces en ontwerpen van digitaal informatiebeheer aan de voorkant ('Archivering by design').

Risico's

Door deze gemeenschappelijke regeling voldoet de gemeente Waterland aan haar wettelijke verplichtingen. Vanzelfsprekend is bij een GR altijd sprake van afhankelijkheid, de gemeente Waterland is immers niet de enige deelnemer en zeker niet de grootste. Dat betekent navenant dat onze invloed, bijv. op de uitgaven maar ook op de ontwikkelingen op het gebied van samenwerking, in die zin beperkt is.

3. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zaanstreek-Waterland (GGD)

Vestigingsplaats:	Zaanstad
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling
Activiteiten:	uitvoeringsinstelling van de regio Zaanstreek-Waterland op het gebied van collectieve preventie en andere gemeentelijke activiteiten in het kader van de gezondheidszorg

Programmaonderdelen: 3.03 Volksgezondheid
Bestuurlijk belang gemeente: één lid in het algemeen bestuur

De begroting 2023 van de GGD Zaanstreek-Waterland wordt in het algemeen bestuur van de GGD vastgesteld op 13 oktober 2022.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2020	2021	2022	2023
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	614	649	693	739
Eigen vermogen per 31 december	959	1.130	874	970
Vreemd vermogen per 31 december	10.785	13.628	2.295	2.191
Jaarresultaat voor bestemming	140	149	-	-

Visie

GGD Zaanstreek-Waterland beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid en de veiligheid van alle mensen in de regio. Daarbij staat een preventieve en collectieve aanpak voorop. Uiteraard met specifieke aandacht voor bevordering van participatie en ondersteuning van de eigen regie van mensen. De GGD is breed sociaal-medisch deskundig en daardoor een betrouwbare vraagbaak. Tevens levert de GGD onafhankelijk advies op maat. De GGD anticipeert op de toekomst en beweegt mee met externe ontwikkelingen, nieuwe inzichten en nieuwe behoeften en wensen vanuit de samenleving en onze gemeenten. Als uitvoeringsorganisatie van de gemeenten sluit de GGD aan bij de gemeenschappelijke verantwoordelijkheden in het sociaal domein.

Beleidsvoornemens

Het lokale volksgezondheidsbeleid wordt vormgegeven binnen de kaders van de Wet publieke gezondheid, het Nationaal Preventieakkoord en Lokaal Preventieakkoord dat voortvloeit uit het regeerakkoord Vertrouwen in de toekomst (2017-2021) en de toekomstverkenningen van het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu). Lokaal wordt de gezondheid van mensen bevorderd en chronische ziekten voorkomen door een integrale aanpak in de omgeving waarin mensen wonen, werken, leren en leven. Verder wordt de gezondheidsbescherming op peil gehouden en bieden nieuwe bedreigingen het hoofd. Daarnaast worden de gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleiden gestabiliseerd of teruggebracht. Hiervoor wordt het volgende gedaan:

- Preventie heeft een prominente plaats in de gezondheidszorg en het gezondheidsbeleid ten aanzien van alcohol, drugs en roken (genotmiddelen), gezond gewicht en psychische gezondheid wordt gecontinueerd.
- Er wordt vorm gegeven aan de aansluiting van de GGD/gezondheidszorg op de terreinen Wmo, Jeugdwet en Participatiewet.
- In 2021 is het traject van visievorming GGD Zaanstreek Waterland gestart, en wordt gekeken naar een doorontwikkeling van de GGD. Er wordt met de aan de Gemeenschappelijke Regeling GGD Zaanstreek-Waterland (hierna: GR) deelnemende gemeenten en de GGD Zaanstreek-Waterland beoordeeld, hoe de GGD ideaal gezien ingericht moet worden. Er wordt onderzocht in hoeverre dit van invloed is op de inhoud van de GR en de mate waarin en wijze waarop het onderscheid tussen basistaken en contracttaken wordt gedefinieerd.

Risico's

Tweemaal per jaar vindt er een risico-inventarisatie plaats, bij de begroting en bij de jaarrekening. De GGD kent risico's die te maken hebben met de personele kosten. Deze risico's zijn:

- Eigen risicodragers WW-verplichting. De GGD is risicodragers voor uitkeringen uit de werkloosheidswet (WW). Dat betekent dat bij ontslag of bij einde dienstverband (bij tijdelijke aanstellingen) de eventueel uit te betalen WW-uitkering betaald moet worden door de GGD.
- Omvang van de projectenportefeuille. Deze voorziet voor een groot deel in de dekking van de kosten voor bedrijfsvoering van de GGD. Mocht de omvang van de projectenportefeuille wor-

den verkleind, dan worden bijdragen vanuit de projecten in de kosten voor bedrijfsvoering van de Gemeenschappelijke Regeling onder druk komen te staan.

- Doorbetalingsverplichting bij gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid in verband met ziekte. De GGD is eigen risicodragers voor de WGA (Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsgeschiktheid), in het kader van de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Dit betekent dat de GGD betaalt voor aanvulling van het loon van een zieke (ex)werknemer.
- Raming van loonkosten onvoldoende voor vervanging bij ziekte. De salarissen worden geraamd op maximale schaal en periodiek. Garantieschalen, toelagen en vervanging bij ziekte worden niet apart in de raming meegenomen, maar worden betaald uit het verschil tussen de begrootte maximale en de daadwerkelijke betaalde periodiek. Aangezien steeds meer medewerkers in de hoogste periodiek terecht komen zal er binnen de begroting geen dekking meer zijn voor vervanging bij ziekte.

4. Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VrZW)

Vestigingsplaats:	Zaandstad
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling met zeven gemeenten
Activiteiten:	door samenwerking een zo doelmatig mogelijk georganiseerde en gecoördineerde brandbestrijding alsmede hulpverlening bij rampen en zware ongevallen te bewerkstelligen
Programmaonderdelen:	1.01 Veiligheid
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het dagelijks en algemeen bestuur

De begroting 2023 van de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is vastgesteld door het algemeen bestuur op 7 juli 2022.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2020	2021	2022	2023
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	1.468	1.464	1.591	1.591
Eigen vermogen per 31 december	2.932	2.082	1.091	691
Vreemd vermogen per 31 december	15.455	17.041	19.114	19.402
Jaarresultaat voor bestemming	1.341	620	155	-

Beleidsvoornemens

In het beleidsplan VrZW 2021-2024, vastgesteld door het algemeen bestuur op 1 juli 2021, is het volgende geformuleerd: De kerntaak van de VrZW blijft, net als voorgaande jaren, het voorkomen en bestrijden van rampen en crises. Maar ontwikkelingen in de maatschappij zoals mondiale thema's als klimaatverandering, de energietransitie en de digitalisering van de samenleving eisen van de VrZW een bredere blik die vraagt om verdergaande samenwerking met partijen.

De ambities voor 2023 zijn als volgt:

- Omgevingswet in relatie tot bezuinigingstaakstelling
- Duurzaamheid, waarin de thema zijn als mobiliteit, energie, groen, water en circulariteit
- Wet normalisering rechtspositie ambtenaren, rechtspositie vrijwilligers en nieuw dekkingsplan
- Evaluatie Wet op de Veiligheidsregio's
- Informatievoorziening: informatie gestuurd werken
- Informatievoorziening: Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)
- Versterken communicatie en meer in verbinding met de samenleving
- Samenwerken bij VrZW

Risico's

Deze gemeenschappelijke regeling komt voort uit de Wet veiligheidsregio's en de gemeente Waterland is verplicht deel te nemen aan deze gemeenschappelijke regeling.

Er zijn enkele risico's te noemen met betrekking tot de begroting van de VrZW.

- Kosten van investeringen/inkoop blijken na aanbesteding hoger dan voorzien (ten opzichte van meerjarige investeringsbedragen)
- Meer langdurige (grootschalige) inzet dan waarmee bij het opstellen van de begroting rekening is gehouden (inhoud, complexiteit, weersomstandigheden etc.)
- Onvoorziene acute uitgaven om paraatheid op peil te houden en (indirect) gevolg voor de organisatie
- Uitval kritische systemen (uitrukalarmering, mobiele systemen auto's, eigen administratiesystemen)
- Toekennen van schadevergoedingen als gevolg van inadequaate operationeel optreden
- Onvoorziene claim beroepsziekten/arbeidsongevallen
- Excedentrisico materieel
- Niet verzekerde financiële gevolgen van schades verkeerd advies richting gemeente (HH-VG) dat is overgenomen door de gemeente
- Boete als gevolg van niet naleven AVG
- Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)/Wet Gelijke Behandeling
- Fiscale aandachtspunten bij samenwerkingsverbanden

5. Recreatieschap Twiske/Waterland

Vestigingsplaats:	Haarlem
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling van de provincie, stadsdeel Amsterdam-Noord, Edam-Volendam, Graft-de Rijp, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad
Activiteiten:	het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie en tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap
Programmaonderdelen:	2.02 Sport, cultuur en recreatie
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur

De begroting van 2023 van het recreatieschap Twiske/Waterland is vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 6 juli 2022.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2020	2021	2022	2023
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	16	17	17	17
Eigen vermogen per 31 december	4.971	5.092	4.934	5.054
Vreemd vermogen per 31 december	572	469	326	256
Jaarresultaat voor bestemming	72	120	- 158	121

Het recreatieschap Twiske-Waterland beheert en onderhoudt recreatieterreinen, natuurterreinen en recreatieve routes en objecten in haar werkgebied. Zij bekostigt haar activiteiten uit inkomsten van huren, pachten, evenementen en bijdragen van de participanten.

Het doel van recreatieschap Twiske-Waterland is:

- Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie;

- In samenhang met het vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
- Het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt;
- Het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde doelstellingen.

Twiske-Waterland zorgt met haar reguliere werkzaamheden en projecten voor instandhouding en uitbreiding (waar gewenst en mogelijk) van het voorzieningenniveau, meer biodiversiteit, betere spreiding van recreanten en een breder recreatief aanbod.

Risico's

Het realiseren, beheren, onderhouden van -en communiceren over- recreatieve voorzieningen is een grensoverschrijdende en bovengemeentelijke taak. Deelname is belangrijk omdat de gemeente Waterland recreatie en toerisme hoog op de agenda heeft staan. Hetgeen door deze gemeenschappelijke regeling wordt gerealiseerd zou de gemeente Waterland het niet zelfstandig voor dit bedrag kunnen regelen. De gemeente Waterland heeft derhalve baat bij het voortbestaan van deze Gemeenschappelijke Regeling.

6. Omgevingsdienst IJmond

Vestigingsplaats:	Beverwijk
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling
Activiteiten:	Uitvoering van het basistakenpakket om een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit te bereiken en in stand te houden.
Programmaonderdelen:	7.4 Milieubeheer
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur

De begroting van 2023 van de omgevingsdienst IJmond is vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 13 juli 2022.

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2020	2021	2022	2023
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	90	91	93	136
Eigen vermogen per 31 december	861	648	617	617
Vreemd vermogen per 31 december	3.832	10.623	7.896	7.863
Jaarresultaat voor bestemming	442	160	-	-

Visie

Het doel van de Omgevingsdienst IJmond is het bereiken en in stand houden van een veilige en duurzame fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit binnen het werkgebied. Daarbinnen inspireren zij burgers en bedrijven tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Het resultaat is een landelijk vooruitstrevende en toekomstbestendige voorbeeldorganisatie waar partners met vertrouwen mee samenwerken.

Beleidsvoornemens

Elk jaar stelt de Omgevingsdienst IJmond een uitvoeringsprogramma op. In dit programma beschrijven zij de taken die ze in het betreffende jaar gaan uitvoeren voor de gemeenten, waaronder Waterland. Dit geeft inzicht in wat wij als opdrachtgever van de Omgevingsdienst IJmond mogen verwachten. Op de website staan de meest recente uitvoeringsprogramma's.

Risico's

- Externe risico's
De risico's die ontstaan buiten de eigen organisatie om. Te denken valt aan de gevolgen van de landelijke politiek zoals bezuinigingen en veranderende wetgeving. Of de economische situatie waarin een land verkeert.
- Financieel (1)
De deelnemende gemeenten zijn financieel aansprakelijk voor de schulden en de tekorten van de gemeenschappelijke regelingen.
- Financieel (2)
Ondanks dat de raden van deelnemende gemeenten door middel van hun zienswijze en uitgangspunten invloed kunnen uitoefenen op de hoogte van de bijdrage, kunnen zij maar beperkt invloed uitoefenen op de wijze hoe regelingen dit bedrag besteden.
- Realisatie doelstellingen
Het risico dat doelstellingen niet worden gerealiseerd.

7. Alliander

Vestigingsplaats:	Arnhem
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap
Activiteiten:	Netwerkbeheerder.
Programmaonderdelen:	5.01 Dividend
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2020	2021	2022	2023
Jaarlijkse dividend uitkering	162	100	100	100
Eigen vermogen per 31 december	4.328.000	4.470.000		
Vreemd vermogen per 31 december	5.094.000	5.730.000		
Netto winst	224.000	242.000		

De gemeente is aandeelhouder van Alliander NV. De gemeente heeft 135.851 aandelen. Als netwerkbedrijf is Alliander verantwoordelijk voor de regionale distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio) gas en warmte. Alliander heeft in 2022 een bedrag van € 101,1 miljoen aan dividend uitgekeerd. Dit komt overeen met 42% van het resultaat na belastingen. De gemeente Waterland heeft (in 2022) over 2021 een bruto dividend van € 100.402 uitgekeerd gekregen.

Beleidsvoornemens

De huidige situatie continueren.

8. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats:	Den Haag
Rechtsvorm:	naamloze vennootschap
Activiteiten:	bank
Programmaonderdelen:	5.01 Dividend
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

Bedrag x € 1.000	Jaarrekening		Begroting	
	2020	2021	2022	2023
Jaarlijkse dividend uitkering	18	32	40	40
Eigen vermogen per 31 december	5.097.000	5.062.000		
Vreemd vermogen per 31 december	155.262.000	143.995.000		
Netto winst	221.000	236.000		

De gemeente is aandeelhouder van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De gemeente heeft 14.040 aandelen. De gemeente heeft een minderheidsbelang van 0,025%. De BNG fungeert als bank voor de maatschappelijke sectoren die een binding hebben met de overheid. De Europese Centrale Bank heeft aanbevolen de uitkering van het dividend over 2020 plaats te laten vinden in oktober 2021 in verband met COVID-19. Het dividend over 2021 bedraagt EUR 2,28 per aandeel (2020 EUR 1,81 per aandeel). De gemeente Waterland heeft (in 2022) over 2021 een dividend van € 32.011 uitgekeerd gekregen.

Beleidsvoornemens

De huidige situatie continueren.

§ G Grondbeleid

De doelstellingen van het te voeren grondbeleid zijn vastgelegd in de Nota Grondbeleid 2022 en kunnen als volgt worden omschreven:

- het door de gemeente naar buiten toe kenbaar maken van het door haar te hanteren grondbeleid;
- het vaststellen van een beleid waar ambtelijk en bestuurlijk aan kan worden getoetst;
- het beantwoorden van de vraag hoe een specifieke ruimtelijke ontwikkeling door middel van het voeren van grondbeleid kan worden gerealiseerd; en
- het geven van een interne instructie aan alle betrokken medewerkers, hoe Sturend Grondbeleid toe te passen.

De term Sturend Grondbeleid is nieuw en wordt momenteel binnen de gemeente verder uitgewerkt. Sturend Grondbeleid gaat uit van een manier van werken die door de tijdige inzet van grondbeleidsinstrumenten, toegespitst op de locatie en situatie, leidt tot de tijdige bestuurlijk gewenste verandering in het ruimtelijk grondgebruik.

Met behulp van de Nota Grondbeleid 2022 beslist de gemeente of en zo ja welke grondbeleidsinstrumenten ze wilt toepassen om bepaalde gewenste ruimtelijke ontwikkelingen of doelstellingen te realiseren. Wanneer deze instrumenten actief en in onderlinge samenhang door de overheid worden ingezet, wordt gesproken van 'Sturend Grondbeleid'. Doel van het gebruik van de grondbeleidsinstrumenten is het voeren van de regie over een ruimtelijke ontwikkeling. Ook kunnen door middel van de grondbeleidsinstrumenten kosten worden verhaald die worden gemaakt ten behoeve van de realisatie van een locatie.

Het gemeentelijk grondbeleidsinstrumentarium bestaat uit:

- grondverwerving;
- vestiging voorkeursrecht;
- het vaststellen van een bestemmingsplan c.q. omgevingsplan;
- het sluiten van samenwerkings- of exploitatieovereenkomsten inclusief kostenverhaal; en
- onteigenen.

Sturend Grondbeleid waarborgt de gewenste flexibiliteit in de uitvoering en per locatie kan maatwerk worden geleverd.

Het grondprijnsbeleid geeft inzicht in de methode waarmee de gemeente Waterland grondprijzen bepaalt bij het uitgeven van grond. De gemeente Waterland heeft het grondprijnsbeleid uitgewerkt in een separate grondprijzenbrief. Het college stelt jaarlijks de grondprijzenbrief vast, met grondprijzen voor bouwgrond, bedrijventerreinen, sociale huurwoningen, snippergroen etc. Voorafgaand aan de besluitvorming wordt een taxateur of taxatiecommissie geconsulteerd om te zorgen dat de grondprijzen marktconform zijn. De grondprijzenbrief vormt het kader waarbinnen onderhandelingen over grondprijzen plaatsvinden.

§ H Subsidies

Op grond van de Algemene subsidieverordening Waterland in samenhang met de Algemene wet bestuursrecht stelt de gemeenteraad jaarlijks de subsidieplafonds en subsidiebegrotingsposten vast voor een aantal welzijnsterreinen. Voor de welzijnssubsidies wordt een onderscheid gemaakt tussen periodieke en eenmalige subsidies. In onderstaand overzicht worden de subsidieplafonds en begrotingsposten voor welzijnssubsidies gepresenteerd.

Categorie	Subsidie verleend in 2022	Subsidie gevraagd voor 2023	Maximaal subsidiebedrag voor 2023
Amateuristische kunstbeoefening	13.300,00	14.400,00	12.400,00
- Ilpendams fanfare	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Christelijke Muziekvereniging Juliana	2.500,00	4.500,00	2.500,00
- Muziekvereniging Olympia/Con Brio	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Fanfarecorps Zuiderwoude	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Toneelvereniging de Brug	550,00	750,00	750,00
- Toneelvereniging IOS	0,00	550,00	550,00
- Christelijk gemengd koor Marcantat	550,00	-	0,00
- Gemengd Koor Broek in Waterland	550,00	550,00	550,00
- Cantorij Grote Kerk	550,00	-	0,00
- Gemengd koor Instemming	550,00	550,00	550,00
- Marker mannenkoor	550,00	-	0,00
Kunstzinnige vorming	125.235,75	136.886,75	132.046,75
- SOAM	12.200,00	12.200,00	12.200,00
- Stichting Muziekschool Waterland	113.035,75	124.686,75	119.846,75
Sport	82.255,00	86.769,00	84.311,38
- Zwemvereniging Waterland	10.815,00	12.154,00	11.085,38
- Sportservice Noord-Holland (aangepast sporten)	7.325,00		
- Sportservice Noord-Holland (combinatiefunctionaris)	64.115,00	74.615,00	73.226,00
Cultuurhistorische waarden	1.100,00	1.100,00	1.100,00
- Stichting Museum de Speeltoren	300,00	300,00	300,00
- Vereniging Historisch Eiland Marken	300,00	300,00	300,00
- Vereniging Oud Monnickendam/archeologische werkgroep	500,00	500,00	500,00
Volkscultuur	2.290,00	2.950,00	2.350,00
- Chr.Oranjever. Nederland en Oranje Marken	330,00	400,00	350,00
- Stichting voor Volksvermaak Ilpendam	300,00	300,00	300,00
- Herdenkingscomité Monnickendam	330,00	400,00	350,00
- Sint Nicolaas Comité Monnickendam	1.000,00	1.500,00	1.000,00
- Stichting Oranjecomité/Oranjevereniging Katwoude	330,00	350,00	350,00

Categorie	Subsidie verleend in 2022	Subsidie gevraagd voor 2023	Maximaal subsidiebedrag voor 2023
Sociaal cultureel werk	351.435,00	402.331,00	360.220,88
- De Bolder sociaal cultureel werk en vrijwilligersondersteuning	351.435,00	402.331,00	360.220,88
Jeugd- en jongerenwerk	1.650,00	2.050,00	1.650,00
- Hervormd Gereformeerd Jeugdwerk Monnickendam	550,00	500,00	550,00
- Stichting Marker Jongeren	550,00	550,00	550,00
- Vereniging Scoutinggroep Waterland	550,00	1.000,00	550,00
Club- en buurthuiswerk	550,00	500,00	550,00
- Stichting club- en buurthuiswerk IJpendam	550,00	500,00	550,00
Overige sociaal culturele activiteiten	11.490,00	8.700,00	7.700,00
- Stichting Bach in Monnickendam	330,00	350,00	350,00
- Damesclub Katwoude	330,00	350,00	350,00
- Stichting Uit de kunst Monnickendam	3.500,00	2.000,00	2.000,00
- Stichting Cultuur Nacht Waterland	2.000,00	-	0,00
- Stichting Big Band Monnickendam Notorious Monks	330,00	-	0,00
- Stichting Monnickendammer Visdagen	2.000,00	2.000,00	2.000,00
- Stichting Waterlandse Theaterprojecten Neeltje Pater	1.500,00	1.500,00	1.500,00
- Stichting Tuintonen	500,00	1.000,00	500,00
- Catharinastichting	1.000,00	1.500,00	1.000,00
Peuteropvang	65.000,00	65.000,00	65.000,00
- Stichting Peuterspeelgroep Marken	4.000,00		
- SKW: peuterspeelzaal Pinokkio	20.000,00		
- SKW: peuterspeelzaal 't Stokpaardje; zie Pinokkio	13.000,00		
- TintelTuin B.V.	8.000,00		
- Stichting Co Nijntje	20.000,00		
Ouderenzorg	116.462,50	203.331,00	118.936,56
a. Coördinerend ouderenwerk	16.400,00	17.400,00	16.400,00
- St. Gecoördineerd Ouderenwerk 55+ IJpendam	4.500,00	5.000,00	4.500,00
- St. Gecoördineerd Ouderenwerk Monnickendam	5.000,00	5.000,00	5.000,00
- St. Dienstverlening Ouderen Broek in Waterland	3.500,00	3.500,00	3.500,00
- St. Welzijn Ouderen Waterland	1.500,00	2.000,00	1.500,00
- St. Samenwerkingsverband Welzijn Ouderen Waterland	1.500,00	1.500,00	1.500,00
- Vereniging Vervoer van Ouderen	400,00	400,00	400,00
b. Stichting WonenPlus Noord-Holland	98.962,50	184.681,00	101.436,56
- St. WonenPlus Noord-Holland (incl. mantelzorgondersteuning)	98.962,50	184.681,00	101.436,56
c. Recreatief ouderenwerk	1.100,00	1.250,00	1.100,00
- Gymnastiekvereniging IJpenstein	550,00	750,00	550,00
- Oudersensoos Broek in Waterland	550,00	500,00	550,00

Categorie	Subsidie verleend in 2022	Subsidie gevraagd voor 2023	Maximaal subsidiebedrag voor 2023
Algemeen Maatschappelijk werk	127.751,00	149.580,00	147.597,78
a. Algemeen Maatschappelijk Werk	105.271,00	109.016,00	107.902,78
- SMD Algemeen maatschappelijk werk	105.271,00	109.016,00	107.902,78
b. Maatschappelijke dienstverlening	22.480,00	40.564,00	39.695,00
- E.H.B.O.-afdeling IJpendam	300,00	300,00	300,00
- Stichting Slachtofferhulp Nederland	3.000,00	5.869,00	5.000,00
- St. Waterlandse Uitdaging	2.500,00	2.500,00	2.500,00
- Stichting AED Marken-Uitdam	2.000,00	2.000,00	2.000,00
- Stichting 6 minuten Waterland	6.930,00	6.930,00	6.930,00
- Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek-Waterland	7.750,00	22.965,00	22.965,00
Vluchtelingenwerk	77.650,00	80.706,00	79.591,25
- Stichting Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan	77.650,00	80.706,00	79.591,25
Welzijnsbeleid	24.400,00	24.400,00	24.400,00
a. Stimuleringsubsidies	20.000,00	20.000,00	20.000,00
b. Subsidies dorpsraden	4.400,00	4.400,00	4.400,00
- Stichting Stadsraad Monnickendam	550,00	550,00	550,00
- Stichting Polderraad Katwoude	550,00	550,00	550,00
- Stichting Dorpsraad Zuiderwoude	550,00	550,00	550,00
- Stichting Eilandraad Marken	550,00	550,00	550,00
- Stichting Dorpsraad IJpendam	550,00	550,00	550,00
- Dorpsraad Broek in Waterland	550,00	550,00	550,00
- Dorpsraad Uitdam	550,00	550,00	550,00
- Vereniging Dorpsgemeenschap Watergang	550,00	550,00	550,00
Overig			
- Stichting Promotie Waterland	20.930,00	35.000,00	21.453,25
- Re-integratiesubsidies	30.480,00	30.480,00	30.480,00
Totaal bedrag	1.051.979,25	1.244.183,75	1.089.787,84

Toelichting welzijnssubsidies 2023

Periodieke subsidies Samenleving

De subsidievereisten zijn opgenomen in de Algemene subsidieverordening gemeente Waterland 2021 (hierna: Asv) en de bijbehorende uitvoeringsregeling subsidies Zorg & welzijn 2021 (hierna: uitvoeringsregeling subsidies). Bij de beoordeling van de aanvragen zijn onderstaande uitgangspunten gehanteerd:

1. Voor de subsidieaanvragen onder € 5.000 wordt voor het tweede jaar oprij het nieuwe aanvraagformat gebruikt. Hierdoor zijn nog steeds kleine verschillen te zien in het verleende bedrag voor 2022 en het te verlenen bedrag voor 2023;
2. Bij gelijkblijvende activiteiten bestaat het subsidiebedrag voor aanvragen > € 5.000 waarbij meer is aangevraagd dan het subsidieniveau 2022, in beginsel uit het aangevraagde bedrag tot een maximum van het bedrag van 2022 + 2,5%;
3. Een aantal subsidierelaties heeft na meerdere uitnodigingen geen aanvraag voor een periodieke subsidie ingediend waardoor deze geen bedrag voor 2023 ontvangen. Voor 2024 kan er door iedereen weer een aanvraag voor een periodieke subsidie worden ingediend;
4. De post stimuleringsubsidies is gefixeerd op het niveau van 2022;
5. Voor de dorpsraden is als bijdrage het bedrag opgenomen dat ook in 2022 is verleend.

Overige toevoegingen

Omroep PIM

Vanaf dit jaar is de subsidie aan omroep PIM uit paragraaf H gehaald. De uitbetaling aan omroep PIM is gebaseerd op de bekostigingsplicht vanuit de Mediawet 2018. Volgens de Mediawet mag de gemeente geen vereisten stellen aan de besteding van de uitbetaling, waardoor de voorwaarden voor de verlening niet op de rechtmatige manier kan worden getoetst. Om deze reden is er voor een andere manier van bekostiging gekozen.

Stichting Muziekschool Waterland

De subsidie voor Stichting Muziekschool Waterland is hoger dan het maximale subsidiebedrag voor 2023. Dit komt door eerder gemaakte afspraken en rijks verplichtingen. Gezamenlijk is naar bezuinigingen gekeken waar een compromis uit is gekomen.

Peuteropvang

De subsidieverdeling van de peuteropvang wordt aan het eind van 2022 gemaakt als de balans voor 2022 is opgemaakt. Hierdoor is de verdeling niet in deze begroting meegenomen.

Stichting WonenPlus Noord-Holland

De subsidieaanvraag WonenPlus is deels gehonoreerd. De subsidie voor 2023 bevatte naast de huidige activiteiten een nieuw dienstverleningsaanbod samengesteld voor Waterland. Dit nieuwe beleid van Welzijn WonenPlus past niet binnen de financieringskaders van de gemeente. Het te verlenen subsidiebedrag voor 2023 bestaat uit een afname van hetzelfde aantal uren als in 2022 maal de indexatie.

Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek-Waterland

Het te verlenen bedrag voor 2023 bestaat uit een extra rijksbijdrage in het kader van de wet gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen.

Re-integratiesubsidies

De subsidievereisten voor de re-integratiesubsidies zijn opgenomen in de Uitvoeringsregeling re-integratiesubsidies gemeente Waterland 2015. Aanvragen komen gedurende het jaar binnen; hiervoor is hetzelfde maximumbedrag van € 30.480 beschikbaar als in 2022.

Overige bijdragen

Organisatie	Begroot 2022	Begroot 2023
- Waterlands Museum 'de Speeltoren'	11.186,00	11.466,00
- N.V. Sportfondsenbad Monnickendam	79.086,00	81.063,00
Totaal	90.272,00	92.529,00

Toelichting

- Waterlands museum 'de Speeltoren' ontvangt jaarlijks een vergoeding in verband met de nota van de erfpacht.
- N.V. Sportfondsenbad Monnickendam ontvangt jaarlijks het bedrag van het exploitatie tekort.

II. Financiële begroting

Overzicht exploitatie

1. Overzicht van baten en lasten

Bedrag x € 1.000	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2023	Baten 2023	Saldo 2023
1.	Ruimtelijk domein	4.496	1.243	- 3.253
1.01	Veiligheid	2.553	18	- 2.535
1.02	Economie en toerisme	320	25	- 295
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	1.622	1.199	- 423
2.	Openbaar domein	10.630	4.558	- 6.072
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	3.751	455	- 3.296
2.02	Sport, cultuur en recreatie	3.358	390	- 2.969
2.03	Milieu	3.521	3.713	193
3.	Sociaal domein	17.083	3.865	- 13.218
3.01	Onderwijs	1.542	121	- 1.421
3.02	Sociale voorzieningen	14.726	3.744	- 10.982
3.03	Volksgesondheid	815	-	- 815
4.	Bestuur	1.969	243	- 1.726
4.01	Bestuur	1.969	243	- 1.726
5.	Algemene dekkingsmiddelen	291	32.600	32.309
5.01	Dividend	1	140	139
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	284	5.414	5.130
5.03	Algemene uitkering	-	27.029	27.029
5.04	Saldo van financieringsfunctie	77	17	- 60
5.05	Overige dekkingsmiddelen	- 70	-	70
6.	Overhead	8.599	62	- 8.537
6.01	Overhead	8.599	62	- 8.537
7.	Vennootschapsbelasting	2	-	- 2
7.01	Vennootschapsbelasting	2	-	- 2
8.	Onvoorzien	50	-	- 50
8.01	Onvoorzien	50	-	- 50
	Totaal saldo van baten en lasten	43.121	42.571	- 550
9.	Reserves	4.511	5.356	845
0.101	Mutaties algemene reserve	-	3.283	3.283
0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	-	50	50
0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	-	59	59
0.107	Mutaties reserve fundering kerktorens	-	1	1
0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	3.125	201	- 2.924
0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	-	9	9
0.112	Mutaties reserve nieuwbouw de Verwondering	-	48	48
0.113	Mutaties reserve nieuwbouw sporthal	-	150	150
0.114	Mutaties reserve kapitaallasten ICT	-	200	200
0.115	Mutaties reserve onderhoud wegen	696	702	6
0.116	Mutaties reserve onderhoud gebouwen	428	269	- 158
0.117	Mutaties reserve onderhoud openbare verlichting	118	120	2
0.118	Mutaties reserve onderhoud oevers	130	254	124
0.119	Mutaties reserve onderhoud stroomkasten	15	11	- 4
	Geraamd resultaat	47.632	47.927	294

De bovenstaande tabel geeft een samenvattend overzicht van alle baten en lasten van de programma's en van de algemene dekkingsmiddelen. Vervolgens wordt aangegeven welke bedragen aan de reserves worden onttrokken of toegevoegd.

2. Meerjarenraming

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Realisatie 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
1.	Ruimtelijk domein	- 1.700	- 10	- 3.253	- 1.192	- 3.448	- 3.448
1.01	Veiligheid	- 1.848	- 2.333	- 2.535	- 2.542	- 2.542	- 2.542
1.02	Economie en toerisme	- 172	24	- 295	- 355	- 291	- 291
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	320	2.299	- 423	1.705	- 615	- 615
2.	Openbaar domein	- 3.285	- 5.813	- 6.072	- 5.957	- 6.029	- 6.062
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	- 2.089	- 3.007	- 3.296	- 3.263	- 3.234	- 3.220
2.02	Sport, cultuur en recreatie	- 1.392	- 2.776	- 2.969	- 2.895	- 3.003	- 3.043
2.03	Milieu	196	- 30	193	200	208	201
3.	Sociaal domein	- 12.399	- 13.061	- 13.218	- 13.024	- 13.033	- 13.032
3.01	Onderwijs	- 1.061	- 1.908	- 1.421	- 1.337	- 1.336	- 1.326
3.02	Sociale voorzieningen	- 10.615	- 10.371	- 10.982	- 10.865	- 10.865	- 10.865
3.03	Volksgezondheid	- 723	- 782	- 815	- 822	- 832	- 842
4.	Bestuur	- 1.616	- 1.680	- 1.726	- 1.726	- 1.726	- 1.717
4.01	Bestuur	- 1.616	- 1.680	- 1.726	- 1.726	- 1.726	- 1.717
5.	Algemene dekkingsmiddelen	28.906	30.103	32.309	33.358	34.302	32.531
5.01	Dividend	151	140	139	139	139	139
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	4.801	4.985	5.130	5.130	5.130	5.130
5.03	Algemene uitkering	23.944	24.975	27.029	28.078	28.975	27.196
5.04	Saldo van financieringsfunctie	5	- 24	- 60	- 58	- 23	- 10
5.05	Overige dekkingsmiddelen	6	27	70	68	80	76

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Realisatie 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
6.	Overhead	- 6.574	- 8.212	- 8.537	- 8.502	- 8.185	- 8.075
6.01	Overhead	- 6.574	- 8.212	- 8.537	- 8.502	- 8.185	- 8.075
7.	Vennootschapsbelasting	- 4	-	- 2	- 2	- 2	- 2
7.01	Vennootschapsbelasting	- 4	-	- 2	- 2	- 2	- 2
8.	Onvoorzien	-	- 50	- 50	- 50	- 50	- 50
8.01	Onvoorzien	-	- 50	- 50	- 50	- 50	- 50
	Totaal saldo baten en lasten	3.327	1.277	- 550	2.905	1.829	145
9.	Reserves	432	- 418	845	- 1.307	627	602
0.101	Mutaties algemene reserve	262	998	3.283	- 2.049	-	-
0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	50	50	50	50	50	50
0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	-	59	59	59	-	-
0.104	Mutaties reserve afschrijving Brede School Broek in Waterland	-	-	0	0	0	0
0.106	Mutaties reserve onderhoud instructiebad	-	-	-	-	-	-
0.107	Mutaties reserve fundering kerktorens	1	42	1	1	1	1
0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	200	201	- 2.924	201	201	201
0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	9	10	9	9	9	-
0.110	Mutaties reserve Galgeriet	-	- 1.764	-	-	-	-
0.111	Mutaties reserve Covid 19	- 89	936	-	-	-	-
0.112	Mutaties reserve nieuwbouw de Verwondering	-	48	48	48	48	48
0.113	Mutaties reserve nieuwbouw sporthal	-	-	150	150	150	150
0.114	Mutaties reserve kapitaallasten ICT	-	- 996	200	200	200	200
0.115	Mutaties reserve onderhoud wegen	-	-	6	3	3	- 13
0.116	Mutaties reserve onderhoud gebouwen	-	-	- 158	- 158	- 158	- 158
0.117	Mutaties reserve onderhoud openbare verlichting	-	-	2	- 0	7	7
0.118	Mutaties reserve onderhoud oevers	-	-	124	124	124	124
0.119	Mutaties reserve onderhoud stroomkasten	-	-	- 4	56	- 8	- 8
	Geraamd resultaat	3.759	859	294	1.597	2.456	747

3. Incidentele baten en lasten

Hieronder het overzicht van de incidentele baten en lasten.

Programma- onderdeel	Omschrijving	Begrotingsjaar			
		2023	2024	2025	2026
	Totaal baten	3.283	2.151	-	-
9.01	Reserves	3.283	51	-	-
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	-	2.100	-	-
	Totaal lasten	- 3.501	- 2.354	-	-
9.01	Reserves	- 3.125	- 2.100	-	-
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	- 38	- 28		
2.02	Sport, cultuur en recreatie	- 23	- 23		
3.01	Onderwijs	- 80	-	-	-
6.01	Overhead	- 235	- 203		
	Totaal saldo	- 218	- 203	-	-

Toelichting

9.01 Reserves

De incidentele baten betreft de onttrekking van de kosten genoemd onder:

- 2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat
- 2.02 Sport, cultuur en recreatie
- 3.01 Onderwijs

en een deel van de onttrekking van de kosten genoemd onder 6.01. De incidentele lasten in 2024 betreft de toevoeging in verband met het Woningbouwproject op Marken.

Daarnaast staat onder deze post in 2023 de incidentele onttrekkingen aan de algemene reserve ten gunste van de reserve Afschrijving nieuwbouw gemeentewerf.

1.03 Grondzaken

De incidentele baten betreffen eenmalige hogere opbrengsten. In 2024 gaat het om het Woningbouwproject op Marken.

2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat

De incidentele lasten betreffen:

- De gemeenteraad had besloten niet langer bij te dragen aan het instandhouden van het pontveer Ipendam. Deze bezuiniging is nog niet wenselijk omdat er nog gesprekken lopen over een mogelijke voortzetting of een andere oplossing.
- Voorlopig is jachthaven Hemmeland verhuurd. De eigenaarslasten zoals, OZB, waterschapslasten en opstalverzekering zijn vooralsnog voor rekening van de gemeente.

2.02 Sport, cultuur en recreatie

De incidentele lasten betreffen de lasten van de Marijkezaal die de komende jaren nog in gebruik is in afwachting van de nieuw te bouwen sporthal.

3.01 Onderwijs

De incidentele lasten betreffen de instandhouding en, na oplevering van de nieuwbouw, de sloop van het huidige pand van De Verwondering.

6.01 Overhead

De incidentele lasten betreffen eenmalige frictiekosten, de kosten voor trainees en de kosten voor een WSW'er die gebruik gaat maken van de RVU.

4. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Hieronder het overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Programma- onderdeel	Omschrijving	Begrotingsjaar			
		2023	2024	2025	2026
9.01	Totaal baten	1.681	2.984	3.843	2.134
	Reserves	1.681	2.984	3.843	2.134
	Totaal lasten	- 517	- 517	- 517	- 508
1.01	Veiligheid	- 24	- 24	- 24	- 24
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	- 90	- 90	- 90	- 90
2.02	Sport, cultuur en recreatie	- 286	- 286	- 286	- 286
2.03	Milieu	- 34	- 34	- 34	- 34
3.01	Onderwijs	- 74	- 74	- 74	- 74
4.01	Bestuur	- 9	- 9	- 9	-
	Totaal saldo	1.164	2.467	3.325	1.625

Toelichting

1.01 Veiligheid

De structurele lasten betreffen de onttrekking van de afschrijvingslasten voor de brandweerkazernes.

2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat

De structurele lasten betreffen de onttrekking van een deel (45%) van de afschrijvingslasten voor de gemeentewerf.

2.02 Sport, cultuur en recreatie

De structurele lasten betreffen de onttrekking van de afschrijvingslasten voor de fundering kerktorens, een deel (38%) van de gemeentewerf en de voorbereiding voor de nieuwe sporthal. Daarnaast betreft deze post de onttrekking van de jaarlijkse onderhoudskosten van het Hemmeland.

2.03 Milieu

De structurele lasten betreffen de onttrekking van een deel (17%) van de afschrijvingslasten voor de gemeentewerf.

3.01 Onderwijs

De structurele lasten betreffen de onttrekking van de afschrijvingslasten voor de Gouwzeeschool en de voorbereiding voor de nieuwbouw van De Verwondering.

4.01 Bestuur

De structurele lasten betreffen de onttrekking van de afschrijvingslasten voor de geluidsinstallatie in de raadzaal.

9.01 Reserves

De structurele baten betreffen de toevoeging van het exploitatiesaldo en de dotaties aan de bestemmingsreserves voor het onderhoud van de kapitaalgoederen.

Structureel evenwicht

Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Incidentele lasten kunnen door zowel structurele als incidentele baten worden gedekt. De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo negatief. Door het geraamde resultaat (na mutatie reserves) met het saldo van de incidentele baten en lasten te corrigeren wordt het structureel begrotingssaldo verkregen. Het saldo van de incidentele baten en lasten betreffen de incidentele baten en lasten uit bovenstaand overzicht, gecorrigeerd met de incidentele mutaties reserves. Doordat alle incidentele lasten en baten worden onttrokken of toegevoegd aan de reserves is het saldo hiervan nihil.

Onderstaand overzicht laat zien dat de begroting structureel in evenwicht is.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Saldo baten en lasten	- 550	2.905	1.829	145
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	845	- 1.307	627	602
Begrotingssaldo na bestemming	294	1.597	2.456	747
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	218	203	-	-
Structureel begrotingssaldo	512	1.800	2.456	747

Uiteenzetting van de financiële positie

1. Gepronosticeerde balans 2023-2026

Hieronder wordt een overzicht van de geprognosticeerde balans periode 2023-2026 gepresenteerd:

Bedrag x € 1.000	2023	2024	2025	2026
VASTE ACTIVA	40.837	49.287	47.496	45.166
Immateriele vaste activa				
Kosten onderzoek en ontwikkeling	899	636	413	190
	899	636	413	190
Materiele vaste activa				
Investerings economisch nut	28.144	37.183	36.061	34.443
Investerings economisch nut met heffing	9.244	9.046	8.729	8.370
Investerings maatschappelijk nut	800	699	600	501
Uitgegeven in erfpacht	79	79	79	79
	38.267	47.008	45.469	43.393
Financiële vaste activa				
Kapitaalverstrekkingen	450	450	450	450
Overige langlopende leningen	1.221	1.193	1.163	1.133
	1.671	1.643	1.614	1.583
VLOTTENDE ACTIVA	14.219	6.484	6.669	6.320
Voorraden				
Onderhanden werk	7.646	-	-	-
	7.646	-	-	-
Uitzettingen < 1 jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	2.500	2.500	2.500	2.500
Uitzettingen in 's Rijks schatkist rentetypische looptijd < 1 jaar	9	6	276	13
Overige vorderingen	1.500	1.500	1.500	1.500
	4.009	4.006	4.276	4.013
Liquide middelen				
Kas	2	2	2	2
Bank	200	200	200	200
	202	202	202	202
Overlopende activa				
Vooruitbetaalde bedragen	2.362	2.276	2.191	2.105
	2.362	2.276	2.191	2.105
TOTALE ACTIVA	55.057	55.771	54.164	51.486

Bedrag x € 1.000	2023	2024	2025	2026
VASTE PASSIVA	38.077	38.751	44.367	41.397
Eigen vermogen				
Algemene reserve	2.096	4.440	6.096	8.611
Bestemmingsreserves	9.981	9.239	8.554	7.893
Resultaat na bestemming	294	1.597	2.456	747
	<u>12.372</u>	<u>15.276</u>	<u>17.106</u>	<u>17.251</u>
Voorzieningen				
Voorzieningen	6.654	6.445	6.232	6.116
	<u>6.654</u>	<u>6.445</u>	<u>6.232</u>	<u>6.116</u>
Vaste schulden > 1 jaar				
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	18.900	17.000	21.000	18.000
Waarborgsommen	151	30	30	30
	<u>19.051</u>	<u>17.030</u>	<u>21.030</u>	<u>18.030</u>
VLOTTENDE PASSIVA	16.980	17.020	9.797	10.089
Netto-vlottende schulden				
Overige kasgeldleningen	7.000	7.000	-	-
Bank	-	-	-	-
Overige schulden	1.475	1.514	1.292	1.583
	<u>8.475</u>	<u>8.514</u>	<u>1.292</u>	<u>1.583</u>
Overlopende passiva				
Nog te betalen bedragen	2.000	2.000	2.000	2.000
Ontvangen bedragen van het Rijk	6.506	6.506	6.506	6.506
	<u>8.506</u>	<u>8.506</u>	<u>8.506</u>	<u>8.506</u>
TOTALE PASSIVA	55.057	55.771	54.164	51.486

2. Geprognosticeerd EMU-saldo

In EU-verband is bepaald dat het EMU-tekort (Europese Monetaire Unie), van een land maximaal 3% van het bruto binnenlands product mag bedragen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van definities en conventies van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR 1995). Deze definities bepalen dat het EMU-saldo het saldo van de gehele overheid is: Rijk, sociale fondsen en overige publiekrechtelijke lichamen, zoals de lokale overheid. Gemeenten zijn daarom mede verantwoordelijk voor het Nederlandse EMU-saldo.

Het EMU-saldo wijkt nogal af van het begrip begrotingssaldo waar lokale overheden mee werken. Een belangrijk verschil is dat het begrotingssaldo van de lokale overheden betrekking heeft op de baten en lasten van de exploitatierekening, terwijl het EMU-saldo ook kapitaaltransacties in de beschouwing meeneemt (zoals investeringen, aan- en verkopen grond). Daarnaast verschilt de behandeling van onder meer interen op reserves, onttrekken van voorzieningen en de opbrengsten uit de verkoop van deelnemingen (bijvoorbeeld aandelen in energiebedrijven). Het is voorgeschreven dat de gemeenten in hun begroting een overzicht opnemen wat hun EMU-saldo is.

In onderstaand overzicht wordt het berekend EMU-saldo ten behoeve van de EMU-enquête gepresenteerd:

Omschrijving	2022	2023	2024
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2022, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2023	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2023
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-2.695	-550	2.905
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	9.434	-770	8.478
3. Mutatie voorzieningen	-99	-329	-209
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	-5.175	-7.646
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-12.228	5.067	1.864

In onderstaand overzicht wordt het geprognosticeerde EMU-saldo 2023-2026 gepresenteerd:

				2021	2022	2023	2024	2025
EMU-SALDO				-12.228	5.067	1.864	3.377	2.330
EMU-SALDO referentiewaarde				-1.764	-1.764	-1.764	-1.764	-1.764
Verschil EMU-saldo & referentiewaarde				-10.464	6.831	3.628	5.141	4.094
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	73	-28	-28	-29	-30
			Uitzettingen	-	-	-	-	-
		Vlottende activa	Uitzettingen	-7.491	2.009	-3	270	-263
			Liquide middelen	13	-	-	-	-
		Overlopende activa	-1.484	-86	-86	-86	-86	
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	5.298	-9.200	-2.021	4.000	-3.000
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	-634	4.975	40	-7.223	292
			Overlopende passiva	-1.324	1.054	-	-	-
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				-	-	-	-	-

Toelichting

De gemeente Waterland krijgt in 2023 via reële transacties meer geld binnen dan dat ze uitgeeft. Dit schept ruimte om schulden af te lossen, te sparen en de reservepositie te verhogen. Daarmee draagt de gemeente positief bij aan het EMU-saldo van Nederland.

3. Stand en het gespecificeerde verloop van de reserves

Hieronder wordt een overzicht van de stand en het gespecificeerde verloop van de reserves voor de jaren 2023-2026 gepresenteerd:

Bedrag x € 1.000	Stand 1-1-2023	Verwacht saldo 2022	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Vermindering t.b.v. afschrijvingen 2023	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2024	Stand 31-12-2025	Stand 31-12-2026
Algemene reserve	6.110	18	-	4.033	-	2.096	4.440	6.096	8.611
Afschrijving Gouwzeeschool	759	-	-	-	25	734	709	683	658
Afschrijving brandweerkazernes	633	-	-	-	24	609	584	560	535
Onderhoud Hemmeland	760	-	-	59	-	701	642	583	524
Afschrijving fundering kerktorens	15	-	-	-	1	14	13	12	11
Afschrijving nieuwbouw gemeentewerf	48	-	3.125	-	201	2.972	2.771	2.570	2.370
Afschrijving geluidsinstallatie	27	-	-	-	9	18	9	0	0
COVID-19	760	-	-	-	-	760	760	760	760
Galgeriet	264	-	-	-	-	264	264	264	264
Afschrijving voorbereiding nieuwbouw De Verwondering	193	-	-	-	48	145	96	48	-
Afschrijving voorbereiding nieuwbouw sporthal	-	-	750	-	150	600	450	300	150
Afschrijving IV Plan	996	-	-	0	200	796	596	396	196
Onderhoud wegen	194	-	696	702	-	188	185	181	194
Onderhoud gebouwen	1.396	-	428	269	-	1.554	1.713	1.871	2.030
Onderhoud openbare verlichting	94	-	118	120	-	93	93	86	79
Onderhoud oevers	571	-	130	254	-	447	323	199	75
Onderhoud stroomkasten	82	-	15	11	-	86	30	38	46
Saldo exploitatie	18	-	294	18	-	294	1.597	2.456	747
	12.922	18	5.556	5.466	659	12.372	15.276	17.106	17.251

Algemene reserve

Een deel van de incidentele baten en lasten wordt aan de reserve toegevoegd respectievelijk onttrokken, zie hiervoor het overzicht Incidentele baten en lasten op pagina 90. Het begrotingssaldo na bestemming wordt ook aan de algemene reserve toegevoegd.

Reserve afschrijving Gouwzeeschool

De afschrijvingslasten worden jaarlijks uit deze reserve onttrokken.

Reserve afschrijving brandweerkazernes

De afschrijvingslasten worden jaarlijks uit deze reserve onttrokken.

Reserve onderhoud Hemmeland

Jaarlijks vindt er uit de reserve een onttrekking plaats ten hoogte van de gecalculeerde jaarlijkse onderhoudskosten van het Hemmeland.

Reserve afschrijving fundering kerktorens

In december 2017 is er een reserve gevormd voor de toekomstige kapitaallasten (afschrijvingsgedeelte) van de fundering kerktorens.

Reserve nieuwbouw gemeentewerf

In december 2018 is er een reserve gevormd voor de eerste jaren van de kapitaallasten (afschrijvingsgedeelte) van de nieuwe gemeentewerf. Deze reserve zal worden aangevuld uit de opbrengsten van de verkoop van gronden in het gebied Galgeriet.

Reserve afschrijving geluidsinstallaties

In juli 2019 is een reserve gevormd voor de afschrijvingslasten van de aanschaf van de geluidsinstallatie in de raadzaal.

Reserve Galgeriet

In november 2019 is een reserve gevormd om toekomstige tegenvallers binnen het project Galgeriet te kunnen dekken vanuit de inkomsten.

Reserve COVID-19

In juni 2020 is een COVID-19 reserve gevormd om de extra lasten en verminderde inkomsten op te kunnen vangen indien deze optreden.

Reserve afschrijving voorbereiding nieuwbouw De Verwondering

In juni 2021 is een reserve gevormd voor de afschrijvingslasten van de voorbereiding voor de nieuwbouw van De Verwondering.

Reserve afschrijving voorbereiding nieuwbouw sporthal

In juni 2021 is een reserve gevormd voor de afschrijvingslasten van de voorbereiding voor de nieuwe sporthal.

Reserve afschrijving IV Plan

In juli 2022 is een reserve gevormd voor de afschrijvingslasten van het IV Plan.

Tegelijkertijd met de behandeling van de begroting wordt in de Najaarsnota 2022 voorgesteld een aantal bestemmingsreserves in te stellen. Deze bestemmingsreserves komen in de plaats van de bij de Jaarrekening 2021 vrijgevallen onderhoudsvoorzieningen.

Onderhoud wegen

Deze reserve is bedoeld voor het onderhoud van wegen.

Onderhoud gebouwen

Deze reserve is bedoeld voor het onderhoud van diverse gebouwen die in eigendom van de gemeente zijn.

Onderhoud openbare verlichting

Deze reserve is bedoeld voor het onderhoud van de openbare verlichting.

Onderhoud oevers

Deze reserve is bedoeld voor het onderhoud van diverse kades en beschoeiingen.

Onderhoud stroomkasten

Deze reserve is bedoeld voor het onderhoud van diverse elektriciteitskasten.

Saldo exploitatie

Betreft het verwachte exploitatiesaldo in het betreffende jaar.

4. Stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen

Hieronder wordt de stand van zaken met betrekking tot de voorzieningen gepresenteerd:

Bedrag x € 1.000	Stand 1-1-2023	Toevoeging 2023	Aanwending 2023	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2024	Stand 31-12-2025	Stand 31-12-2026
Riolering	4.913	-	183	4.731	4.548	4.366	4.183
Afvalstoffen	477	-	43	435	476	499	522
Wachtgeldverplichtingen B&W	140	62	106	97	102	146	189
Pensioenverplichtingen B&W	1.175	6	88	1.093	1.011	929	847
Waterbank	39	-	-	39	39	39	39
Baggeren binnenhaven Monnickendam	75	13	-	88	100	113	125
Buitensport	138	57	73	123	94	41	87
Verlofsparen	25	25	-	50	75	100	125
Totaal	6.983	163	492	6.654	6.445	6.232	6.116

Riolering

Doel van de voorziening is het beschikken over voldoende vermogen ter dekking van de jaarlijkse fluctuerende exploitatielasten van de riolering.

Afvalstoffen

Doel van de voorziening is het beschikken over voldoende vermogen ter dekking van de jaarlijkse fluctuerende exploitatielasten van de afvalstoffen.

Wachtgeldverplichtingen college

Voorziening ter dekking van de wachtgeldverplichtingen voor burgemeester en wethouders.

Pensioenverplichtingen wethouders

Voorziening ter dekking van de pensioenverplichtingen voor wethouders.

Waterbank

Deze voorziening is getroffen voor toekomstige natuurcompensatie.

Baggeren binnenhaven Monnickendam

Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van het periodiek baggeren van de haven Monnickendam.

Buitensport

Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van de renovatie van de sportvelden.

Verlofsparen

Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van de opname van bovenwettelijke vakantie-uren die met ingang van 1 januari 2022 gespaard kunnen worden door medewerkers.

5. Financiering

Zie hiervoor paragraaf D Financiering op pagina 64-66.

6. Investeringskredieten

Een overzicht van de lopende en toekomstige investeringskredieten 2023-2026:

Omschrijving lopende kredieten (bedrag x € 1.000)	Jaar	start afschr	afschr ter-mijn	Soort activa	Bedrag krediet	Boekwaarde 01-01-2023	Waardever- meerd. & waardever- mind. 2023	Afschrijving 2023	Boekwaarde 31-12-2023	Toegereken- rente 2023	Kapitaal- lasten 2023	Kapitaal- lasten 2024	Kapitaal- lasten 2025	Kapitaal- lasten 2026
Programma 1. Ruimtelijk domein					188	122	67	12	176	0	12	19	19	19
Duurzaamheid douche-toiletgebouw Marken	2021	2022	10	ecn	55	55	-	5	50	0	6	6	6	6
Duurzaamheid brandweerkazerne Ipendam	2023	2024	10	ecn	67	-	67	-	67	-	-	7	7	7
Duurzaamheid brandw.kazerne Monnickendam	2022	2023	10	ecn	67	67	-	7	60	0	7	7	7	7
Programma 2. Openbaar domein					4.147	2.117	1.509	399	3.227	3	402	396	310	309
Duurzaamheid gymzaal Marken	2018		10	ecn	106	106	-	11	96	0	11	11	11	11
Aanschaf materieel Groendienst	2017	2018	5	ecn	759	237	-	152	85	0	152	86	-	-
Voorbereiding bouw sporthal Marijkeveld	2021	2023	5	imm	750	750	-	150	600	1	151	151	151	150
Aanschaf minicontainers 2021	2021	2022	10	ecn	69	69	-	7	62	0	7	7	7	7
Ondergrondse restafval containers 2021	2021	2022	10	ecn	35	35	-	4	31	0	4	4	4	4
Voorbereiding bouw Milieustraat	2022	2023	5	ecn	125	125	-	25	100	0	25	25	25	25
Aanschaf minicontainers 2022	2022	2023	10	ecn	71	71	-	7	64	0	7	7	7	7
Ondergrondse restafval containers 2022	2022	2023	10	ecn	36	36	-	4	32	0	4	4	4	4
Aanpassing afvalinzameling binnenstad Monnickendam	2022	2023	10	ecn	225	225	-	23	203	0	23	23	23	23
Kademuur Zereiderpad (Marken)	2022	2023	40	mn	275	275	-	7	268	0	7	7	7	7
Aanleg atletiekveld 2022	2022	2023	20	ecn	158	158	-	8	150	0	8	8	8	8
Installaties Milieustraat	2023	2024	15	ecn	29	-	29	-	29	-	-	2	2	2
Bouwkosten Milieustraat	2023	2024	40	ecn	1.110	-	1.110	-	1.110	-	-	29	29	29
Aanschaf opslag containers	2023	2024	10	ecn	100	-	100	-	100	-	-	10	10	10
Aanschaf minicontainers 2023	2023	2024	10	ecn	72	-	72	-	72	-	-	7	7	7
Ondergrondse restafval containers 2023	2023	2024	10	ecn	36	-	36	-	36	-	-	4	4	4
Aanleg atletiekveld 2023	2023	2024	20	ecn	162	-	162	-	162	-	-	8	8	8
Adaptieve wegafsluiting Hofbrug Ipendam (AFA)	2022	2023	10	mn	29	29	-	3	26	0	3	3	3	3
Programma 3. Sociaal domein					8.173	8.138	-	246	7.891	12	259	258	258	258
Bouw brede school Broek in Waterland 2020	2021	2022	40	ecn	5.969	5.967	-	149	5.818	9	158	158	158	158
Verkoop deel peuterspeelzaal	2020			ecn	153-	153-	-	4-	149-	0-	4-	4-	4-	4-
Voorbereiding Nieuwbouw De Verwondering	2020	2021	5	ecn	241	207	-	48	159	0	49	48	48	48
Nieuwbouw De Verwondering	2021	2023	40	ecn	2.116	2.116	-	53	2.063	3	56	56	56	56
Programma 6. Overhead					1.527	1.464	60	280	1.244	2	282	294	293	293
Aanschaf pickup-truck	2019		5	ecn	57	57	-	11	46	0	11	11	11	11
Duurzaamheid gemeentehuis Pierebaan	2019		10	ecn	137	134	-	14	120	0	14	14	14	14
ICT ontwikkeling 2022	2022	2023	5	ecn	60	60	-	12	48	0	12	12	12	12
IV plan Beschrijven processen en data	2022	2023	5	ecn	40	40	-	8	32	0	8	8	8	8
IV Plan Upgrade naar recente Oracle omgeving	2022	2023	5	ecn	25	25	-	5	20	0	5	5	5	5
IV Plan Beveiliging en continuïteit	2022	2023	5	ecn	40	40	-	8	32	0	8	8	8	8
IV Plan Optimaliseren kwaliteit en proces basisreg	2022	2023	5	ecn	35	35	-	7	28	0	7	7	7	7
IV Plan Optimaliseren kwaliteit & proces autom.omg	2022	2023	5	ecn	150	150	-	30	120	0	30	30	30	30
IV Plan selectie&invoer. applic. v zaakger. werken	2022	2023	5	ecn	170	170	-	34	136	0	34	34	34	34
IV Plan Optim. digit. dienstv&proc. team Samenlev	2022	2023	5	ecn	140	140	-	28	112	0	28	28	28	28
IV Plan Optim. digit. dienstv&proc. team Ruimte	2022	2023	5	ecn	250	250	-	50	200	0	50	50	50	50
IV Plan Optim. digit. dienstv&proc team Realisatie	2022	2023	5	ecn	75	75	-	15	60	0	15	15	15	15
IV Plan Optim. digit. dienstv&proc. team Bedrijfsv	2022	2023	5	ecn	75	75	-	15	60	0	15	15	15	15
ICT ontwikkeling 2023	2023	2024	5	ecn	60	-	60	-	60	-	-	12	12	12
ICT Bedrijfsvoering	2022	2023	5	ecn	213	213	-	43	170	0	43	43	43	43
Totaal van de lopende kredieten					14.035	11.840	1.635	937	12.538	18	955	967	880	879

Omschrijving toekomstige kredieten (bedrag x € 1.000)	start afschr	afschr ter-mijn	Soort activa	Bedrag krediet	Boekwaarde 01-01-2023	Kapitaal- lasten 2023	Kapitaal- lasten 2024	Kapitaal- lasten 2025	Kapitaal- lasten 2026
Programma 2. Openbaar domein				11.239	-	-	-	295	339
Bouw sporthal Marijkeveld	2025	40	ecn	10.585	-	-	-	281	280
Aanschaf minicontainers 2024	2025	10	ecn	76	-	-	-	8	8
Ondergrondse restafval containers 2024	2025	10	ecn	37	-	-	-	4	4
Ondergrondse restafval containers 2025	2026	10	ecn	38	-	-	-	-	4
Ondergrondse wijkcontainers	2025	10	ecn	30	-	-	-	3	3
Vervanging toplaag kunstgrasveld Monnickendam	2026	12	ecn	248	-	-	-	-	21
Vervanging toplaag kunstgrasveld BiW	2026	12	ecn	224	-	-	-	-	19
Programma 6. Overhead				120	-	-	-	12	24
ICT ontwikkeling 2024	2025	5	ecn	60	-	-	-	12	12
ICT ontwikkeling 2025	2026	5	ecn	60	-	-	-	-	12
Totaal van de toekomstige kredieten				11.359	-	-	-	307	363

7. Verplichtingen jaarlijks terugkerende arbeidskosten

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenoemde 'jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume'. Hieronder wordt verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig dan wel voormalig personeel. Voor deze kosten mag geen voorziening worden getroffen. Verplichtingen van ongelijk volume dienen ineens in de vorm van een voorziening te worden gedekt. De gemeente Waterland heeft niet te maken met jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

III. Bijlagen

1. Uitvoeringsinformatie 2023-2026

Hieronder wordt de uitvoeringsinformatie van de begroting 2023 en de meerjarenraming voor de drie daarop volgende jaren gepresenteerd.

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2023			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2024	Saldo 2025	Saldo 2026
1.	Ruimtelijk domein			4.496	1.243	- 3.253	- 1.192	- 3.448	- 3.448
1.01	Veiligheid			2.553	18	- 2.535	- 2.542	- 2.542	- 2.542
		1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.888	-	- 1.888	- 1.894	- 1.894	- 1.894
		1.2	Openbare orde en veiligheid	666	18	- 647	- 647	- 647	- 647
1.02	Economie en toerisme			320	25	- 295	- 355	- 291	- 291
		3.1	Economische ontwikkeling	65	-	- 65	- 65	- 65	- 65
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-	- 0	- 0	- 0	- 0
		3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	27	22	- 5	- 65	- 1	- 1
		3.41	Economische promotie algemeen	228	3	- 225	- 225	- 225	- 225
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen			1.622	1.199	- 423	1.705	- 615	- 615
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	148	327	179	2.334	194	194
		8.1	Ruimtelijke ordening	624	51	- 573	- 673	- 673	- 673
		8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	0	0	-	-	-	-
		8.3	Wonen en bouwen	850	821	- 28	43	- 137	- 137
2.	Openbaar domein			10.630	4.558	- 6.072	- 5.957	- 6.029	- 6.062
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat			3.751	455	- 3.296	- 3.263	- 3.234	- 3.220
		2.1	Verkeer en vervoer	3.060	69	- 2.991	- 2.957	- 2.945	- 2.931
		2.2	Parkeren	82	34	- 48	- 48	- 48	- 48
		2.3	Recreatieve havens	105	124	19	19	19	19
		2.4	Economische havens en waterwegen	326	4	- 321	- 321	- 321	- 321
		2.5	Openbaar vervoer	29	-	- 29	- 29	- 12	- 12
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	150	223	73	73	73	73

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2023			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2024	Saldo 2025	Saldo 2026
2.02	Sport, cultuur en recreatie			3.358	390	- 2.969	- 2.895	- 3.003	- 3.043
		5.1	Sportbeleid en activering	202	-	- 202	- 202	- 202	- 202
		5.2	Sportaccomodaties	1.129	284	- 845	- 853	- 1.077	- 1.116
		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	155	-	- 155	- 155	- 155	- 155
		5.4	Musea	15	-	- 15	- 15	- 15	- 15
		5.5	Cultureel erfgoed	91	11	- 80	- 80	- 80	- 80
		5.6	Media	286	41	- 245	- 245	- 245	- 245
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.481	54	- 1.427	- 1.344	- 1.229	- 1.230
2.03	Milieu			3.521	3.713	193	200	208	201
		7.2	Riolering	1.016	1.477	460	464	467	467
		7.3	Afval	2.050	2.236	187	196	204	200
		7.4	Milieubeheer	455	-	- 455	- 459	- 463	- 467
3.	Sociaal domein			17.083	3.865	- 13.218	- 13.024	- 13.033	- 13.032
3.01	Onderwijs			1.542	121	- 1.421	- 1.337	- 1.336	- 1.326
		4.1	Openbaar basisonderwijs	14	-	- 14	- 14	- 14	- 14
		4.2	Onderwijshuisvesting	998	76	- 921	- 836	- 836	- 826
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	531	45	- 486	- 486	- 486	- 486
3.02	Sociale voorzieningen			14.726	3.744	- 10.982	- 10.865	- 10.865	- 10.865
		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.194	212	- 982	- 970	- 970	- 970
		6.2	Wijkteams	507	-	- 507	- 507	- 507	- 507
		6.3	Inkomensregelingen	3.938	2.989	- 949	- 949	- 949	- 949
		6.4	Begeleide participatie	1.294	436	- 858	- 858	- 858	- 858
		6.5	Arbeidsparticipatie	0	0	-	-	-	-
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	595	31	- 564	- 564	- 564	- 564
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.062	77	- 2.985	- 2.985	- 2.985	- 2.985
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	3.762	-	- 3.762	- 3.657	- 3.657	- 3.657
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	-	-	-	-
		6.82	Geëscaleerde zorg 18-	375	-	- 375	- 375	- 375	- 375
3.03	Volksgezondheid	7.1	Volksgezondheid	815	-	- 815	- 822	- 832	- 842

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2023			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2024	Saldo 2025	Saldo 2026
4.	Bestuur			1.969	243	- 1.726	- 1.726	- 1.726	- 1.717
4.01	Bestuur	0.1	Bestuur	1.969	243	- 1.726	- 1.726	- 1.726	- 1.717
		0.2	Burgerzaken	1.387	-	- 1.387	- 1.387	- 1.387	- 1.378
				582	243	- 339	- 339	- 339	- 339
5.	Algemene dekkingsmiddelen			291	32.600	32.309	33.358	34.302	32.531
5.01	Dividend	0.51	Treasury/dividend	1	140	139	139	139	139
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is								
		0.61	OZB woningen	284	5.414	5.130	5.130	5.130	5.130
		0.62	OZB niet-woningen	222	3.263	3.041	3.041	3.041	3.041
		0.63	Parkeerbelasting	39	829	790	790	790	790
		0.64	Parkeerbelasting	2	431	429	429	429	429
		0.64	Belastingen overig	15	111	96	96	96	96
		3.42	Economische promotie forensenbelasting	3	37	35	35	35	35
		3.43	Economische promotie toeristenbelasting	4	743	740	740	740	740
5.03	Algemene uitkering	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	27.029	27.029	28.078	28.975	27.196
5.04	Saldo van financieringsfunctie	0.52	Treasury/financiering	77	17	- 60	- 58	- 23	- 10
5.05	Overige algemene dekkingsmiddelen	0.53	Overige algemene dekkingsmiddelen	- 70	-	70	68	80	76
6.	Overhead			8.599	62	- 8.537	- 8.502	- 8.185	- 8.075
6.01	Overhead	0.4	Overhead	8.599	62	- 8.537	- 8.502	- 8.185	- 8.075
7.	Vennootschapsbelasting			2	-	- 2	- 2	- 2	- 2
7.01	Vennootschapsbelasting	0.9	Vennootschapsbelasting	2	-	- 2	- 2	- 2	- 2

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2023			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2024	Saldo 2025	Saldo 2026
8.	Onvoorzien			50	-	- 50	- 50	- 50	- 50
8.01	Onvoorzien	0.8	Overige baten en lasten	50	-	- 50	- 50	- 50	- 50
	Totaal saldo van baten en lasten			43.121	42.571	- 550	2.905	1.829	145
9.	Reserves			4.511	5.356	845	- 1.307	627	602
	Reserves			4.511	5.356	845	- 1.307	627	602
0.101	Mutaties algemene reserve	0.101	Mutaties algemene reserve	-	3.283	3.283	- 2.049	-	-
0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	-	50	50	50	50	50
0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	-	59	59	59	-	-
0.107	Mutaties reserve fundering kerktorens	0.107	Mutaties reserve fundering kerktorens	-	1	1	1	1	1
0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	3.125	201	- 2.924	201	201	201
0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	-	9	9	9	9	-
0.112	Mutaties reserve nieuwbouw de Verwondering	0.112	Mutaties reserve nieuwbouw de Verwondering	-	48	48	48	48	48
0.113	Mutaties reserve nieuwbouw sporthal	0.113	Mutaties reserve nieuwbouw sporthal	-	150	150	150	150	150
0.114	Mutaties reserve kapitaallasten ICT	0.114	Mutaties reserve kapitaallasten ICT	-	200	200	200	200	200
0.115	Mutaties reserve onderhoud wegen	0.115	Mutaties reserve onderhoud wegen	696	702	6	3	3	- 13
0.116	Mutaties reserve onderhoud gebouwen	0.116	Mutaties reserve onderhoud gebouwen	428	269	- 158	- 158	- 158	- 158
0.117	Mutaties reserve onderhoud openbare	0.117	Mutaties reserve onderhoud openbare verlichting	118	120	2	- 0	7	7
0.118	Mutaties reserve onderhoud oevers	0.118	Mutaties reserve onderhoud oevers	130	254	124	124	124	124
0.119	Mutaties reserve onderhoud stroomkasten	0.119	Mutaties reserve onderhoud stroomkasten	15	11	- 4	56	- 8	- 8
	Geraamd resultaat			47.632	47.927	294	1.597	2.456	747

2. Overzicht van baten en lasten per taakveld

Hieronder wordt een overzicht van de baten en lasten per taakveld gepresenteerd ten behoeve de regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.

Taakvelden		Begroting 2023			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2024	Saldo 2025	Saldo 2026
0.	Bestuur en ondersteuning						
0.1	Bestuur	1.387	-	- 1.387	- 1.387	- 1.387	- 1.378
0.2	Burgerzaken	582	243	- 339	- 339	- 339	- 339
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	148	327	179	2.334	194	194
0.4	Overhead	8.599	62	- 8.537	- 8.502	- 8.185	- 8.075
0.5	Treasury	7	157	149	150	197	205
0.61	OZB woningen	222	3.263	3.041	3.041	3.041	3.041
0.62	OZB niet-woningen	39	829	790	790	790	790
0.63	Parkeerbelasting	2	431	429	429	429	429
0.64	Belastingen overig	15	111	96	96	96	96
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	27.029	27.029	28.078	28.975	27.196
0.8	Overige baten en lasten	50	-	- 50	- 50	- 50	- 50
0.9	Vennootschapsbelasting	2	-	- 2	- 2	- 2	- 2
0.10	Mutaties reserve	4.511	5.356	845	- 1.307	627	602
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	294	-	- 294	- 1.597	- 2.456	- 747
1.	Veiligheid						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.888	-	- 1.888	- 1.894	- 1.894	- 1.894
1.2	Openbare orde en veiligheid	666	18	- 647	- 647	- 647	- 647
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1	Verkeer en vervoer	3.060	69	- 2.991	- 2.957	- 2.945	- 2.931
2.2	Parkeren	82	34	- 48	- 48	- 48	- 48
2.3	Recreatieve havens	105	124	19	19	19	19
2.4	Economische havens en waterwegen	326	4	- 321	- 321	- 321	- 321
2.5	Openbaar vervoer	29	-	- 29	- 29	- 12	- 12
3.	Economie						
3.1	Economische ontwikkeling	65	-	- 65	- 65	- 65	- 65
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-	- 0	- 0	- 0	- 0
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	27	22	- 5	- 65	- 1	- 1
3.4	Economische promotie	235	784	549	549	549	549

Taakvelden		Begroting 2023			Meerjarenraming		
Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2024	Saldo 2025	Saldo 2026
4.	Onderwijs						
4.1	Openbaar basisonderwijs	14	-	- 14	- 14	- 14	- 14
4.2	Onderwijshuisvesting	998	76	- 921	- 836	- 836	- 826
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	531	45	- 486	- 486	- 486	- 486
5.	Sport, cultuur en recreatie						
5.1	Sportbeleid en activering	202	-	- 202	- 202	- 202	- 202
5.2	Sportaccomodaties	1.129	284	- 845	- 853	- 1.077	- 1.116
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	155	-	- 155	- 155	- 155	- 155
5.4	Musea	15	-	- 15	- 15	- 15	- 15
5.5	Cultureel erfgoed	91	11	- 80	- 80	- 80	- 80
5.6	Media	286	41	- 245	- 245	- 245	- 245
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.481	54	- 1.427	- 1.344	- 1.229	- 1.230
6.	Sociaal domein						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.194	212	- 982	- 970	- 970	- 970
6.2	Wijkteams	507	-	- 507	- 507	- 507	- 507
6.3	Inkomensregelingen	3.938	2.989	- 949	- 949	- 949	- 949
6.4	Begeleide participatie	1.294	436	- 858	- 858	- 858	- 858
6.5	Arbeidsparticipatie	0	0	-	-	-	-
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	595	31	- 564	- 564	- 564	- 564
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.062	77	- 2.985	- 2.985	- 2.985	- 2.985
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	3.762	-	- 3.762	- 3.657	- 3.657	- 3.657
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	-	-	-	-
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	375	-	- 375	- 375	- 375	- 375
7.	Volksgezondheid en milieu						
7.1	Volksgezondheid	815	-	- 815	- 822	- 832	- 842
7.2	Riolering	1.016	1.477	460	464	467	467
7.3	Afval	2.050	2.236	187	196	204	200
7.4	Milieubeheer	455	-	- 455	- 459	- 463	- 467
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	150	223	73	73	73	73
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1	Ruimtelijke ordening	624	51	- 573	- 673	- 673	- 673
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	0	0	-	-	-	-
8.3	Wonen en bouwen	850	821	- 28	43	- 137	- 137

COLOFON

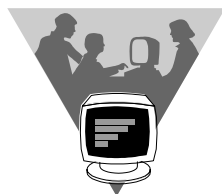
Uitgave:

Gemeente Waterland
Postbus 1000
1140 BA MONNICKENDAM

Bezoekadres:

Pierebaan 3
1141 GV MONNICKENDAM
Telefoon: 0299 - 658585

Samenstelling en lay-out:

Team Bedrijfsvoering
Cluster Financiën
e-mail: financieelbeleid@waterland.nl
Telefoon: 0299 - 658561

Voor opmerkingen en/of suggesties met betrekking tot de opbouw, indeling en lay-out kan contact opgenomen worden met het team Financiën.

Voor inhoudelijke vragen kan contact opgenomen worden met de teammanager van het betreffende team of de gemeentelijke voorlichter.